

PUNC No. 1

REVISTA DE LITERATURA ARTA CONSTRUCTIVISTA

15 NOEMBRIE 1924

L'ORREILLE A CAREAUX

in oglindă
jurnal subsecretar fugărit și
toate clopotele joacă biliard
(asta începe să devie plictisitor)
atențiune domnilor globetrotter-
ul e 10°, virginal de ce nu mă
înțelegi nu vreau nu mă înțelegi
nu mănânc nu nu nu alb. Le ser-
gent de ville: Da Domnilor acest
filosof născut la începutul vea-
cului da domnilor da doamnelor
da domn da dom da doooooomn
da dooooo re (bemol) warum
regnăst du? — pour résoudre
le problème de la mécanique
uxor mercatoris urcă marca la
etaj aproximativ qui peut dire
io amo tu ami egli ama. Clary
Clary est-ce-qu'il faut être sen-
timental? — Nem tudom. Creerul:
aici începe rolul meu, ficatul;
ici commence mon rôle, eso-
lagul: hier fangt meine rolle an
ochiul stâng: qui commincia il
mio rol stefan rol: aici începe
inima mea ion vinea: trebuie să
am trenul scariat cali-
mach: trebuie să-l schimbăm
pe A marcel lăncu: trebuie să-l
schimbăm pe B maxy: trebuie
să-l schimbăm pe C victor brau-
ner: il faut changer le 3 asta
imi este absolut calendar.

ILARIE VORONCA

AEEA

SI ANGE SI NEBUNIE

VEACURI SI ALBE MARI

CREDITI SI

DAVERIE PARFUMURI

Tăce!

Necunoscute

SI UMBRE.. UMBRE...

O frunte si sâne pe spini de aur

SCARLAT CALLIMACHI

Construire

Construire

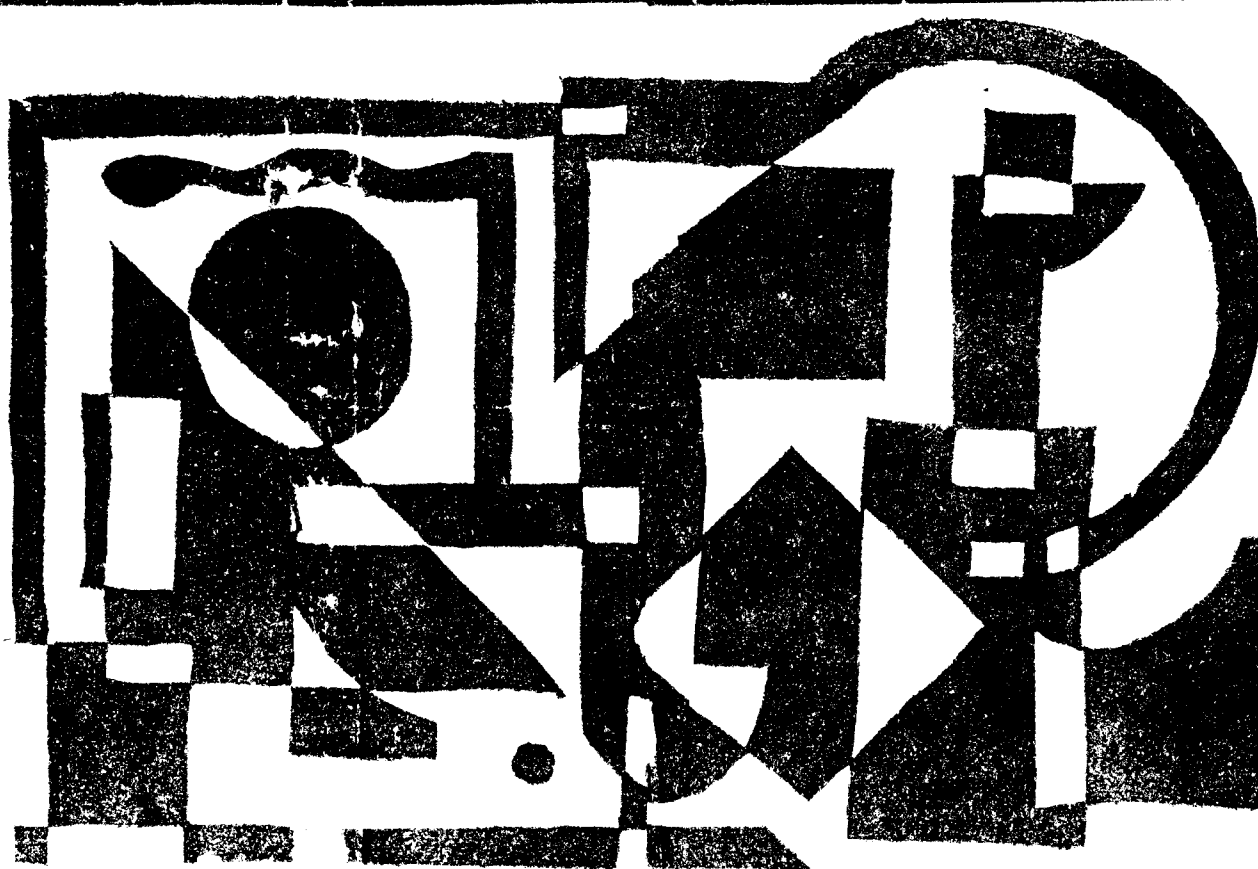
Construire

Détruire

Détruire

Rien

Rien

LINOLEUM: VICTOR BRAUNER

La littérature a besoin d'injections frigifiques

CONTINUED

Peintres pechez sur vos toiles

PUNCT

No. 2

REVISTĂ DE ARTĂ CONSTRUCTIVISTĂ INTERNAȚIONALĂ

DIRECTOR: SCARLAT CALLIMACHI

30 NOEMBRIE 1924

SCARLAT CALLIMACHI de MARCEL IANCU

SALA SINDICATUL ARTIȘTILOR

BUCAREST — 30 NOVEMBRE

PREMIÈRE EXPOSITION INTERNATIONALE DE PLASTIQUE
MODERNE ORGANISÉE PAR LA REVUE CONTIMPORANUL
TOILES — GRAVURES — SCULPTURES

VICTOIRE EN BLEU

*La grande folie de ma libération
allume lampes au fond de ma tête
où des nageurs font leurs plongeon
parmi les rires mineurs des crocodiles.*

*Me situer au milieu de l'Europe
sous les trajectoires lisses des avions de M. Blank
on entend dans la nuit les crapauds du Danube
quand il fait clair comme un cliquetis de squelettes
— me dilater vers la mer Noire et la Lune.*

ION VINEA

NEVA

*curge ca lumina nopților polare
și privește, cu ochi limpezi,
la tăcerea sepulcrală
inegriță în a pietrelor priviri.*

UMBRE

*trec pe poduri nalte
căutând ceva în grabă.*

CLOPOTE

*plâng în turle îngrozite
de sânge.*

NEVA

*curge ca gândirea
celor ce-au murit de mult.
Câte-un sloiu de gheață geme
ca un suflet fără tihnă.*

NEVA este-un șir de lacrimi...

SCARLAT CALLIMACHI!

Petrograd.

CONSTATĂRI

Dela apariția revistei 75 H. P., problema curentului nou, a devenit, pentru toate publicațiile bucureștene, acută. Niciună nu a avut modestia să înregistreze mișcarea, pasiv. Toate s'au grăbit să acorde ceremonios diagnostic rețete de circumstanță. Dadaism, constructivism, futurism, au fost rostite de reporterul grabit cu aceeași ușurință ca urcarea peșterilor la tramvaie. Și pretutindeni o neliniștitoare nepricepere, o ignoranță penibilă. Caracteristic totuși un fapt: 75 H. P. a deschis brusc la noi chestiunea unei mișcări. Înaintea lor nu cumsecă nici o revistă aici reprezentând o ideologie proprie. aurea, în Franța de pildă, fiecare etapă de evoluție sulească sau artistică își are tribuna ei. Pentru generația lui André Gide „Nouvelle Revue Française”, pentru aceea anterioară „Mercure de France”, pentru cea de azi „Feuilles libres”. Caut revista însemnând la noi naturalism, romantism sau neoclasicism. Caut. Niciuna. Toate se prăvălesc într'un amalgam noroios imprumutându-și reverențios versurile stercorene sau proza băloasă ca plăcintarii pentru vitrine emblema. Nicaieri cutăvătul izbucnind în salt mortal, dansator pe frînginii, peste case. Cincizeci de ani de sfortări literare n'au sgârlat cu nici un diamant sticla vrenii. Taxe mari pe importul cu-stăvilit aducerea șuncii de praga și totuși importul cu-vintelor lasat liber n'a răzbit încă: nici un strigăt larg de peste graniți n'a ajuns până aici. Lamentabila igno-ranță a scriitorului nostru e deci lesne de înțeles.

Singur temperamentul de arc deplin al D-lui Ion Vinea
n-a căzut răpus de mediocritatea națională; pumnul lui a

[illegible]

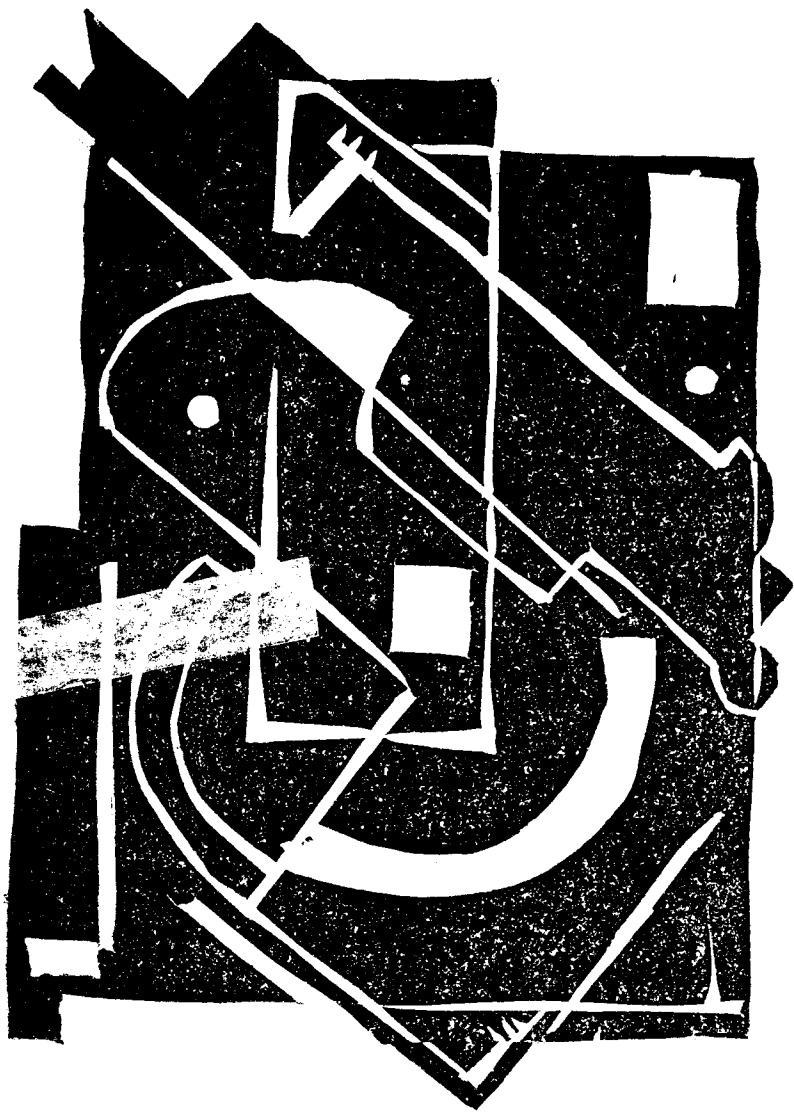
Pentru mulți artiști a fost o izbăvire. Lotul „geometria nouă” va fi matricea îndreptărilor și susținerea de sine în viață. Lotul „geometria nouă” va fi matricea îndreptărilor și susținerea de sine în viață.

Marele neauns totușii informatorii tîmpiti ai acestui public de vată. Anul trecut două admirabile expoziții, acele ale D-lor Marcel Iancu și Maxy (s-a uitat la Brauner, au fost trecute aproape sub tăcere. Nepregătirea scriitorului dela noi, pentru lucruri demult prețuite aiurea e din nou o surpriză. Căci desigur, între artistul creator și spectatorul nu vom avea curajul să ne lămurim. Căci desigur, între artistul creator și spectatorul nu vom avea curajul să ne lămurim. Căci desigur, între artistul creator și spectatorul nu vom avea curajul să ne lămurim.

În sensul adevăratei și cinstitelor informații, rostul „Mișcărei Literare” a lui Rebreanu, s’ar descrie precis. Deocamdată „Mișcarea Literară” și-a asigurat descendența magistral al D-lui Marcel Iancu. Și asta e mult. Inițierea nu s’ar putea face însă dintr’o dată. Literatura și plastica nouă cer o sensibilitate și o inteligență aparte. În plus, comerțul cât mai repetat cu sufletul de azi. Dar cum s’ar spune: în secolul automobilului și al avionului poate oricine călători pe carul cu boi; noi vom stăruî însă să utilizăm avionul

"ADOLF VODONICA"

II ADIF VONNCA

Construcție: VICTOR BRAUNER

NEGUȚĂTORUL DE GÂNDIRI

Șade,
strivit de umbrele
dughenii provinciale,
neguțătorul de gândiri.

Vinde,
cernind pe miclele-i balanțe
invizibile,
esențe de gândiri.

Nebunului
— din casa de nebuni fugit —
gândiri subtile,
incolore,
urlătoare,
imobile.

Femeii
— cu doi sâni ca norii frământați —
îi dă,
într'o pastilă semi-obscură,
gândul minciunii
în iubiri.

Și fratelui,
îndrăgostit de acrele parfumuri
ale trupului de soră,
îi vinde,
într'un pahar pătrat,
o băutură de smaragd,
uitată.

Idiotului,
cu părul lung,
cu mâinele tremurătoare,
cu unghiile negre, roase,
îi dă,
privindu-l cu smerenie fictivă,
ceva din gândul-pastă
— de creieri, ori de suflet —
într'o cutie albă,
de carton,
cu eticheta: geniu.

Vinde,
neguțătorul de gândiri,
esențe,
clienților în haine de burgheji.

Dugheana e a lui,
dar
el e marele necunoscut
în eu-l celui ce a târguit
la el.

SCARLAT CALLIMACHI

1924

TÊTES

Cherche, à retrouver l'inconnu
dans ces tâches
de neige jaune.

Tu y verras des faces glabres
à l'expression multicolore
de tes yeux.

Compte ces têtes pareilles à la tienne:
ce sont trois âmes de dieux
clouées dans des ruines de temple.

SCARLAT CALLIMACHI

1924

CONTIMPORANUL

75 H.P.

DER STURM H. Walden Berlin

MERZ Kurt Schwitters Hanovra

DE STIJL T. van Doesburg Olanda

BLOK Varșovia

MA L. Kassak Viena

FEUILLES LIBRES M. Raval Paris

MANOMÈTRE E. Malespine Lyon

G H. Richter Berlin

REVISTA PUNCT

apare săptămânal

Abonamente	în țară	300 Lei
	în străinătate	30 Fr.

REDACTIA VICTOR BRAUNER
STRADA SUTER No. 21

BINOMUL CU EXPONENTUL DE ARGINT

(c'est un conte à dormir debout que il y a trois jours me télégraphia de Venise et de Philibert Le Voyer seigneur de Lignerolles et de Bellefille ma nourrice nommée la Sultane aux seins de fine ouate). inventează prohibițiunea în nocturn cu ambalaj megaloman. scena reprezintă un om — linda dama en la cama. le binôme est un bonhomme à quatorze abonnés 3, 7, 8, 11, c, M, x, f, ut, fa, mi bémol, Londres et 100 cartes de visites. o dar pieptănul matrimonială e complet tifos. ingerul mecanic plictisit în omnibus maniac de aceea domnul meu, mylord, sênor, mein herr, monsieur, signore, bunăziua Doamnă! dispariția mâine — mâna dreaptă în suspensie. cette négation armée d'un perroquet: hic, ubi vir non est, ut sit adulterium. circ circular circular circulară în circatrice circumcisă etc. atunci ți-ai fost mamă cu un dinam. semnul de întrebare a fost mult mai mare la început. stinge steaua no. 8 din stalul al III-lea. eu mă elefant tu te elefanți el se elefante (nu el e fante). aplauze în contumacie sau costum național și tren mixt incognito. un tânăr belgian negru fuge răgușit. trapez la trap se accident. steamer în pantofi de lac ent haut vers l'amérique con paraguanto. în gând tramwaye simultane. dansatori pe sârmă ghimpată imită gloanțe dum-dum. 1740 etaje la pătrat. trotuarul automat întrerupe: le crocodile mystique est téléphone PUNCT

MIHAIL COSMA

Barcelona. 376 mai 1928

NEIGE

La douleur chante dans les coins.
La détresse s'immobilise à l'écouter.
La Neige, génie du silence, accompagne ce concert de ses larmes cotonneuses.
Vibrations mortes vous rappelez les paroles passées.
*
Seul le chat imaginaire a dans son regard la nostalgie d'un soleil bronzé.
*
Neige ranime de ta fraîcheur, l'hydre exaspérante de mon cœur!

DIDA SOLOMON

1924

FICAT ALB

Felinar plimbă la braț cu ceai dansant în prezervativ vocal eșire în caz de incendiu și un inger consumă cauciuc în prolog cross-country-ul patriotic este la cap. III bis ceremonios a b c d e f g h i j k l m n o p q r s t u v z x și continuă mâine joi punct virgulă

ese luna dintre nourl

lublta mea cu ochl dulcl

du-te în B. M. să te culcl

te anunț sfârșește cu diverse apropourl

vrei să rămâi indiferent 18 pagini asta nu se face paranteză paranteză paranteză vrei să fac o linie dreaptă vreau una perpendiculară vrei să fac un cub vreau un cerc (o să încerc) cumpără-mi fascicula 326 din intestin piaptănă-te recomandabil dictando total lei 171.684 costiță de poet dentific massager massager spriechst-du deutsch? eu masaj tu masaj noi voi ei noi ei voi masaj sirius face tumbă în violoncel biletul de favoare citește sonetul androgin este scandalos este coloristic este vitează are pasager asta este bună pentru Victor Eftimiu

preț fix fix preț

STEPHAN ROLL

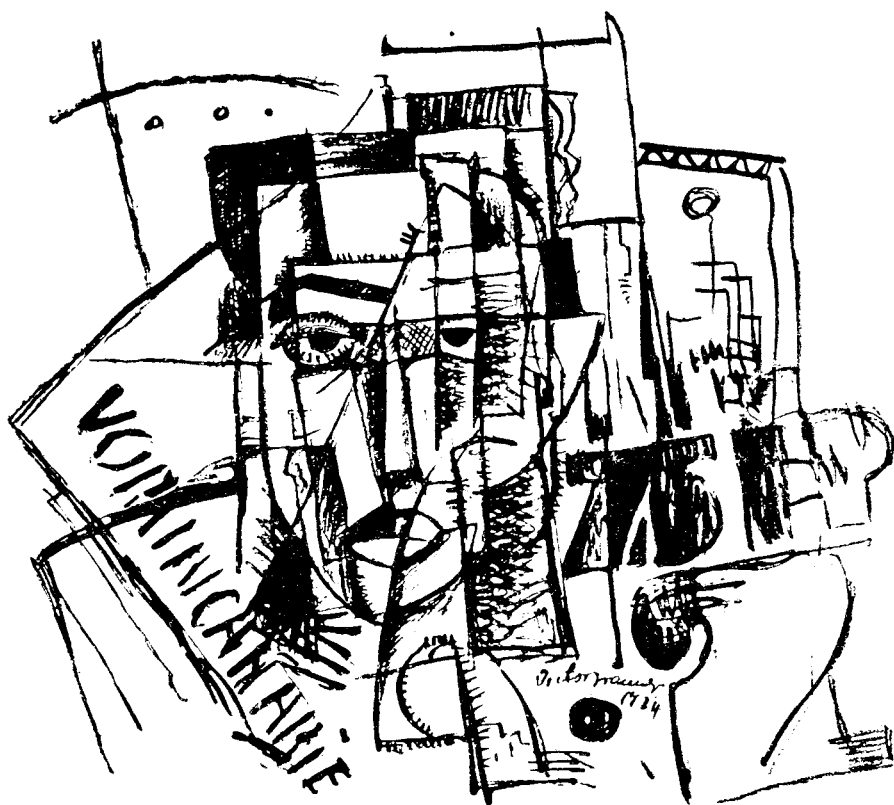
PUNCT

No. 3

REVISTĂ DE ARTĂ CONSTRUCTIVISTĂ INTERNAȚIONALĂ

DIRECTOR: SCARLAT CALLIMACHI

6 DECEMBRIE 1924

ILARIE VORONCA, de VICTOR BRAUNER

INSOMNIA.

*Și soarele și praful
au căzut pe drumuri.*

*Și călătorul învechit în halne
se duce parcă 'ncet.*

Și numără copacii...

*Amurgul greu se lasă în praf
multicolor.*

*Apasă paroxlsmul razelor
ca pe mormânt.*

1923.

Și numără copacii...

*Și ochii-i sunt închși
ca cerul ultimei furtuni.*

*Și pasul lui e greu în tot
ce este
praf.*

*Și soarele îl arde
ca ghieturile semi-obscur.*

Și numără copacii...

*În glasul lui vibrează
spasmodic insomnia.*

SCARLAT CALLIMACHI

PUNCTE.

Et l'éternelle voix qui s'exa-
spère en vain au fond des télé-
phones.

Je serre cordialement la main
de celui qui plante le drapeau sur
le pôle.

Art poétique : imposer au pro-
chain son délire.

ION VINEA

MIEZ DE NOAPTE.

Printre Tanagre false și țesături persane
când dormi, pe mări de - arome și umbră în
alcov,
spre trupul tău alunec, în 'not ca spre-un ostrov
cu golfuri călduroase și leneșe liane.

Naufragiat deapururi setos de noi secrete
descoper alte unghiuri și-un alt parfum când
plimb
pe formele-ți inerte mișcările-mi încete
și-aspir plăceri din juru-ți noroase ca un nimb.

Și pipăitul artă ciudată și subtilă
pe matele aleie scăzând șerpuitor
sărutul mi-l conduce spre floarea imobilă
ce-ascunde printre bucle stigmatul de fosfor.

I. VINEA

1912.

CONSTATĂRI.

Mijlocul cel mai deplin de contact imediat cu publicul e desigur teatrul. Toată ideologia sufletului de azi s'ar putea infuza în sângele spectatorului, revărsată din amfora aplecată a scenei. Firește, printr'o înțelegere mai abstractă, scena nu-și mai are sens. Actorul trebuie să spargă în rândul privitorilor ca o granață. Însă dialogurile și acțiunea succedându-se în tablou matematic, sunt dela sine decăzute. Actorul, pentru noi, e ventriloul magic ale cărui cuvinte par pornite nu din el ci din afară, din public. Glas, gest, tipăt, trebuie să treacă dela un spectator la altul ca o minge de foot-bal. D'aceia, teatrul fotografie stupidă a vieții cotidiene și sterpe nu și-ar mai avea loc. Drama trebuie să izbucnească dintr'o dată între *spectator* și *artist*, nu între interpretii vâruți pe scenă în roșu sau verde și cu vorbele vârate cu degetul ca porumbul rațelor îndopate.

Teatrul trebuie să nască spontan, creațiune generată brusc, ireparabil ca însuși gestul. Atunci spectacolul ar face trup cu misterele plămuierei. Și din vacarmul glasurilor descătușate ar naște scânteia devin incendiatoare. Teatrul liberat de obsesia veacurilor ar vibra ca o spadă învârtită în aer.

Aiurea aceste lucruri sunt demult lămurite. La noi însă un dublu inconvenient: teatrul din pricina conducătorilor neinițiați stăruie cu încăpățănare în jurul lui Bernstein, Bataille, Sorbul sau Camil Petrescu. O întreagă evoluție a rămas teatrului românesc necunoscută. Niciodată genul lui Claudel n'a tulburat intrigele și îngâmfarea culiselor dela noi. În treacăt doar s'au rostit nume ca Wedekind, Kaiser, Hasenklewer, Strindberg, o excepție. Desigur că, necunoscut fiind aportul acestora cu atât mai strani vor părea acei care continuându-i au ajuns la rezultate și mai îndrăznețe. Acest prim reașuns, al ignoranței, se complică însă cu un altul mult mai dureros.

Întru realizarea teatrului pur, e nevoie de artistul fulger, artistul-dinamită, artistul-artist. Pe acesta mediocritatea îl înlătură cu băgare de seamă. Teatrul românesc câștigase (prin ce fericit hazard?), un extraordinar interpret al lui Strindberg: D-na Dida Solomon. Dela venirea D-lui Corneliu Moldoveanu la direcția Teatrului Național, talentul puternic al D-nei Dida Solomon, n'a fost utilizat în nici un spectacol. În schimb, afișele sunt zilnic înțesate cu mereu aceleaș nume de găște lmfatice și nazale. De teama câtorvâ slugi ale „anumitei prese“ D-nul Corneliu Moldoveanu întreține, neschimbat aceleaș impotente și lacrimogene neveste. Teatrul Național devenit astfel un imens oficiu matrimonial gădilind sensibilitatea pompierilor de serviciu, îl apără cu prisosință pe seraficul director, de eventuale înjurături. Târgul s'a înșeiat tacit și sigur. În definitiv, alții întru proslăvirea lor au cheltuit mult mai risipitor decât D-nul Moldoveanu. Sistemul găsit de actualul director e ingenios. Cu prețul unui rol dăruit bine, un articol de laudă într'un ziar răspândit. Și totuși o întrebare trebuie pusă: Dece talentului izbînd dur ca un aruncător de disc, temperamentului desăvârșit al D-nei Dida Solomon (poate una din cele mai depline personalități ale Teatrului contemporan) nu i-a găsit până acum Directorul Teatrului Național nici un rol spre interpretare? Alături de mediocritățile perindându-se invariabil ca un peisagiu de panoramă, glasul sculptat în marmură și gestul de undă, nesovăielnic, al D-nei Dida Solomon ar fi salvat prestigiul atâtor spectacole.

O lămurire ni se oferă simplu: antisemitism. Pentru prețuitorul de artă constatarea e cumplită ca o durere de dinți. Antisemitismul e insuportabil ori unde, dar mai cu osebire, în cadrul inteligenței și artei. Explicația nu e încă suficientă. Ar trebui adăogată și apărarea de camelon a mediocrității stănjenite de răscolirea talentului. Fenomenul înlăturării treptate s'a petrecut cu aceeaș precizie și tăcut de un alt admirabil temperament: D-na Almajan-Buzescu. Sunt aproape doi ani decând sterpu reprezentărilor Teatrului Național n'a fost însuflețit de jocul pietros al Domniei-Saie.

Aceștea sunt constatări triste care desigur n'au să remedieze nimic. Cele două neajunsuri: ignorarea realizărilor de artă contemporane și înlăturarea temperamentelor tari vor străluci ca doi balauri legendari somnul mediocrității naționale.

ILARIE CORONCA

INIMĂ SFÂȘIATĂ DE FATĂ UNDE TE DUCI?

Casa e veche și 'n cuiburi șarpele-și toarce veninul.
Răutățile își plâng chinul pe blestemul poftelor.
Inimă sfâșiată de fată unde te duci?

Tac zilele galbene, ploile, păsările.
Sub pleoape cernite zac luminile
și 'n stropi de ghiță se vaită durerea.
Inimă sfâșiată de fată unde te duci?

Cu flori de pământ în păr
câinii nu te mai recunosc.
Servitorii au fugit.
Umblă pe cărarea noroioasă
cu rochia giulgiu în vânt.
Teme-te de descântec și de vise rele.
Lasă viespea amorțită pe zid.

Glasul moartei în noapte a spus:
Fii singură 'n ceasul din urmă, ca să scapi
De păcatul din patul relelor.

Inimă, inimă sfâșiată.

Măini de moartă te vor aduna.
Măini de moartă te vor ajuta.
Dute. Dute.

Pe tine norocul te-a sărutat cu gură de șarpe.

DIDA SOLOMON

1924.

DISTILĂRI.

Prin străvederi răzbești fecund
ca un os rotund în mal de lutru
în pulpa cântecului de orez
linia inimii conduce
spre alfabetul transurban de măști
nervul chimic filtrează mingi
prin semnele criptice
ale *Bulevardului Elisabeta*
audiția trompetei de lăună pură
în timp s'au înfipt 11 ace cu gămălie
în arborescență becuri pun numai cifre de aburi
înseamnă-ți pe calendarul
lucefărului de cânenă absență
delirul păianjenului din legendă
pe șelele onomatopice de câmilă
când a trecut ciroul sau somnul de arcuri
cu silitimbanci iluizi
cu creerii sub căști transilvănene
asăzi numai bancnotele
au sânge de zebă mistică.

STEPHAN ROLL

*Tăcerea e suspinul etern
al omenirii chinuite.*

TĂCEREA.

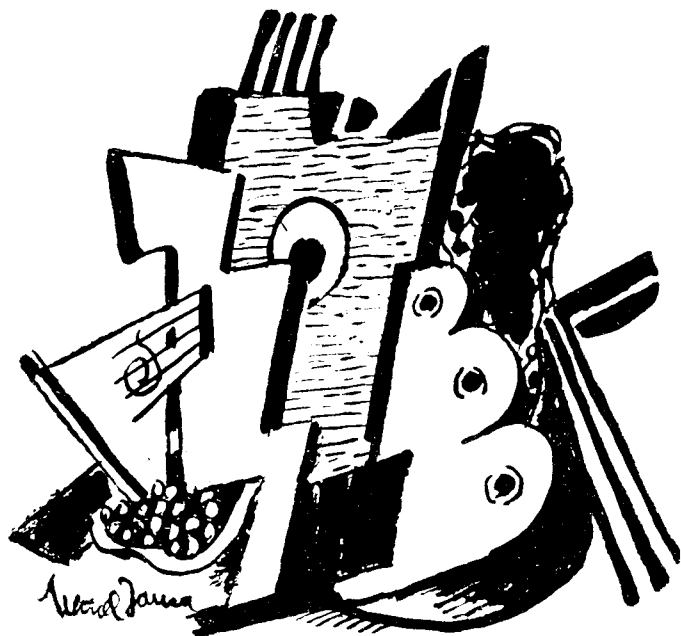
SCARLAT CALINACHII

*Tăcerea e delirul sgomotcs
al morții biruitoare.*

*Tăcerea - e ruga - sinistă
a neiertărilor martiri.*

*Tăcerea e blândul răspuns
al lui Christos.*

Petrograd. 1918

Construcție de MARCEL IANCU

EXPOZIȚIA „CONTIMPORANULUI” (însemnări)

Revista care printr-o stăruință de trei ani a stărnit în literatură și plastică noastră un curent nou și-a deschis prima sa expoziție internațională modernistă. E doar un început victorios și o considerabilă promisiune. După această demonstrație la care au participat Polonia, Germania, Belgia, Cehoslovacia, Serbia, Ungaria și România, „Contemporanul” anunță pentru luna Mai o expoziție la care vor participa Italia, Franța, Spania și Rusia.

Mișcarea nouă a fost pornită simultan, de pretutindeni. Românii s'au numărat, se știe, printre precursori. Sculptorul *Brâncuș* a fost poate cel dintâi primitivist și mai apoi cel dintâi abstractivist din Europa. Printre elevii săi se numără *Liepschitz* și *Arhipenko*. *Marcel Iancu* publică în revistele „Dada” primele „construcții”. La Universitatea din Zürich prezintă, ca arhitect, reliefuri cubiste și planuri arhitectonice așa cum astăzi de-abia le regăsim în toate revistele străine care-și propun refacerea orașelor Europei pe baze corespunzătoare nevoilor vremii. Aceste două cazuri înăltură singure învinuirea de imitație și import la noi de artă occidentală. Arta aceasta s'a dezvoltat sub imperiul atmosferei comune a continentului.

Ca premergători deci, deși la o apreciabilă distanță de vârstă: notăm prezența lui *Brâncuș* și *Marcel Iancu* la această expoziție. Cunoaștem de mult, minunata, halucinantă „Pasăre măiastră” și acca elementară și aspră piatră „Imbrățișarea” amândouă ale lui *Brâncuș*. *Marcel Iancu*, sub violența și echilibrul vulcanic al viziunilor sale ne amintește totuși de virtuozitatea dissimulată și de tehnica vrăjitoarească în desen, construcție, culoare, a meșterilor de altădată. D-na *Milița Petrașcu* e o revelație pentru noi. „Sculptura în lemn”, „Torsul”, prin depărtate și depășite influențe brâncușiene, exprimă un ardent și superior senzualism care a înfiorat materia. *Maxy* marchează o întoarcere dela culoarea „industrială” a trecutelor sale construcții, la pasta picturală. Pânzele sale ferm și intens realizate, ne minunăm în special de două, denotă un cerebralism adecuat picturii constructive și explică evoluția victorioasă a artistului în acest sens. *Matiss* *Teutsch* cumpănește fantezia cu sobrietate. Clădește în încordări elegante prin tranziții coloristice lirice. *Dida Solomon* aduce straniile sale „păpuși” răpite din cine știe ce fermecat tărâm al subconștientului său bogat: vervă, coloristică naivă și liberă, cum o dorim în zadar celor mai gravi profesori de academie. *Victor Brauner* cutează în invențiile sale dinamice, cari prind în circuitul lor ceva din tensiunea aparent statică, a lumilor.

Despre artiștii străini în numărul viitor.

S. C.

SEMNALIZĂRI.

Pian lent, cerul de gutepercă uite viziune atrofiată
cinematograf incendiat, abecedar abstract, calendar.
Peste pod ca o nucă de cocos s'a spart o lumină, far
la fiecare stâlp o stea ca un nod de cravată.

Gândul rupe mături, toamna a plâns în adevăr
vântul strânge pentru pomii fără trunză chetă
cântec fărâmat în așchii, prin sita de brumă lunetă
autodafeu amurgul și convoi casele cu cenușă în păr.

Ascultă de aici corul ațișelor, dactilografă saltimbanc sbor
deschisă cartea de rugăciuni Oberchelner bi anș astral
singur prin toamna balcoanelor fior vespéral
prin urmare (dece?) stele și îngeri au coborât fără ascensor.

Stăruie promenarea terestră a caselor, șoaptă ca fum
în parcul comunal bănci și-au pus surdina.
Ascultă pulsul bulevardelor și motor svăcnir d - inimă citadină,
la barieră sălcile și-au ieșit ca găște în drum.

Ritmul incuiat și firmele vorbesc cu glas tare.
Oraș volatilizat și-ți spui: prin viața ta Clary a trecut
cu o viteză interzisă de Biroul Circulației. Steag mut
tristețe în vestejiri un glas mâinile sunt amare.

Târziu, pe-acoperiș luna și-a plimbat faetonul cu lapte.
Presimți mireasmă polichromă, înină cerc invins
lo-estî racheta liniștii acrobație pe gândul arc întins
caută în gâttele cocoșilor ultima sângerare de azinoapte.

Auzi? Dimineata se apropie în pas gimnastic VITEZĂ
Clopotele își bat capul de pereți. Treci
Strigătul fabricilor se destinde ca un aparat Sandow. Deci
Toți pomii fac gimnastică suedează.

1922.

ILARIE VORONCA

Formă de M. H. MAXY

ACCIDENTE.

Teatrul: a fost orice. Panopticum de istorie națională, pentru uzul lacrimogen al școlilor secundare de ambe sexe; tribună electorală a partidelor politice la putere, înzorzonată cu toate roz. le și crizantemele retorice ale demagogilor bălbăiți; vast purgatoriu suburban pentru afinarea și trecerea în paradisul eternității perimate a mărgăritarelor tâmpeniei sociale; prostituată gură de sobă la care, în romantice nopți de iarnă cu ninsori de năfalină și viscole interculisare, decrepți bunici de bal mascat povestesc nepoților imbecilizați de circumstanță, străbunele aventuri ale diferiților eroi evadați din carcera tradiției ca niște strigoi fetizi din somptuoase borcane cu alcool conservator; bordel sentimental în care a fost internată Colombina sedusă și nenorocită, întru așteptarea suspinândă a lui Pierrot onanist; rebus de geometrie psihologică pentru folosința studenților în litere; trambulină cu arcuri de argint, pentru lansarea tuturor cocotelor cu dicțiune metafizică; etc. etc. etc. la pătrat.

A fost atât de mult altceva, că acum nici nu mai există. Se poate numi teatru sau dughiană cu zarzavaturi asortate; prăvălia în moratoriu, cu șoșoni și galoși norvegieni (marca originală) cârciuma suvenționată de ideologia publică, deschisă la orice oră din zi și din noapte, cu tot felul de băuturi spirtoase; și, la rigoare, chiar stabilimentul oficial al domnului Corneliu Moldovanu. — Acesta este reportagiul de ultimă oră.

Dar să coborâm din stăva vulturilor împăiați cu bețe de chibrit, la realitatea stridentă a afișului de cinematograf. — Azi, Feți-Frumoșii ancestrali, visând iubiri mecanice, își fac stagiul arid și pragmatic în fabricile industriei cu viitor; Zănele tirane și blonde în speranța unei totale reabilitări, umilesc — nocturn — trotuarul devenit, deodată, de asfalt.

Situația omului modern — citadin sau țăran — a schimbat, fără însă a înrauri asupra fizionomiei lui cerebrale. Noua lui așezare în mijlocul multiplului efort vital cu infinite și simultane corespondențe, s'a săvârșit brusc, abandonându-l inactiv la vechiul lui rol de accesoriu aritmic. La banchetul forțat al neobositelor îndârjiri centrifuge, unde chelnerii automați servesc incandescent pateuri de metal și schrașnitoare fripturi de sticlă pisată, — desorientat, el continuă să ceară pae.

Totuși, sub crusta mai mult sau mai puțin groasă de indiferență insuficiență, se mai ascunde însă un sâmbure luminos — un buton cu îndepărtate afinități magnetice, de virginal oțel. Osândit la atrofie de licoarea siropuasă a passeismelor, vegeta epuizat Gonit din bezna lui atroce și stimulat, va exploda vertiginos, cotropind zăgăzurile prea exploatate și strâmte tipare. — Pe acest punct ambiționăm să sprijinim păreația năzuințelor noastre.

Vrem: Scena-bord de avion în pană de motor; ring de box; stadion de footing. Acțiuni fotografice cu viziuni fulgerătoare de caleidoscop, în care interpretul să fie o rigidă marionetă de lemn și aluminiu. În locul clasicului muget al trăsnitului — sbârânitul intransigent al helicei; fluieratului dulceag al vântului romanțios — murmurul nelineștit de dinam; decorului searbăd hibrid, cu Stele de mucava și peisagii de cosmetic, — comoda și suculenta pictopoezie, cu sori de acid sulfuric; regizorilor și mașiniștilor crețni și somnambuli — viguroși ingineri cu creierul electric; cuvântului avorton extras cu forcepsul din gâtulejul actorilor sifilizați — jazz-bandul freneziei universale.

Nu mai vrem tutela degenerată a mascalzonilor cu lăvaliera și serenada în Surdină. Nu mai vrem peregrinarea sentimentală prin părloagele gângavilor de inspirație reptilă. — Vie asurzitoare ejaclare interplanetară, când — ferventă logodnă — ne vom trece, calmi, în deget inelul lui Saturn!

Așteptăm ediția II-a a premierii lui Hernani, nu în veste roșie și cu pleie imprumutate, ci tunși zero și în tricou; — mândrii și nerăbdători așteptăm Serbarea ingenuă, în care legendarul pumn pătrat al lui Théophile Gautier să se eclipseze, dărâmat sub presiunea de 300 de atmosfere a mânușii de elegantă piele galbenă a lui Dempsey.

MIHAIL COSMA

ETUVA.

Cercul Național al d-lui Soare Z. Soare anunță pe curând o nouă festă nordică: piesa lui Ibsen, *Când noi morții vom învia*, care se va reprezenta cu sprijinul celor mai cunoscute călărețe ale sidolienei trupe. În vederea triumfului inevitabil al regizorului și al divelor sale de toate premierele, d-l Soare și-a convocat gazetarii și claca pentru a le da instrucțiuni preliminare.

Fantezia dramatică a d-nei Marioara Voiculescu a condus-o la alegerea rolului lui Peer Gynt care a mai ispitit-o acum un sfert de veac. Căci adevăr zic vouă: mai curând va trece cămila prin gaura acului decât hemisfericul marei artiste prin l'Arc de Triomphe de l'Etoile.

Aflăm că d-l A. Blank a dat patrusprezece milioane lei d-lui Iacob Rosenthal exdirectorul Adevărului, cu obligația ca eminentul ziarist să nu mai scrie. Ținem la dispoziția filantropicului bancher o întreagă listă de asemenea scribi cari ar trebui plătiți, să ne scutească de plictiseala scrisului lor cotidian, hebdomadur, trimestrial etc. Propunem incurajării sale în spre tăcere pe d-nii: Victor Eftimiu, Mircea Rădulescu, Camil Petrescu, A. de Herz, Mihail Sorbul, Lucia Mantu, Brătescu-Voinești, Alfred Moșoiu, etc. etc.

UBU-ROI

CONTIMPORANUL

75 H.P.

DER STURM H. Walden Berlin

MERZ Kurt Schwitters Hanovra

DE STIJL T. van Doesburg Olanda

BLOK Varșovia

MA L. Kassak Viena

FEUILLES LIBRES M. Raval Paris

MANOMÈTRE E. Malespine Lyon

G H. Richter Berlin

REVISTA PUNCT

apare săptămânal

Abonamente	în țară	300 Lei
	în străinătate	30 Fr.

REDACTOR VICTOR BRAUNER
STRADA SUTER No. 21

PUNCT

No. 4

REVISTĂ DE ARTĂ CONSTRUCTIVISTĂ INTERNAȚIONALĂ

DIRECTOR: SCARLAT CALLIMACHI

13 DECEMBRIE 1924

Construcție de: MARCEL IANCU

REVISTA „PUNCT”.

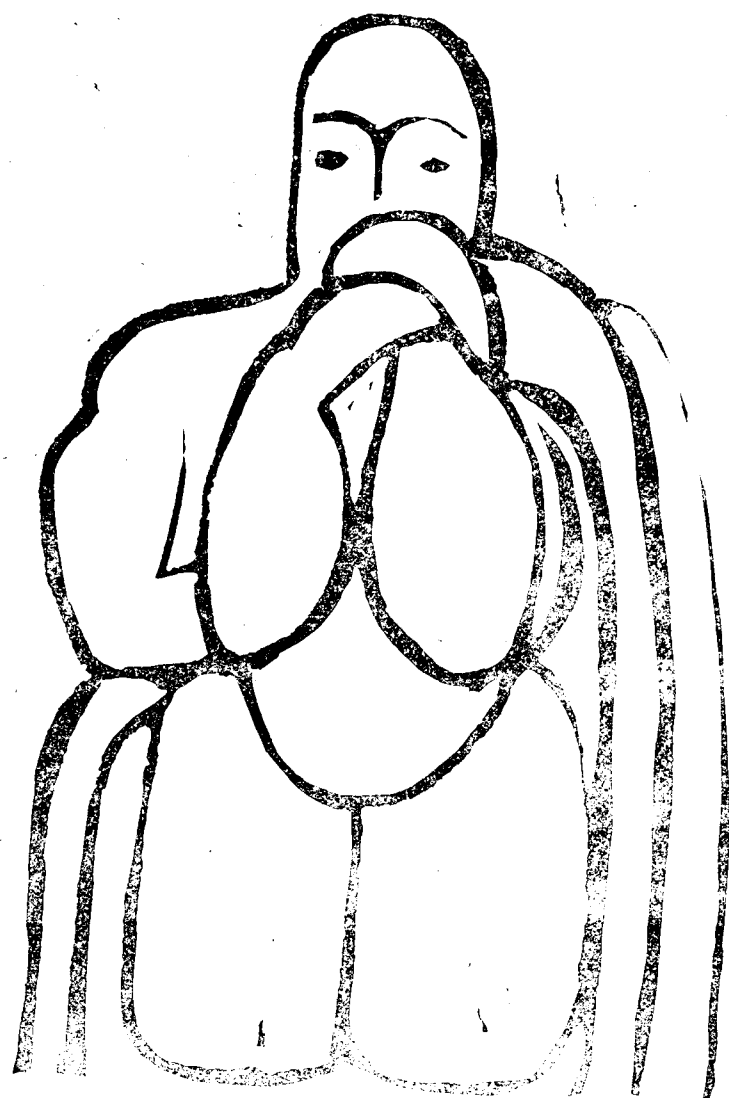
În primul număr al acestei reviste de artă nouă, n'am scris, după obiceiul pământului, un cuvânt introductiv sau explicativ. Forma și tendința ei au fost destul de clare pentru a nu necesita o prefață îmbăcsită de tot felul de teorii și promisiuni. Am rupt orice legătură cu arta trecutului, căci secolul nostru de emoții puternice și fulgerătoare are nevoie de forme noi pentru manifestările lui de artă. Nu putem continua a făuri opera de artă după rețetele și tehnicile vechi, să zicem mai bine învechite, căci majoritatea așa zișilor paseiști, nu sunt decât mediocri fotografi ai premergătorilor lor geniali. Pentru a distruge această plagă a diferitelor arte, nu putem decât uza de mijloacele cele mai violente pentru a săpa o prăpastie cât mai adâncă între operele artiștilor constructiviști și operele degenerare ale artiștilor sterpi, cari se sbat în propriul lor glod, făcând semne desperate, stupide, comice, pe care le numesc senzații vizibile de artă. Trebuie să distrugem, cu riscul violențelor și exagerațiilor inerente unei revoluții,—fie ea și în artă—toate creațiile submediocre fie în pictură, fie în literatură, fie în sculptură și muzică. Trebuie să sădim în privirile speriate, revoltate, ale publicului, plăcerea contemplării a formelor noi de artă. Trebuie să facem, încetul cu încetul, ca iubitorii de artă să huiduiască, din proprie inițiativă pe toți fotografi, pe toți inițiatorii, pe toți impotenții artei paseiste. (Am întrebuințat poate greșit cuvântul de „artă”, în ultima parte a frazei alăturate, căci: fotografia, plagiatul, imitația, nu sunt specii de artă).

Țara noastră din diferite cauze nenorocite n'a putut avea o artă proprie, originală. În pictură, în literatură, în muzică, artiștii noștri au fost influențați de diferite elemente străine. Invaziile barbarilor, ocupațiunile străine, revoluția dela 1848, au distrus în mare parte, germenii din sufletele celor câțiva aleși. Unii au putut cu toate acestea, supraviețui puțin și astfel avem și noi câteva încercări de artă.

Astăzi, însă, când situația noastră, a Românilor, este cu totul alta, numai putem tolera astfel de imitații în domeniul artelor. Printr'o muncă grea și îndelungă, vom distruge toți viermii infectați și descompuși, cari sug și murdăresc arta noastră. Vor dispărea mulți dintre acei, cari se bucură, astăzi încă, de admirația unor elevi de școală, de aplauzele unor bucătărese, de articolele unor scribi necinstiți și incompetenți. Trebuie să dispară, în fine, autorii dramatici de felul lui Camil Petrescu, lui A. de Hertz, etc. mai sunt mulți, trebuie să dispară autorii de romane ca d-na Lucia Mantu, Brătescu-Voinești și poeții școalei poporaniste, naționaliste, etc. Trebuie să dispară tot ansamblul pictorilor noștri academici. Epoca lor a trecut. Fotografia a făcut progrese uimitoare.

Vrem artă nouă într'o țară liberă și nouă. Noi nu avem nici pretextul tradițiunii în artă, încât ne este mult mai ușor ca altor popoare, să apucăm pe drumul acesta necunoscut al formelor noi. Celor slabi și învechiți în veșminte, le zicem tare: *Vae-Victis!*

SCARLAT CALLIMACHI

Linoleum de: MILIȚA PETRAȘCU

DRUMURI

*O stea pe tâmpla din Ardeal
e muntele sau e vreun voevod
că sperie-se câinii stânelor
și aerul se turbură ca gârlele?*

*Drumurile tari din munți scoboară la
hanuri de lemn
auzi povești dela hotare vechi
și între opa'țe vioara flutului.*

*Ai zis: pe strune romanța cea nouă pregetă
ca cel ce învață danțul pe frânghie.*

1915

I. VINEA

DELIR.

Un sgomot sângeros
de clopote lovite
cu ură.

Pe zidurile catedralei
se prăbușiau, în umbră,
sfintii.

În candelabrele de bronz
danțau un ritm parfumat, schimonosit,
imense lumânări.

Cu capul între mâini,
ca un sihastru gânditor, ședea
femea.

Din remușcarea ei incestuoasă
se prăbușiau, pe piatră,
rugi.

Și Christul tragic
privia,
spre sfinți, cu ochi închiși de adormit.

Un sgomot sângeros
de mitraliere
și de ură.

SCARLAT CALLIMACHI

Petrograd.

RELIEF.

Mai știi brătara țipătului
în pasăre de cerneluri verzi?
Pleoapă în compoziție velină
inimă în fular de mătasă
ultimul proiector sfârșit.
Stins ecran melancolia Mikado-ului a priceput,
port imaginea ta
în albumul cu triunghi și papagali postumi.
În scoarța vioara
prin lotuși de undelemn elin,
descinde din zăvor de cifră invulnerabilă
cântecul de platina chirilică
pentru orașul cu șoșoni de muselin.
Când zăpezia ca într'un inel de Vladivostok
streșini au țesut swetere englezești
serpentina fără efect
lună de bumbac.
În compas motani domnești cu ecou de teracota,
vino prin insomnia de celuloid
la brațul cirezilor cioplite de reni.
Acceleratul mixt sfâșie pathefon pe șosea
calendarul ți-a imprimat duminici de tinctură de iod
pentagonul ereților înserează în infuzia de ceai

STEPHAN ROLL

PUNCTE.

Près de son écho la voix s'est couchée.

Des anges m'ont accompagné à pied jusqu'à la
barrière de la ville, ou ils sont disparus comme des
coups de bâton.

Le crapaud pointiliste monte à la surface du bassin
parmi les yeux crevés de sa respiration près de l'abcès
de ses regards stagnants.

Puis il chante comme le coucou.

Le coq s'arrachant les pavots crispés de sa tradition
lyrique.

Mon nombril a perdu son regard.

I. VINEA

VIZIUNE.

„Si tremură tăcerea
în mările de gheață.

Pe umbre de lumină
nenumărate păsari gem.

În cerul planetar
al orelor polare
se mișcă paralizic
viziunea vieții noastre.

1922

SCARLAT CALLIMACHI

Priveliști pentru o Domniță medievală.

Blazon

Pădure smaraldina, pe care fremătase
Amurgul unui soare temut de hiacint,
Și crini de'nșingurare-sau împede mătase.
În glaste chinute de-un glorios argint

Castel cu ziduri moarte și trudnice arcade,
Și zare biruită de-un lăturalnic drum;
(—Privește-adâncă noapte cum, fără margini, cade
Pe liniștea cu stele cucernice de scrum).

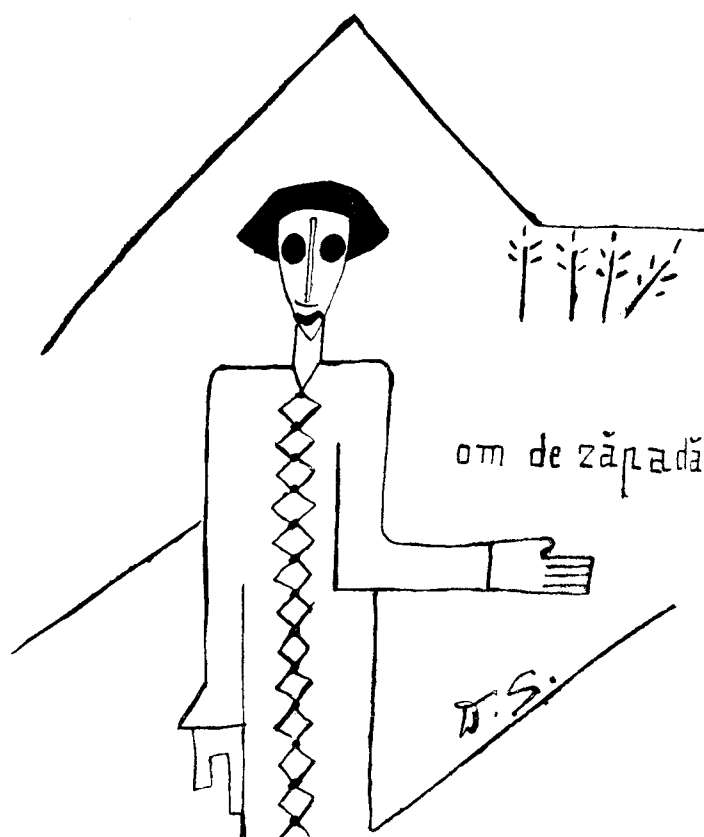
O stranie și verde cunună de ferigă
Umbrind, pe culmi de aur, regatul fără nor.
Și puncte mohorâtă, în searbădă verigă;
Pe-un neted turn de stâncă; amarul Koh-I-Nor.

—Acolo, inserarea e cea din urma țară
Cu lebede cărunte și lacuri de safir;
Căci vremuri de'ntunerice, spre tine, se'nălțară
Mărindu-ți amintirea cu'n negru trandafir.

Povești nelămurite, prin gândul tău, gemură,
Înfiorând, albastru, un sbor necunoscut;
Resfrângeri potolite undi-vor sub armură,
Și neguri vor descinde pe gârbovul meu scut

Încât, prin întomnarea cărărilor înguste.
Când luna va descrește pe-un vânăt orizon,
Spre calda cruciadă a zorilor auguste
Voi rătăci, fugarnic, eternul tău blazon.

MIHAIL COSMA

Desen de DIDA SOLOMON

„EXPOZIȚIA CONTIMPORANULUI”.

Notăm că prima manifestare de artă internațională postbelică ne aduce azi „Contimporanul”. Știm cu ce sacrificii și greutăți se realizează azi așa ceva și salutând pe cei sosiți prin cele câteva bucăți de artă în mijlocul nostru exprimăm regretul că nu găsim nici Franța nici Italia reprezentată.

Servranckx (Anvers), expune 5 pânze de o expresie mecanică rece construite cu o sensibilitate de inginer.

M. Darimont (Liege), factură de sensual construcție legeră și puternică și inventivă.

Josef Peeters (Anvers), gravură îi e fără îndoială modul cel mai sigur de expresie, caracter declamatoriu, pasiune pentru materiale noi de efect (foi de aur, argint etc.).

Lempereur Haut (Liege), portretist iscusit și gravor.

Kurt Schwitters (Hanovra), șeful și directorul întregii mișcări „Merz”, expune un album de litografii în culori, aspect nou, efecte tipografice mai greu de descifrat pentru că sunt „Merz”.

Hans Arp (Zürich), cel mai puternic fantasm al modernilor germani gravuri stilizate și simpatice până la suflet de copil.

Paul Klee (München), singurul liric al Germaniei trimite un desen sensibil conturat de o linie șubredă dar plină de emoții colonistice și nuanțe hipersensibile.

A. Segal (Berlin), pictură din diferite epoci, preocupat de înstrăinarea ramei într-un tablou caută să-i împărtășească din conținutul operei! Construcție frumoasă desen.

W. Egeling (Suedia), arată 3 deseneuri remarcabile din primul film abstract. Cu aceasta s'a rezolvit în arta nouă și tabloul în timp.

H. Richter (Berlin), unul din cei mai iscușiți desinatori germani, expune 2 deseneuri caracteristice din 1915.

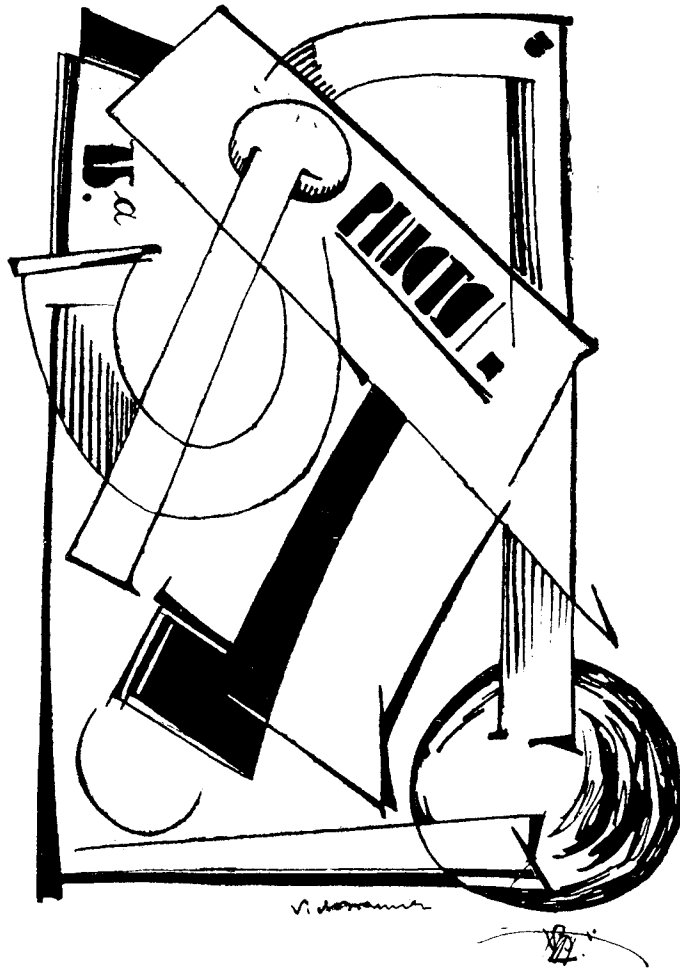
Szczuka Zarnover (Polonia), expun câteva planșe desen linear emoții de atelier modern.

Jakleck (Belgrad), unul din cei mai iscușiți zenitiști reușește să se impue prin câteva lipituri sensibil create

L. Kassak (Viena), poetul ungur din exil a trimis 3 picturi mici care rivalizează și cu cele mai de seamă bucăți din expoziție. Construcție, culoare echilibru și chiar știință multă.

Ch. Teige (Praga), deseneuri sensibile independente adevărând un talent real tânăr și impulsiv.

S. C.

Construcție de: VICTOR BRAUNER

ETUVA.

D. Teodorescu-Sion a găsit o fițuică zilnică, în care să-și verse balele pompierismului. În loc să-și scrie părerile despre arta constructivistă, D. Teodorescu-Sion ar face mai bine să-și aprofundeze desenul și coloritul.

„Rampa” anunță că D. Soare Z. Soare montează revista „Pân'aci”. Suntem fericiți că marele nostru regizor și-a ales, în fine, o piesă demnă de talentul său. Suntem siguri, că de data aceasta va obține aplauze bine meritare.

Pe afișele Teatrului Național continuă prostituarea numelor din tragediile antice. Albanezul tot mai desfide publicul cu braga sa națională. Strigătele, hohotele, urletele, fulgerele, ciuma și tifosul exantematic, gâdilă timpanele spectatorilor noștri naționali. Bucătăresele, în haine de duminică, saltă din buricuri la fiecare scenă emoționantă. Sunt fericite, căci arta lor supremă a fost realizată, *cu geniu*, de D. V. Eftimiu. Nu ne miră de loc paginile de critică favorabilă, publicate în multe ziare. Geniul marelui nostru dramaturg s'a coborât în pânțele multor critici. Au fost sătui și au scris cu talent. Așteptăm, cu nerăbdare, viitoarea tragedie, în cinci menopauze, a D-lui Victor Eftimiu.

Ziarul „Cuvântul” dă naștere, odată pe săptămână, unui foetus literar. Trimetem sincerele noastre felicitări, părinților. (Să nu se supere d. Cesar Petrescu că n'avem loc să vorbim și despre el, în această rubrică).

UBU-ROI

CONSTATĂRI.

Observăm într'un recent articol împotrivirea pe care o întâmpină adevăratele talente precum și opera de artă, în cadrul nepregătit al Teatrului Național. Deplăngeam exhibițiile de pa-nopticum trist ale d-lui Soare Z. Soare și făceam constatarea — mărturisită indirect — că Teatrul Național prezintă, în afara câtorva excepții (Maria Fillotti, Ana Luca, Dida Solomon, Natașa Kirovici), insuficient înzestrate elemente feminine. Într'adevăr un fapt trebuie reținut: la Teatrul Național elementul masculin e mult superior celui feminin. Admirabilei generații: Bulfinski, Ciprian, Sărbul, Manu, cu greu i s'ar putea găsi corespondențe între artiști. Generația anterioară acestora s'a manifestat în același sens. Fala-nga extraordinară: Nottara Brezeanu Soreanu Morțun (magi-stralul Morțun) demonstrează aceiași disproporție între cele două elemente.

Constatarea ar putea fi îngrijorătoare pentru teatrul românesc dacă nu ne-am gândi că lipsa temperamentelor mari feminine nu e datorită într'atât netalentelor, cât prețuirii tiparului mediocru și mai ales protecționismului nenorocit, de multă vreme întronat la Teatrul Național. Sistemul e minuțios aplicat: artiștilor cu adevărate însușiri nu li se dau roluri; faptul e tot atât de exact pentru actori cât și pentru artiști.

De altfel, e în această aplicarea unui principiu cunoscut: pentru școala politehnică sau Facultatea de medicină se cere studenților un an preparator. În regulamentul Teatrului Național ar trebui prevăzuți legal cei zece ani preparatori de mediocritate.

Sunt câteva luni decând d. Corneliu Moldoveanu a descins la Teatrul Național printr'un act de voință: concedierea a o sumedenie de actori cari, după părerea D-sale, n'ar fi fost utili scenei. Totuși, pe adevărații sinecuriști d. Moldoveanu și i-a păstrat. Între concediați erau și dintre cei, cărora incredințându-li-se roluri ar fi devenit utili. La Teatrul Național însă, rolurile se impart sub oblăduirea unor principii străine de artă. Lucrul e notoriu, scandalizarea ar fi de prisos. Și totuși voi cuteza să gândesc la adevărata primenire pe care d-nul Moldoveanu nu o încearcă. Sunt o serie întreagă de actori buni cari n'au jucat mai deloc în stagiunea aceasta, alții chiar, n'au apărut pe scenă încă din trecute stagiuni. De pildă d-nii Vraca Tălvan, Valentineanu. E inutilă o listă. Sunt atât de mulți, încât, uniți, ar putea impune directorului revendicări serioase. Dece nu o fac?

Până atunci însă ei vor fi îndepărtați treptat. Porțile scenei li se vor închide, pe nesimțite; talentul lor va rugini în umezeală ca o tablă cândva lustruită și lucioasă. Din ce în ce mai sters umbra lor va tremura printre cartioanele reprezentând anecdote scenice, temperamentul lor se va roade mâncat de molii. Și când vor fi tămpit de-abinelea când nici o flacăra nu va mai tresări peste ei ca peste comori noaptea în munți, când glasul le va fi devenit țepos ca o perie, când silueta li se va fi incovrigat și ochii blezit ca vânzătorilor de alviță, atunci directorul cu un gest părintesc îi va strânge la sân și desigur le va da să joace.

Concluzia la toate acestea: nu talentele lipsesc, ci discernă-mântul și bună voința directorilor.

I. VORONCA

CONTIMPORANUL

75 H. P.

DER STURM H. Walden Berlin

MERZ Kurt Schwitters Hanovra

DE STIJL T. van Doesburg Olanda

BLOK Varșovia

MA L. Kassak Viena

FEUILLES LIBRES M. Raval Paris

MANOMÈTRE E. Malespine Lyon

G H. Richter Berlin

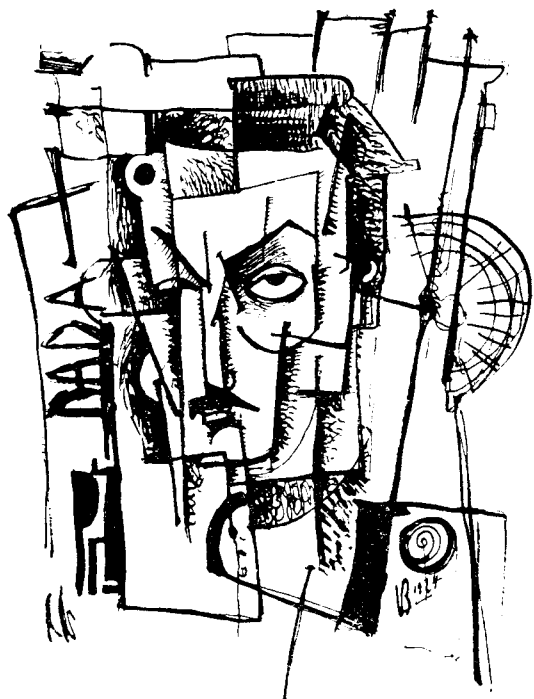
REVISTA PUNCT
REDACTOR VICTOR BRAUNER
 STR. BARAȚIEI No. 37

PUNCT

No. 5

REVISTĂ DE ARTĂ CONSTRUCTIVISTĂ INTERNAȚIONALĂ

DIRECTOR: SCARLAT CALLIMACHI | 20 DECEMBRIE 1924

MARCEL IANCU de VICTOR BRAUNER

MARCEL IANCU.

Există fără îndoială, în artă ca și în toate celelalte manifestări, gândesc în deosebi la cele sociale, o lege a determinantelor istorice. Vorbești despre arta unei anumite epoci, ca de fauna unui anumit ținut. E o algebră precisă a transformărilor etnice sau morale, în care termenii nu pot fi schimbați decât printr-o gravă greșală de calcul. Desigur epocii lui Ludovic al XIV *trebuia* să-i răspundă Moliere, Corneille, după cum înfrângerea spiritualismului fichenian german, *trebuia* să-și găsească tiparul în pozitivismul lui August Comte sau duritatea sonetelor lui Heredia. Această determinantă a climatelor istorice e neînduplecată. Zadarnică protestarea sau surâsul unora, scandalizarea tuturor. Sufletul fiecărei epoci își cere desăvârșirea lui, precum zăpezile în topire, o cale. Și întru această realizare, sensibilitatea vremii își făure ea însăși purtătorii de cuvânt.

E aici o curioasă generație spontană a valorilor. Marile revoluții își vor crea întotdeauna Napoleonii lor. Transformările de sensibilitate — de altfel lente, în artă

— vor avea mereu Pericles, Rousseau Manet-ii, sau Picasso-ii lor. Orice împotrivire ar fi inutilă. Vremea, chirurgian abil, își fecundează singură creeri pe care și-i prețuește. De aici se va desprinde mai târziu omul minune. Dintre aceștia marile valori, vor răsbî peste epoci, asemeni tipătului unui tren peste munți. Unii dintre ei înseamnă începutul unui ev nou, ca punctul de reper al unui fulger. Sunt cei ce devin litere de alfabet pe care apoi îi întrebuințează ori-cine, în scris sau în glas ca pe un bun obștesc. Numele poate le va fi uitat, gândul încercuit și contestat, dar creațiunea lor va deveni când-va adevăratul vrăjitoresc medicament.

Dintre aceștia, și în fruntea lor e D-l Marcel Iancu. Scriitorul acestor rânduri e prea tânăr pentru a nu fi entuziast. L'a cunoscut și prețuit pe pictorul admirabil cumpănitor al pastei, culoarei sau al liniei. L'a iubit în pânzele extraordinare, în care formele se îmbrățișau sau alunecau între ele abstract și pur ca însăși creațiunea. Dar entuziasmul lui a fost stârnit cu osebire de artistul plâsmuitor, neodihnit, tresărind sub chipul de bronz și mereu preocupat al d-lui Marcel Iancu. Temperamentul neliniștit, tulburător chiar, absent adeseori, continua frământare, impetuozitatea și vibrarea de adevărat artist, l-au cucerit pe de-a întregul.

Cunoscându-l pe d-l Marcel Iancu, îi înțelegi mai îndeaproape opera. Pentru că opera d-lui Marcel Iancu e ruptă din el, cum din pământ ferigă. Fiecare tablou al d-lui Marcel Iancu e ploaie, parfum, furtună, isvor sau piatră.

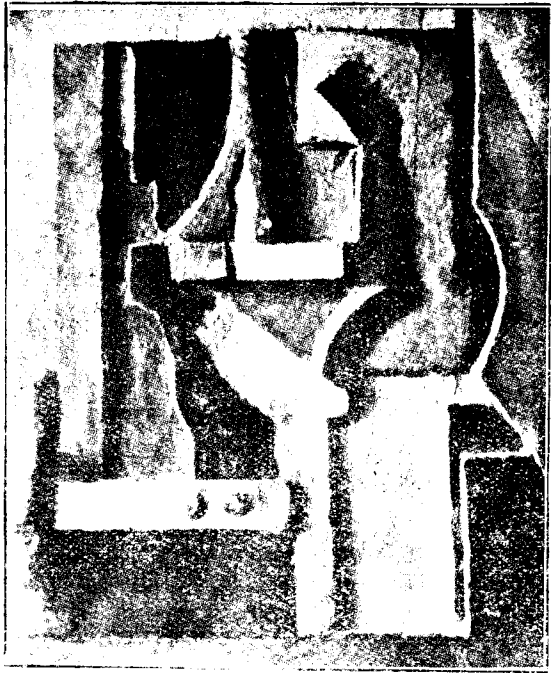
Artă d-lui Marcel Iancu e naturală ca însuși natura. Adevărat artist d-nul Marcel Iancu nu imită, nu fotografiază, nu bâlbâie sterp. D-nul Marcel Iancu creiază. Cu el, alături de Arp, Tristan Tzara, Souppault, Des-saignes, și alți câți-va din străinătate (unde inițierea publicului se face de oameni serioși, nu de gorile ca la noi) a început, sunt 10 ani de atunci, o fremătare nouă în idei. D-nul Marcel Iancu e dintre cei ce au cercetat ținuturi necunoscute. Stindardul lui flutură și acum pe cea mai înaltă culme. La noi d-nul Marcel Iancu, fără d-nii Maxy și Victor Brauner, ar fi singur. Pe acelaș drum cu aceiaș vigoare și hotărâre în invenție, vine cu pași siguri d-nul Victor Brauner.

Talentul și sensibilitatea d-lui Marcel Iancu au lovit ca un ciocan dârz pe nicovala vremii. Numele lui ~~se~~ seamănă o frământare a unei epoci, o desăvârșire de artă.

Și pentru a încheia cu un cuvânt al lui Phillippe Souppault :

Acesta e Marcel Iancu în carne și oase, locuitor al Bucureștilor în Decembrie 1924.

ILARIE VORONCA

Construcție de: MARCU IANCU

DOMINO.

Stelele și-au înfipt degetele în ochi, corecturi de asfalt:
Sensibil în tuș trupul celui alt
trec umbrele cari au golit din seară:
tripied botanic o lună amestecă'n dinți alcool și ceară

Plopii aleargă la dreapta cu sondele de petrol,
noembre a stors sulfat de cupru pentru fruct domnesc
în spirale plămân fără dimensiuni în sol
întregi mânerile câmpului putrezesc

Sub ferestre Ford-uri au epuizat faruri
se învălure apa ceasului vânat de humă
între sârmele de în și pojarul de grâu du-mă
Vântul pe esplanadă a aruncat zaruri

Acum să amintești în zgomotul rotund
Vedenii cu panduri de chilimbar și pas
Saturn ca America de West fecund
Identice au dansat păpuși albastre'n bas

Viziunea ta a topit toate plugurile de alamă
Stele acustice copiază indigo masca ta
în fiecare os te posed buric și filigrană
toate totoliile pământului vor aplauda.

STEPHAN ROLL.

SFÂRȘIT.

Spectacol de mahala. Zare se frânge.
Toamna a dansat, a dansat. Ceasul e deplin.
Și glasul pământului a răspuns cu pâine și vin.
Dinspre abator, noaptea se apropie cu sânge.

Dureros drumul și pe trotuar, mersul sonor.
Apoi, sboruri ca lemne în ogradă sparte.
Noaptea cu cerul ei pentru fiecare fereastră se împarte.
Alunecă un gând ca pe câmp umbra unui nor.

Peste hergheliile toamnei, dăra stelelor ca în despletire
hături. Perde-te suflet ca o mireasmă. Treci.
Mari, peste orașe ventuze de umbră deci
de prisos ierburi pletoase în amintire.

Singur trupul tău ca o harmonică deșirat.
Auzi corul - latrat: sirene și ciori - Ave-Marie.
Abstract surâsul. Vântul prins de epilepsie,
Întreg șahul cer, în apă cu frunze răsturnat.

Prin tusea orașului, stilet invizibil, pas
îngeresc. -- Tu -- pe umarul nopții, o amforă târziu,
sanie subțire cu armăsari iuți, știu
o tristețe vine spre mine ca pe o sârmă un glas.

Apropiere tăcută, cu mâini -- ferigă.
Întind asemeni unui gât, auzul atent
și deodată: muzică țipând pe acoperiș strident.
Liniștea s'a rupt de mine, ca o verigă.

Acesta e gândul peste cupole despletit.
Greu, hurelul roților în besnă
și nebunia ca un noroi până la glesnă.
Nu auzi? Râd pentru reprezentăția de sfârșit.

1922

ILARIE VORONCA

TUZLA

lui MARCEL IANCU.

Luna lasă pagini de argint
și vibrau buzele apelor
neînțelese cetiri.

Am dezlegat barca dintre stâncile de fier
am desfăcut pânzele palide

Ții minte pescarul tocmit
știa cântecele Dobrogii
aslințiri în bezna dela cârma
și-l ascultă marea când încetă.

Pe sidef patinam în respirări
-- ce vânt moale aiura prin lume
drumul sticlei mâna lui cu jucării de diamant
luna era oglinda mitată într'un palat
ne gândiam la cine încă nu ne-a mângăiat.
În țărniș cârciuma roșie danța
și'n fund dormiau bancurile de aur.

TUZLA (II)

Val pal stâncile arse
albastrul sat într'un inel de var
femeile țărânului au anghii de mărgele
și se vând pe strass și suliman.
Vreau să rămân aci la Tuzla
când valsurile tac în Casa Albă
când pleacă școlarii rahitici
și'n plajă sângeră macul sălbatic
cheag tușit de amiaza fragedă
Seara bate semne din far
pentru trâmbițele vagi de apă
când se întorc contrabandiști cu stele pe mâini
când trec vapoarele și planetele.

1913

I. VINEA

REBECA.

PERSONAJELE:

Rabinul, 55 de ani.
 Rebeca, fiica sa, 22 de ani.
 Bătrânul.
 Fedor, tiul său, 28 de ani.
 Doctorul Isac Levi.
 Conteul Kusov, 60 de ani.
 O lucrătoare.

Piesă în două părți.

Acțiunea se petrece, în zilele noastre,
 într'un oraș de provincie din Rusia.

PARTEA ÎNTÂIA

O cameră mică, întunecată și sărăcăcioasă.
 Odaia e luminată de o singură lămpă.
 În timp ce se ridică cortina, *rabinul* în-
 chide biblia, care o ținea pe genunchi.

Rebeca — (Cu fruntea lipită de geam). Ninge
 mereu.

Rabinul. — Cerul este întunecat.

Rebeca. — Fulgi mari se lipesc de geamuri.
 În curând, nu voi mai vedea
 casele, copacii, strada.

Rabinul. — Suntem din ce în ce mai singuri.

Rebeca. — Atât de singuri.

Rabinul. — (Tac. Ascultă.) Auzi?

Rebeca. — Da. Geme vântul.

Rabinul. — Numără morții de astăzi.

Rebeca. — Gemetele lui sunt ca strigătele
 celor cari mor.

Rabinul. — Mânia Domnului apasă asupra
 noastră.

Rebeca. — E vântul.

Rabinul. — Mie frig.

Rebeca. — Focul se stinge.

Rabinul. — Mi-e frig, foarte frig... Mai avem
 lemne?

Rebeca. — Puține... (Aruncă lemne în sobă).

Rabinul. — Puține...

Rebeca. — Culcă-te, tată.

Rabinul. — Nu încă.

Rebeca. — E târziu.

Rabinul. — Nu e decât ora șase.

Rebeca. — Dar, iești cam bolnav.

Rabinul. — Am friguri.

Rebeca. — Culcă-te, dacă mă iubești.

Rabinul. — Te ascult. (Se culcă pe pat.)

Rebeca. — Nu trebuia să ieși azi de dimi-
 neață.

Rabinul. — Am fost nevoit.

Rebeca. — Unde ai fost?

Rabinul. — La Templu.

Rebeca. — Te-ai rugat pentru noi.

Rabinul. — Da... M'am rugat pentru ei.

Rebeca. — Pentru neamul nostru?

Rabinul. — Da.

Rebeca. — (Pauză. Se uită la el). Tremuri?

Rabinul. — Nu-i nimic... Suntem slabi.

Rebeca. — Dumnezeu ne-a uitat.

Rabinul. — Trebuie să ne rugăm.

Rebeca. — Trebuie să ucidem.

Rabinul. — Sângele e arma celor grosolani.

Rebeca. — Celor puternici și fără teamă.

Rabinul. — Crezi?

Rebeca. — Sunt sigură.

Rabinul. — Nu ești pe drumul cel drept, Re-
 beca. Prin cugetare numai, ne
 apropiem de Dănsul.

Rebeca. — (Foarte încet). Lui Dumnezeu
 nu i-e milă de oameni.

Rabinul. — Dumnezeu e stăpânul nostru. Eu
 nu-i sunt decât slugă. Menirea
 mea este să mă rog Lui.

Rebeca. — Ruga... nădejdea celor slabi.

Rabinul. — Fiica mea nu mânia pe acel care
 a năpăstuit neamul lui Israel,
 căci numai el poate să-i redea
 fericirea pierdută. Trebuie să ne
 rugăm... Mi-e frig.

Rebeca. — Înește pe tatăl său. Odihește-
 te-te. Măine te vei simți, iarăși,
 bine. (Pauză.)

Rabinul. — Gemetele vântului mă chinuesc.
 Fiecare sgomot îmi pătrunde în
 creier. E groaznic! Par'car fi
 sfârșitul lumii.

Rebeca. — (Tăcere mai lungă). Poimăine tre-
 buie să mergem la cimitir.

Rabinul. — Se'mplinește un an...

Rebeca. — Un an când ne-a părăsit.

Rabinul. — E fericită: numai aude nimic,
 numai vede nimic, nu se mai
 teme de nimic.

Rebeca. — Mormântul va fi troenit de zăpadă.

Rabinul. — Până și ultima a-mintire dela ea
 se va pierde. Uitarea. Doria ni-
 tarea, căci a suferit mult. Ura
 și nedreptatea oamenilor îi sdro-
 biseră, din copilărie, inima.

Rebeca. — Sărmana mamă!

Rabinul. — Moise a spus: ochi pentru ochi
 și dinte pentru dinte, iar Na-
 zarineanul: iertați greșelile gre-
 șilor voștri... Și iubiți-vă unii
 pe alții. Dar, cuvintele lui Moise
 au biruit. (Închide ochii).

Rebeca. — Vrei să dormi, tată?

Rabinul. — Da.

(Cineva bate la ușă).

Rebeca. — Auzi?

Rabinul. — Ce?

Rebeca. — A bătut cineva la ușă. Mi-e frică.

Rabinul. — Deschide.

Rebeca. — Mi-e frică. Poate sunt ei... fiarele

sălbatiche... vor să ne omoare.

Rabinul. — Dumnezeu e cu noi.

(Se aud din nou bătăi în ușă)

Deschide, fata mea.

Rebeca. — (Deschizând ușa). Cine e acolo?

O lucrătoare. — Eu sunt, Martha.

Rebeca. — Ne-ai speriat.

(Întră Martha).

Martha. — E bolnav și moare de foame.

Rabinul. — Cine?

Martha. — Copilul meu.

Rebeca. — Cel mai mic?

Martha. — Da.

Rabinul. — Ce are?

Martha. — Anghină difterică.

Rebeca. — Și n'ai chemat un doctor?

Martha. — În tot orașul nu se găsesc doc-
 torii. E pierdut! (Plânge). Și
 n'a mâncat aproape nimic toată
 săptămâna.

Rabinul. — Trebuie să ne rugăm.

Martha. — De ce? E sfârșitul lumii. Dum-
 nezeu ne-a uitat cu desăvârșire.

Rebeca. — Peste tot ură.

Martha. — Sânge și morți.

Rabinul. — S'ar zice că tot orașul e locuit
 numai de umbre.

Martha. — Uitați-vă la mine! Muncesc toată
 ziua, pentru o bucată de pâine.
 M'au părăsit puterile... Și ei ne
 stăpânesc numai prin spaimă.

Rebeca. — Trebuie să-i ucidem.

Martha. — Dar, spaima ne-a învins.

Rabinul. — Și nimeni nu știe, când va veni
 sfârșitul.

Rebeca. — Niciodată.

Martha. — Suntem slabi ca niște copii.

Rabinul. — Și ce vrei dela mine?

Martha. — Aș vrea să vii până la noi să
 vezi copilul, care e pe moarte,
 și să mai alini durerea bărba-
 tului meu. Bietul copil! Așa de
 bun, așa de frumos... Vino, te
 rog!

Rebeca. — Tata e bolnav.

Rabinul. — Mă voi duce.

Rebeca. — Ninge. E foarte frig, tată.

Rabinul. — Mă voi duce. Au nevoie de mine.
 Dă-mi blana!

Rebeca. — (Dându-i blana). Intoarcete re-
 pede.

Martha. — La revedere, domnișoară.
 (Rabinul și Martha ies.)

Rebeca. — (Joc de scenă). De ce s'a dus?
 (Tăcere. Se aud gemetele vâ-
 ntului). Și vântul care numai în-
 cetează... (Ascultă. Ușa se des-
 chide încet. Rebeca speriată.)
 Cine-i?

Fedor. — (Întrând). Eu sunt. Bună seara

Rebeca. — Mi-a fost teamă.

Fedor. — Credeam că voi găsi pe tata aici.

Rebeca. — N'a venit încă.

Fedor. — (O pauză). Nu pot trăi fără să
 te văd.

Rebeca. — Lasă-mă! De ce vrei să mă chi-
 nuești?

Fedor. — Privirea mea are nevoie de lumi-
 nile adânci, cari zac în ochii
 tăi, gura mea...

Rebeca. — Destul!

Fedor. — Ascultă-mă!

Rebeca. — Ai jurat să nu-mi mai vorbești
 de dragostea ta.

Fedor. — Aș părăsi totul pentru tine.

Rebeca. — Uită-mă.

Fedor. — Să te uit? Te iubesc de atâtea
 vreme. Dă-mi puțină nădejde.

Rebeca. — Nu pot minți.

Fedor. — Iubești pe-un altul.

Rebeca. — (Încet). Da...

Fedor. — (După o tăcere.) Iubește... pe un...
 altul. Iubește... (Cu ură). Pe
 cine? Spune-mi.

Rebeca. — E departe, foarte departe.

Fedor. — Cine?

Rebeca. — Nu-l cunoști.

Fedor. — (Rugând-o). Spune-mi cine e!

Rebeca. — A murit poate.

Fedor. — (Către sine). Poate a murit.

Rebeca. — Fedor!... La ce te gândești?

Fedor. — La nimic. Sunt prea trist.

Rebeca. — De ce-mi vorbești mereu de
 acelaș lucru? Te-am rugat să-mi
 ascunzi iubirea ta... Nu vrei.

Fedor. — Nu pot. De ani de zile, singura
 țintă a vieții mele ești tu. Iești
 năzuința mea cea mai scumpă...
 Cu un cuvânt ai sdorbit totul,

Rebeca. — Fedor!

Fedor. — De ce ai spus acest cuvânt?

Rebeca. — Nu înțelegi că sufăr și eu?

Fedor. — Da, dar iubești pe un altul.

Rebeca. — Suferința mea e mai mare ca a ta.

Fedor. — Nu spune asta.

Rebeca. — Nu mă poți înțelege.

Fedor. — (Trist). Poate...

Rebeca. — La ce să ne mai iubim? Suntem
 urșiți morții. Ne vor ucide în-
 tr'una din zile.

Fedor. — Vom fugi în altă țară.

Rebeca. — Dar, tata?

Fedor. — Il vom lua cu noi.

Rebeca. — E bătrân.

Fedor. — Când să plecăm?

Rebeca. — Cine știe!

Fedor. — Peste câteva zile? (Joc de
 scenă).

Rebeca. — E târziu și nu s'a întors încă.

Fedor. — Unde s'a dus?

Rebeca. — Până la o lucrătoare, al cărei
 copil e pe moarte. Sunt îngri-
 jorată.

- Fedor. — O să fie obosit. Zăpada e adâncă. (Ușa se deschide de vânt.)
- Rebeca. — Cine-i acolo?
- Fedor. — A deschis vântul ușa. (O închide).
- Rebeca. — Ce frig e și numai avem lemne.
- Fedor. — Iarna se vestește lungă și grea. (Intră Rabinul și tatăl lui Fedor).
- Rebeca. — În fine, iată-te! Eram îngrijorată.
- Fedor. — Eram sigur că te voi găsi aici, tată.
- Bătrânul. — Ne-am întâlnit pe stradă.
- Rabinul. — Rebeca pregătește-ne ceaiul.
- Rebeca. — (Luând samovarul de pe dulap). Au uitat să ni-l fure.
- Bătrânul. — Unde l-ați ascuns?
- Rebeca. — În grădină. E un prieten din copilărie.
- Rabinul. — A fost cumpărat de mama mea de mult de tot.
- Bătrânul. — (Privindu-l de aproape). Ce lucrătură frumoasă.
- Fedor. — N'am mai văzut un samovar așa de frumos.
- Rabinul. — Cei bătrâni, numai puteau concepe lucruri atât de frumoase... În zilele noastre oamenii, nu știu decât să omoare...
- Bătrânul. — „Iubiți-vă unii pre alții“!
- Rabinul. — Iisus moare în sângele celor cari l se închină.
- Bătrânul. — „Iubiți-vă unii pre alții“... Unde e dragostea Lui.
- Fedor. — Au uitat-o.
- Bătrânul. — (Mângâindu-și barba albă, cu o voce foarte blândă). „Iubiți-vă unii pre alții“.
- Rabinul. — A iubit prea mult, a iertat prea mult, crezând că ucisese prin dragoste și iertare veșnicul instinct omenesc, instinctul răsunării. Numai această forță sângeroasă imboldește popoarele să procreze, să-și iubească copii, să ucidă pentru ei, să fie asemenea fiarelor și să nădăjduiască o fericire trecătoare...
- Bătrânul. — Omul — fiară.
- Rabinul. — Nu există decât omul fiară. Acei ce au o altă credință sunt bolnavi visători, sau nebuni. Poate cineva, nega ceea ce spun?
- Bătrânul. — Acum câți-va ani ți-ai fi spus: Nu-i adevărat, dar astăzi... (Tăcere).
- Rabinul. — Copii se nasc, ca să răzbune pe acei, ce n'au putut, lipsindu-le tăria, curajul, sau timpul — să pregătească pe alții pentru onor... Căci, o știu cu toții sângele își are miresma lui.
- Bătrânul. — Și ea ne atrage.
- Rabinul. — Copilul se naște și părinții lui îi arată îndată o iubire nețăr-murită. De ce? Pentru că această ființă mică și urâtă este unealta, unealta visată, așteptată, găsită. Atunci, începe o muncă amănunțită și obositoare: pregătirea copilului pentru groaznică menire, care-l așteaptă. Și, crește într-o seră luminoasă și supra-încălzită.
- Bătrânul. — „Iubiți-vă unii pre alții“.
- Rabinul. — În dorința sângeroasă a războaielor și a revoluțiilor.
- Bătrânul. — Ca apoi, să se odihnească în liniște.
- Rabinul. — Și cu conștiința împăcată. (Un surâs ironic luminează chipul său obosit).
- Rebeca. — (După o pauză). Fierbe apa. (Către Fedor). Ia din dulap, patru cești.
- Bătrânul. — Să fumăm și să uităm că suntem oameni.
- Fedor. — (Punând ceștile pe masă). Și mai ales, că trăim în Rusia.
- Rebeca. — În această biată țară, care n'a fost decât un vis.
- Bătrânul. — Închiși în odăile noastre, să re-trăim trecutul!
- Rabinul. — Pentru aceasta trebuie putere și curaj. Iar eu sunt bătrân, bolnav și frica mă urmărește cu privirile ei fixe și reci.
- Rebeca. — Tată mai avem zahăr?
- Rabinul. — Puțin.
- Rebeca. — Va fi pentru oaspeții noștri. Unde e?
- Rabinul. — În cutioara de lemn.
- Rebeca. — (Aducând cutia.) Iată comoara. (Râde).
- Bătrânul. — (Către Rebeca). S'o împărțim.
- Rebeca. — Veșnic același. (Și surâde drăgostos)
- Bătrânul. — Au trecut ani mulți de când copiii noștri se jucau împreună în grădină. Barba mi-a albit, puterile mă părăsesc și sunt aproape singur. În pământul umez și tăcut, am ascuns pe aceea care m'a făcut fericit timp de patruzeci de ani. Chipul ei, ochii ei albaștri și vocea ei blândă, sunt giuvaerurile mele, pe care le țin ascunse și pe care nici un soldat din armata roșie, nici un lucrător mârșav nu vor putea să mi le fure. Cu aceste iluzii, trăesc fără să mă uit în jurul meu și merg spre o lume nouă și necunoscută. În curând voi avea răspunsul lui Christos. Voi ști, de ce a iubit atât oameni... (Tăcere). Și atunci voi înțelege patima lor pentru sânge. (O tăcere lungă.)
- Rabinul. — Și noi asemenea orbilor, căutăm un ideal pierdut în ceață. Voi îl numiți Iisus, noi Moise. Nebunie! Căci, nu vom ști, niciodată nimic. Iisus, Moise, Budha, nu sunt decât o singură ființă: Dumnezeu. (Pauză). Infinitul, necunoscutul, nevăzutul, ne copleșesc. Dumnezeu este pentru om, ceea ce este flacăra pentru fluturi: îl atrage ca să-l distrugă.
- Bătrânul. — Totuși, te duci la templu.
- Rabinul. — Mă apropii de Dumnezeu.
- Bătrânul. — Dar, întruchiparea Dumnezeului nostru este însuși distrugerea înceată.
- Rabinul. — Da. (Afară se aud strigăte și detunături de armă).
- Rebeca. — (Incet de tot). Ucid pe cineva.
- Rabinul. — Stingeti lumina. (Fedor stinge lumânarea. Iarăși strigăte și detunături).
- Rebeca. — Doamne!
- Fedor. — (Incet către Rebeca). Te vor uci-de, fără să fi fost a mea. (Ii ia mâna și o sărută cu dragoste). Mă iubești, Rebeca?
- Rebeca. — De ce îți trebuesc, veșnic, vorbe?
- Fedor. — Răspunde-mi, Rebeca. (Se aud gemete).
- Rebeca. — (Apropiindu-se de fereastră). E un rănit lângă casă.
- Rabinul. — Nu sta lângă fereastră. Cineva poate să te vadă.
- Rebeca. — Văd un bătrân... în zăpadă... Sânge împrejurul lui... N'a murit încă... Suferă... Numai e nimeni pe stradă... Soldații fără milă l'au lăsat în stradă, în zăpadă și în frig... Fulgii îi acoperă încet trupul. Auziți cum geme? (Toți ascultă).
- Rabinul. — Trebuie să-i venim în ajutor.
- Fedor. — Dar, dacă se reîntorc și nu-l mai găsesc acolo?
- Rabinul. — L'au uitat... Mă voi duce eu. (Se îndreaptă spre ușă).
- Fedor. — Nu, lăsați-mă pe mine.
- Rebeca. — Fedor!
- Fedor. — Ce-i?
- Rebeca. — Nu te duce!
- Fedor. — Trebuie. (Iese. Pauză lungă. Se deschide ușa încet și Fedor târăște în odaie, trupul unui bărbat).
- Bătrânul. — Să aprindem lumânarea.
- Rebeca. — Da... Cine e?
- Fedor. — Nu știu.
- Rabinul. — E rănit grav?
- Fedor. — (Incet). Așa îmi pare. (Rebeca aprinde lumânarea).
- Bătrânul. — (Privind pe străin). Cum se poate.
- Rabinul. — Ce?
- Bătrânul. — E contele Kusov.
- Fedor. — Contele Kusov?
- Bătrânul. — Da. (El privește de aproape). Rănit la piept.
- Fedor. — Mi se pare că a murit.
- Rabinul. — Nu. Respiră încă.
- Fedor. — Încearcă să deschizi ochii. (Căteva minute tăcere).
- Contele Kusov. — Au... violat... pe fiica mea... În fața... ochilor mei... Copilul meu... drag... M'au ucis... Mor... Sărmana mea... copilă... Dumnezeu... a uitat... pe oameni... (Suspina adânc). Apă! (Rebeca îi dă să bea. Contele bea și apoi închide ochii).
- Rabinul. — Moare.
- Contele Kusov. — Fiica mea!.. (Tăcere).
- Rebeca. — A murit.
- Bătrânul. — Da.
- Rabinul. — Setea de sânge.
- Bătrânul. — Patima lor.
- Rabinul. — Ucișorii, asemenea corbilor, caută pradă. În fața suferinței, ochii lor strălucesc... Mă doare cumplit... Imi vine să plâng... să plâng pe toți acești necunoscuți... (plânge. Toți privesc, în tăcere, cadavrul). Mă tem de aceste fiare. (Pauză). Oare frica mă face să plâng?... Poate... (Pauză). Am și eu o copilă... Rebeca!... Da... Și o iubesc... E viața mea... „Iubiți-vă unii pre alții“... Mi-e frică... mi-e frică... „Iubiți-vă unii pre alții“.
- Bătrânul. — Minciună!
- Rebeca. — Nu.
- Rabinul. — Nu?
- Rebeca. — Nu.
- Rabinul. — Iertarea, iertarea, poate fi adevărată? Nu este numai o iluzie?
- Rebeca. — Iubirea este lumina.
- Rabinul. — Atunci e noapte acum?
- Bătrânul. — Nu. Omul nu poate iubi.
- Rebeca. — Da tată, e noapte.
- Rabinul. — Mintea mea stărise prin a nega totul: pe Dumnezeu, iubirea, iubirea apropiului...
- Rebeca. — Tată!... Este oare ceva mai sfânt decât dragostea veșnică?
- Fedor. — (Incet). Rebeca!
- Rebeca. — (Lui Fedor, în șoaptă). Nu încă.
- Fedor. — De ce?
- Rabinul. — (Visător). Mi-e frică.
- Bătrânul. — De cine?
- Rabinul. — De oameni.
- Rebeca. — Dragostea va învinge întinericul.
- Rabinul. — Trebuie să iubim pe cei slabi. (Pauză). Când vor veni zorile?... Măine?... Niciodată?... Poate...
- Bătrânul. — Niciodată!
- Rabinul. — Aștept... zorile...

CORTINA

SCARLAT CALLIMACHI

Din pricina sărbătorilor de crăciun, „Punct“ va apare în număr dublu, cu un bogat material art stic, în ziua de 5 Ianuarie 1925.

Acest număr festiv va conține articole și desene semnate de: Kurt Schwitters, H. Walden, Juliette Roch, Nic. Aseiev, Ion Vineu, Marcel Iancu, Victor Brauner, Mișu Petreșcu, Dida Solomon, F. Brunea, Scarlat Callimachi, I. Voronca, M. Cosma, St. Roll, etc.

Prețul acestui număr excepțional va fi de 5 lei.

REVISTA PUNCT
REDACTOR VICTOR BRAUNER
 STR. BĂRĂȚIEI No. 37

430155

PUNCT

N°. 6-7

REVISTĂ DE ARTĂ CONSTRUCTIVISTĂ INTERNAȚIONALĂ

DIRECTOR: SCARLAT CALLIMACHI

3 IANUARIE 1925

Linoleum de MILITA PETRAȘCU

STIL.

Prin inserarea de zincogravuri
goarne de glicerină
silabele trupului tău
și silueta desfoarei da cacao.
Bayadere și tramway
sfârșesc cingători în pergament.
Gând fox-terrier deschis ca un briceag
catolic interior la ziduri în fundal
Și globul simția pe șira spinării—lunecări
asbest și vernisajul lunii.
Știu alfabetul cârnii tale
netede ca bancnotele noi
și stele în lacul de eau-de-cologne
cum știam pulpa ei deplină,
și poezia din clasa primară.
Acum buzele noastre se ospătează cu gutapercă.
Toate cântece în granit
toate lăutele coame în argilă.
Oraș purtat ca un desen
prevestit cu cădelniți de gaz metan
cu profil ca'n occident
oraș cu Ilarie Voronca
cu tiraj și Cinema-Reclam
vânt ți-a precizat
tango și absent cabaret
în ploaia cu consonantele de păslă.

STEPHAN ROLL

NECROMAN.

În cavoul ca o vistierie ferecat
din mireasă a rămas o rază.

Un suspin prin toamna coroanelor

Tăcerea e o sită Auer
Orice svon scutură cenușă.

Aici zac bucle de parfum vechi
și coastele împletesc coșuri de fructe
lacrimi în ceară

În vestejiri llicurici

Praful fin e pentru strănutat
INTUNERICUL ARDE INFUNDAT.

Gândul în gânduri se răsuțește
sfredel ruginit în tainițe înfipt
Frunză — chipul se schimonosește
— Molie sau fiacără de chibrit? —
Vântul prin plete

și'n plopi mucegai,

Pași printre îngerii numerotați

— Cine-i ?

— staaaa A A A A i

ION VINEA

KURT SCHWITTERS NORMALBÜHNE MERZ.

Die Bühne ist Begleitung der Handlung des Stückes. Sie soll so einfach und unauffällig sein, wie möglich damit die Handlung hervortritt soweit sie sich selbst an der Handlung beteiligt ist. Die begleitende Normalbühne verwendet die einfachsten Formen und Farben: Gerade, Kreis, Ebene, Würfel und Würfelteil, schwarz, grau, rot. Die Teile sind so gefertigt und konstruiert, dass sie zu einander leicht in Beziehung gebracht werden können. Alles ist leicht veränderlich, kann während der Handlung variiert werden. Die Normalbühne als Begleitung dient der Aufführung jeden Stückes, das als gutes Drama wesentlich Handlung ist. Die Flächen sind von beiden Seiten verschieden bemalt, die seitlichen Wände z. B. grau und schwarz. Die seitlichen Flächen sind um ihre senkrechte Mitte drehbar und können in jede Stellung gebracht werden, wodurch der Eindruck des Bühnenbildes gemeinsam mit der Wahl von schwarz oder grau bestimmt werden kann. Zur Unterstützung dienen seitlich einzuschiebende rote, schwarze oder graue Dreiecke oder Kreissegmente, sowie Würfel, Würfelteile oder Gruppierungen von Würfelteilen und Halbkugeln mit der Rundung nach oben. Zur Unterstützung dienen senkrecht von oben und wagrecht von den Seiten schwebende schwarze oder rote Balken, eine von oben schwebende rote Kugel, von oben her seitlich ins Bühnenbild drehbare rote Kreis-Sektoren. Vor und mit diesen einfachsten regelmässigen Formen spielen die Schauspieler in ihrer einfachsten Form, als Menschen, ohne sich irgend den geometrischen Formen anzupassen, soweit sie Träger der Handlung sind. Das Verwenden von Masken und ungewöhnlichen Bekleidungen oder Bekleidung, die nicht gemäss der Handlung ist, ist verwerflich bei den Trägern der Handlung. Menschenmengen können uniformiert werden durch Masken, ebenso Staffagepersonen Dinge, mit denen die Spieler spielen, können je nach ihrer Bedeutung normale oder typische oder individuelle Form haben. Ein Spieler kann wohl auf einem Stuhl oder auf einem Kasten sitzen, er kann aber nicht aus einem Kasten trinken.

Man verwechsle nicht die „Norma bühne Merz“ mit der Merzbühne, das ist etwas grundverschiedenes.

Die Normalbühne ist sachlich.

Die Normalbühne ist bequem.

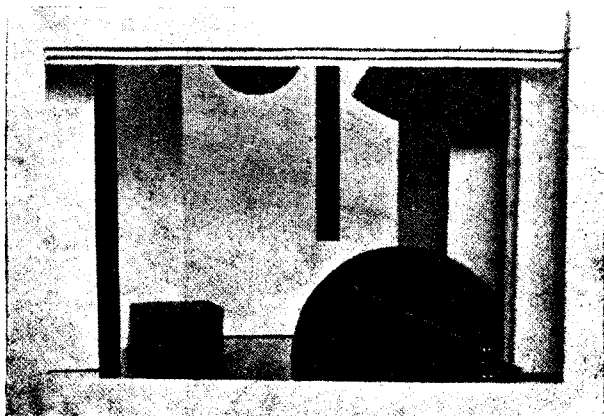
Sachlich, weil sie nicht durch unnötige Imitation von Naturgebilden stört, sondern die Handlung sinngemäss begleitet. Das heute dem durchschnittlichen Theaterbesucher die ungewohnte Gestaltung auffällt, ist für die Idee der Bühne belanglos. Darum ist doch der Würfel einfacher als jede organische Form, und zieht weniger Aufmerken auf sich.

Bequem, weil sie schnell und leicht variiert werden kann.

Billig, weil für jedes Schauspiel zu verwenden. Nur kleine Anschaffungen für typische und individuelle Teile des Bühnenbildes sind erforderlich.

Nur ganz besonders begabte Bühnenarchitekten und Regisseure können mit den einfachsten Mitteln der Normalbühne gestalten. Die Gestaltung ist allein entscheidend für die Einheit des Ausdrucks.

KURT SCHWITTERS

Normalbühne Merz: KURT SCHWITTERS.

LAUDE.

— 1 —

In umbră de mătăasă verde, cu luna, — laude.

Stranii și intunecate: umilită tremurare; — lebădă limpede sau crin de-amurg în trecere: însingurare: — cetate moartă sub căderi de stele (de la fereastra castelului, rotundă, au picurat porumbei de albă indioială): amintire în vreme.

Apoi, cu slavă tainică — în luminată pierdere, resfrângeri de tăcere către-adânc: amare înfloriri de măgăritar.

De-acum, tristeți de-argint vor fi aproape — vântul, poate. În negre șovăiri de toamnă, mâini vestește, ca frunze, vor căuta pe strune o lină reîntoarcere.

Răsunet al uitării, departe e viața.

Clopote lăuntrice lunecă-n nelămurire; zidul vechi în rugăciune, cu țipete și sboruri, mereu spre dărâmare; — atâtea întâmplări ciudate.

Ca un rod sterp, ca o flacără prelungă.

Spre veșnicie te vei crede — departe e viața.

Cuvântul tău e noapte.

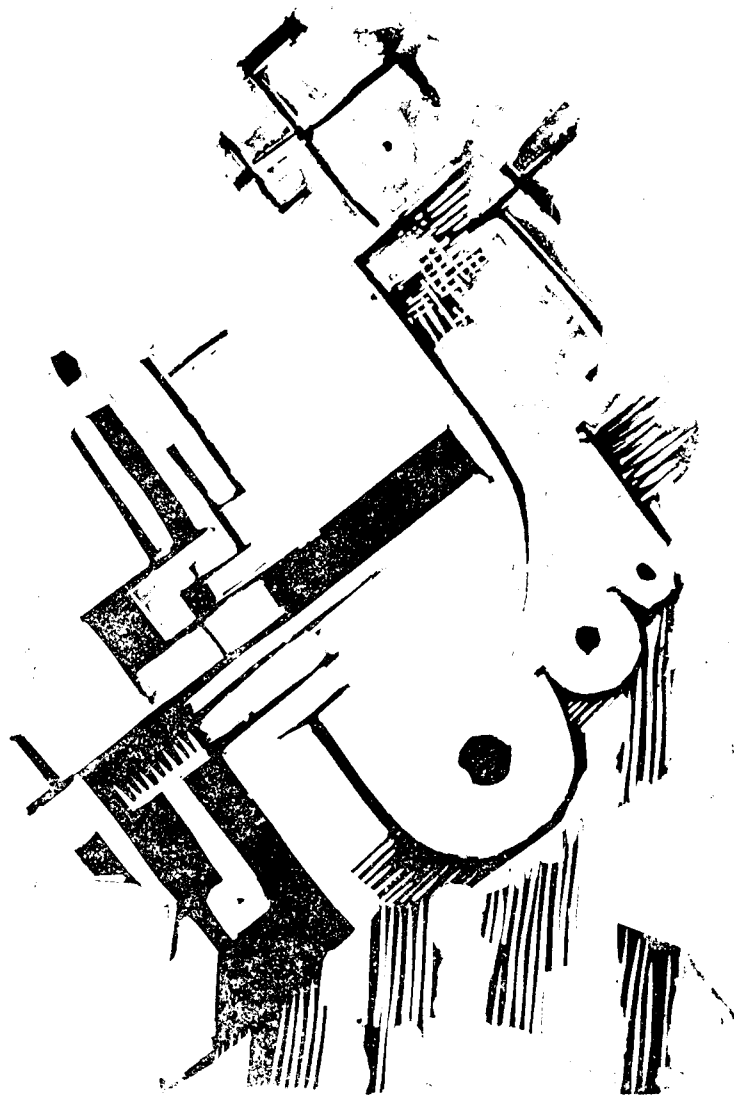
— 2 —

Rostit, cel din urmă cuvânt a fost o frunză: cădere sau trecere, aproape de tăcere — lângă pământ.

În anul acela trist. — cel mai uitat al unui veac întreg — peste ținuturile Domniței da Gran, — departe, peste singurătatea ținuturilor vestește, trecuse, tremurător trecuse o pasăre pierdută, ca o neliniște de fier.

— Păstrează-i amintirea neagră pentru toamna care va veni.

MIHAIL COSMA

Linoleum de MARCEL IANCU

GRAMATICĂ.

Cuvântul în literatură ca și culoarea sau linia în pictură, au un rost abstract mai presus de înțelesul gramatical sau logic. Există o chimie a cuvintelor cu interesante rezultate ale reacțiilor dintre ele. Verbul, întrebuințat pur, asemeni materialelor din construcțiile plastice, capătă o semnificație neînregistrată de dicționar. De altfel e în adevăr penibilă necesitatea de a da fiecărui cuvânt un înțeles imediat. Cuvântul trăește indiferent de sens precum ferul, piatra sau plumbul, rezidă deplin înaintea formelor îmbrăcate în comerț. Anecdota cuvintelor sau a realizărilor plastice, e comercializarea lor. Și întru această comercializare sfârșesc toți meșteșugarii neînzestrați ai cuvântului. Artistul adevărat creiază direct, fără simbol, în pământ, lemn sau verb, organisme vii mașini spintecând drumuri, strigăte tresărind violent ca în furtună acoperișuri. Cuvintele obțin astfel propriul lor sens, boxând sau îmbrățișându-se între ele. Linia nu mai are rostul fotografic de a împrumuta spectatorului o reprezentare cu corespondențe în afară. Fraza nu mai e o ficțiune amintind discursul electoral sau declarația de dragoste sub lună a plăcintarului devenit brusc poet. Opera de artă nu mai are nimic supranatural ca fantomele sau fonograful. Cuvântul liber, fulgerător alunecă sigur ca un stilet în meninginea cititorului. Ochiul nu clipește bleg. Verbul sgârie-cer.

Cele dintâi cercetări asupra cuvântului considerat în el însuși, precum și a reacțiilor dintre cuvinte ar putea reveni lui Rimbaud și lui Mallarmé (mai târziu deplin obținute de Marinetti, Picabia, Tristan Tzara, Kurt Schwitters,) dacă nu am gândi că încă mult înaintea lor, Nostradamus în invocațiunile lui misterioase ajunsese la surprinzătoare alăturări de cuvinte.

Totuși conștiința împotrivire față de fraza gramaticală și plată începe cu Mallarmé. Prin el, drumul era deschis. Aportul generației Apollinaire, André Salmon, Braque, Picasso, a însemnat o violență și temeinică sdruncinare a academismului. Cele mai interesante devin însă cercetările începute după război la Zürich de generația Arp. Schwitters, Marcel Iancu, Tristan Tzara, Picabia, Souppault. Alarma a fost stărnită. Spectatorul avea să-și dea seama că de-aici cuvintele nu mai sunt niște păpuși inert ascultătoare. Cuvintele au viața lor pe care și-o cer și o creiază. Cuvântul dansator descătușat avea să sară dintre rânduri să spargă fraza ca pe o nucă de cocos. Laptele scurs va dăruia gustul unor ținuturi stranie în care etimologia și sintaxa mediocru utilitariste nu și-ar mai afla loc.

Am mai desprins cândva rostul artistului precizat în străduința de a improspăta cu un element nou și propriu cadrul uzat al artei.

Desigur formele de artă, se rod și fără acest efort novator arta ar cădea într-o distrugătoare platitudine. Artistul nou aduce odată cu sensibilitatea lui, o personală ordine a termenilor propoziției. Logica e cu desăvârșire indiferentă creației artistice. Și, de bună seamă orice plâsmuire neprevăzută e în contrast cu acest regulator filosofic al unei orânduiri trecute. Logica e rezultanta unor cercetări împlinite. Nu se poate deci referi la prezent și mai puțin la viitor. E un fapt limpede: orice aport în orice domeniu, științific (Galileu, Einst. in, Freud), filosofic, artistic, pare nelogic, pentru motivul foarte simplu, spus mai sus, că logica e produsul comun al unor cercetări trecute, aplicabil așa dar numai în limita acestora. Rezultatul unei experiențe noi va aduce deci și o logică nouă, aparent nelogică, mai târziu după îndelungi întrebuințări înscrisă oficial în catalogul vechei logici. Dar un lucru vom sublinia: Creatorul adevărat și nou, sfărâmă cu târnăcopul temperamentului său legile cunoscute. Orice artist trebuie să fie aducătorul unor alte principii, scoborând în concertul de fulgere de pe muntele Sinai. cu tabelele logicei noi, în mâini.

Din cercetările ultimilor ani, logica pensionatelor de fete și a academiilor a eșit sdrențuită.

Și aceasta întru folosul netăgăduit al artei. Banalitatea și repetarea spre care convergea a fost înlăturată de ineditul eforturilor actuale.

Etimologia, sintaxa, gramatica au avut și mai mult de încercat. Pentru că o frază perfect gramaticală e o frază logică.

Creatorul nou a sfărâmat deci și regulile cunoscute ale

gramaticii. Imaginea nouă a cerut și o construcție nouă. Și cât de admirabile imagini rezultă uneori din o greșală gramaticală. Poeții au cunoscut întotdeauna (desigur în mai mică măsură decât azi) bogăția de expresie pe care o aduce o asemenea eroare. De aici a rezultat pe vremuri licența poetică. Pentru sensibilitatea de acum, licența cum era concepută înainte, ar fi o idiotie. Nu licență ci liberă înșiruire a cuvintelor. Verbele descojite de simbol capătă adevărata vitalitate. În afară de asta cuvintele sunt intraductibile. Există, pentru noi o salvare aproape sensuală a înlăturirii în ciuda sensului a cuvintelor. Aceleași noțiuni în diferite limbi se schimbă mereu. Pentru mulți: *drum, chemin, weg, cammino* înseamnă același lucru. Inexact. *Chemin* e cu totul altceva decât *drum* sau *cammino* pentru că și drumul dela noi e cu totul altfel decât drumul din Italia și acesta altfel decât cel din Franța. Mai presus de stilul și noțiunea fiecărei expresii este stilul și noțiunea unei epoci sau al unui ținut. Fiecare cuvânt în sine înseamnă, mai prețios decât înțelesul lui, sensibilitatea și sonoritatea epocii. De aceea spuneam că sunt intraductibile cuvintele și de aceea o poezie în care versul întâiu ar fi: *fumatul e interzis* și al doilea; *rauchen verboten*, nu înseamnă o repetiție ci două versuri perfect distincte. La intraductibilitatea cuvintelor răspunde însă traductibilitatea idiotismelor.

Ciudățenia și iogismul sau antigramaticalul unui idiotism tradus din o limbă în alta înseamnă cu drept o improspătare de expresie. Exemple s'ar putea da nenumărate. Cert e, că sfidarea și dărâmarea logicii și gramaticii înseamnă înăvuierea sensibilității, a artei în genere. Din eforturile și sfărâmurile acestea vor naște glasul și gestul sensibilității viitoare. Strigătul lui Heliade Rădulescu „Scrieți băeți“ trebuie reeditat deci săpând însă în el semnificația vremii: „Faceți greșeli de gramatică“.

ILARIE VORONCA

LIBERTATE.

*Zăpadă,
cruci
și sânge înegrit de vaele
și lacrimi.*

*Un cerșetor,
o oarbă
și-un câine 'n căutarea unui os
uscat.*

*Strigăte,
răsete
și sărutări pătate de sânge
și de teamă.*

*Palate,
ruini,
soldați în uniforme rupte
și parfumate.*

*Iubiri,
credință
și prostituții în brațe obosite de
neant.*

SCARLAT CALLIMACHI

Petrograd,

Linoleum de MARCEL IANCU

1915

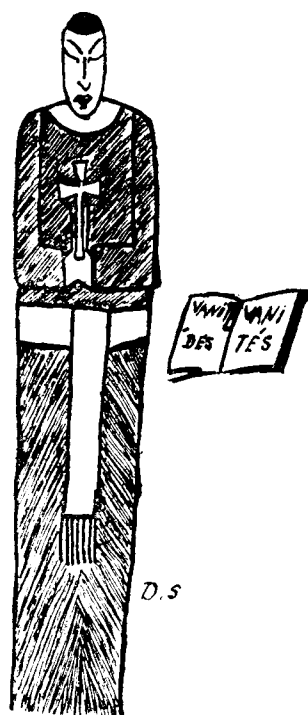

KUNST IN MENSCHEN.

Künstlerische Menschen wissen heute, wo die Probleme der Kunst liegen. Sie wissen zunächst, dass es keine nationalen Probleme sind, denn die Nationalität ist ein Begriff, geographisch und biologisch entstanden, als Realität verwaltungstechnisch zusammenzufassen gesucht und aus Mangel an Erkenntnissen der Entwicklung der Menschheit schliesslich metaphysisch aufgefasst. Die Kunst hat keine Beziehung zur Verwaltung oder zur Wirtschaft, hat auch nichts mit ihrer Darstellung oder gar verherrlichung zu tun, die Kunst ist die Gestaltung des Sichtbaren oder des Hörbaren. Sie ist eine Offenbarung der Sinne. Das Kunstwerk wird durch die logische Bindung und Beziehung sichtbarer oder hörbarer Elemente zu einem Organismus geschaffen. Die Gestaltung des Organismus geschieht nach künstlerischen Gesetzen, die in ihrer Logik den natürlichen Gesetzen gleichen ohne ihnen gleich zu sein. Die Theorie der Kunst ist die Feststellung, künstlerischer Erfahrungen, ohne dass sie aber die Möglichkeit gibt, Kunstwerke zu schaffen. Man kann auch Dinge der Natur nicht nach den Erfahrungen der Natur schaffen, Alle organischen Gestaltungen der Natur werden unmittelbar sinnlich aufgenommen, das Unorganische hingegen wird nur mittelbar sinnlich aufgenommen. Die Phantasie, das heisst, das Gedächtnis sinnlicher Eindrücke, sucht das Unorganische als ein Element des Organischen mit den fehlenden Elementen in Zusammenhang zu bringen, also zu komponieren, und es dadurch unmittelbar sinnlich zu fassen. Der gleiche Vorgang geschieht mit dem Kunstwerk. Oder mit seinen Elementen. Die Fähigkeit, zu einer Gestaltung eines künstlerischen Organismus ist die künstler-

schaft. Diese Fähigkeit hat nichts mit Geist oder Seele zu tun, denn Geist und Seele sind bereits Abstraktionen sinnlicher Erlebnisse. Kunst ist ein primäres Phänomen, sie kann also nicht aus der Abstraktion, sie muss aus dem sinnlichen Erlebnis geschaffen werden. Kunstwerke sind daher einander so gleich wie Menschen. Die Individualität des Menschen und des Kunstwerkes ist nicht seine Absonderlichkeit, es ist seine Einheit. Die wirkliche Individualität ist der Typus. In gesunden Menschen regeln sich Trieb und Hemmung organisch. In den Beziehungen der Menschen zueinander entstehen die Schwierigkeiten des Zusammenlebens und des Zusammenlebens und alle Folgen dadurch, dass Trieb und Hemmungen in ihren organischen Funktionen durch unorganische Bestimmungen aus Gründen des Vorteils oder des Nachteils einzelner oder mehrerer verhindert werden. Das Organische des Kunstwerkes wird dadurch verhindert, dass seine organischen Bestandteile nicht in Beziehung zueinander, sondern in Beziehung auf Erscheinungsformen oder gar auf deren Abstraktion ausserhalb des Kunstwerkes gebracht werden. Die Bedeutung der Formen des Kunstwerks ist ihre Bedeutung als Teil in ihrer Beziehung zu anderen Teilen, nicht aber ihrer Deutung oder gar ihrer Ausdeutung. Kunst als Gestaltung sinnlicher Eindrücke ist daher eine Notwendigkeit des Lebens und nicht etwa eine Angelegenheit für Berufskünstler oder Kenner. Alles Leben ist sinnlich. Zur Einsicht kommt man nur durch Sehen. Solange die Menschen nicht zur Gestaltung ihrer Sinne kommen, für die Kunst Gleichnis ist, werden sie trotz allem Geist und aller Seele nie das Leben sich menschlich gestalten können.

HERWARTH WALDEN

Desen de DIDA SOLOMON

INSULA CU BIVOLI.

Supușii erau negrii. Prințul însă era negru. Insula exact mărimea topografică din atlas minus terenul ocupat de baobabul regal compus numai din două compartimente unul locuit de bulibașă altul de elefantul intendent care servea ca parapet în caz de inundație și panoplie.

— Gata băeți?

Din cocotieri, fructe coapte, căzură la semnal toți supușii cincizeci în cari intrau și milițienii în vremuri normale cimpanzei.

Prințul trase din abcesul elefantului săgețile puse la otrăvire cercă cu limba virulență și muri ceva mai târziu. La ieșirea din insulă infipse placarda „accesul interzis” căci s'a întâmplat odată invazie de strigoi. Bărcile aveau formă de crocodil și încărcate cu trupuri, de crocodili sătui. Apoi mlaștina din care se fabrică bivoli unde arcașul iscoadă se innecă nu fără să fi țipat cele trei strigăte alarmă din cari două de agonie.

Bivolii se chiamă așa ca să se deosibească de mlaștină, au delegat unul reformat, pentru abator.

Inecatul n'avea nici un copil. Prințul dimpotrivă era steril.

Acasă singura femeie se juca cu papagalul statistică știa numele tuturor amanților și nu văzuse nici odată Italia deși fornicase cu un marinăr cu cisme.

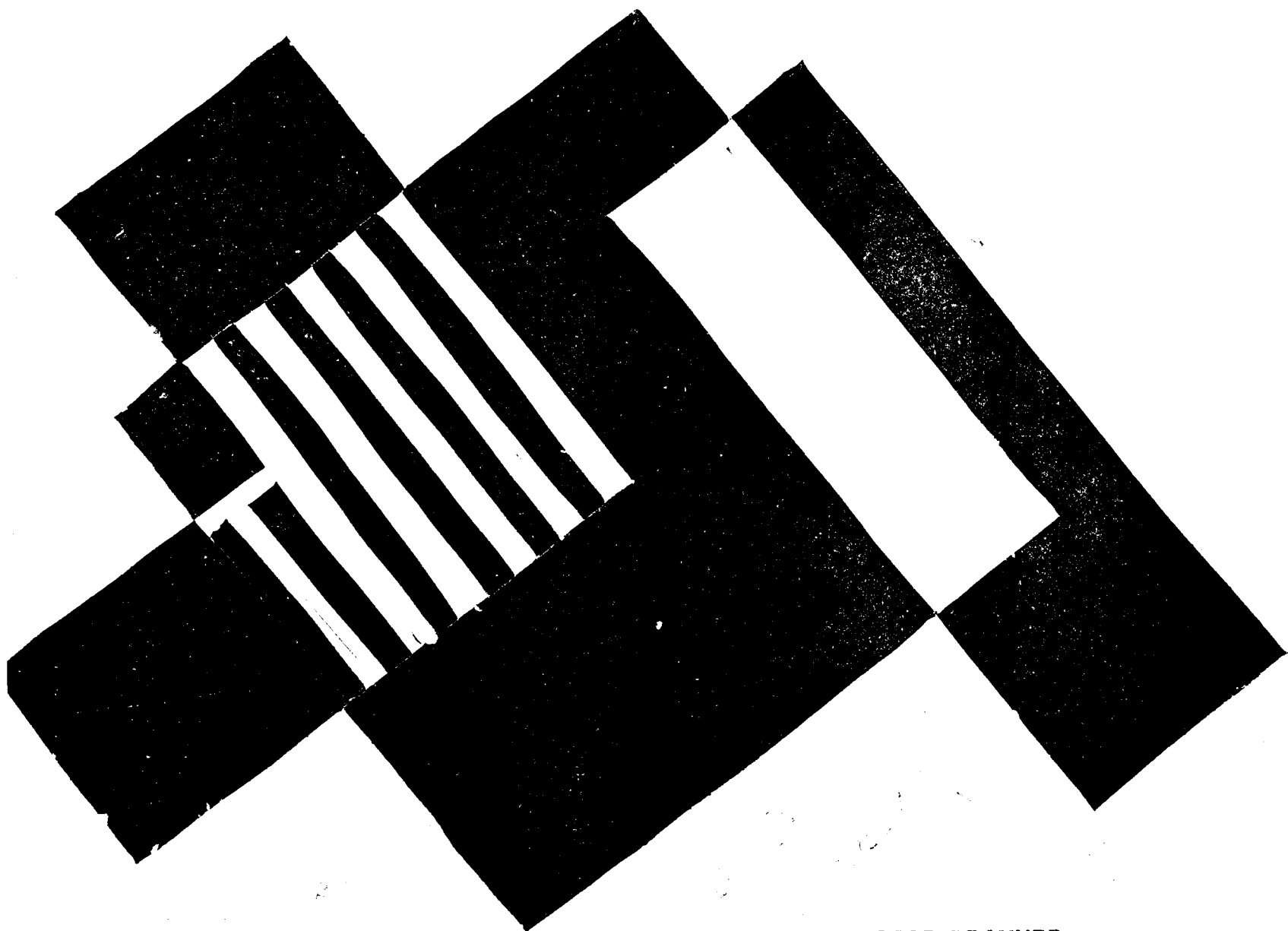
La vânătoarea de struți prințul nu omori decât patru supuși și un misionar. Din biblie făcu foi de plăcintă și ne-fiind savant îi căzu dintele ce-i servea ca monogramă.

Insula fu cumpărată cu decimalul de englezi se poate vedea la Britisch Museum în galantar între ochelarii lui Omer și oul lui Columb.

Prințul fu multă vreme reclamă de gulere.

F. BRUNEA

Martie 1921

Echilibru: VICTOR BRAUNER

PENSÉES DE NOËL.

*Calme ton stéril transport
Cœur mystique de mon cœur.
Dieu est plus mort que les morts.*

Amour ! unique conception humaine.

*Une terre incolore et glacée
est son éternelle demeure.*

*Je connais des chiens au
regard effrayant
Et des rêves ténébreux
comme l'abîme.*

DIDA SOLOMON

Linoleum : VICTOR BRAUNER

CETATE.

În ecou vast difuzări de încinse ferării
pe nări desfășurat cântec vertebre de bitum
răbotnicii sculptați în panoplii de scrum
și repercutări fabrici, ascensor, clădării.

În contur proiectat chiot dur — puls și os
diamanți gravând tipar adolescent
în tine cetate scăpărăm vehement
și tu fiecăruia izbești amnarul mușchiului sevos.

Coapsă rodnică 'n chiag și sânge
nervi : unde herziene schelet de pistoane-resfrăge
în țâșnitul de rotative și țitei—
centripied huet dinamic — înlături cei înfrânți
să ne îmbuibăm din cișmelele de păcură și ulei.

Obraji desemnați în unsori
circuit de fire electrogene noi siluete de furnale
oraș cu uzine și oțelării zdrumicate 'n dinți
teren cu antrenări de rugby, oraș cuburi și cu zimți
cu savoarea canalurilor fetide și vulcani în salt.

Arhanghelii în salopete cântă Internationale
Cristos cu târnăcoape despică lignit
Cristos aureolat cu vine congestionate — ovale
cuptoarele l'au rumenit
Cristos vibrează intens — Cristos încetățenit.

Oraș cu stindarde — gazetele
soarele-și împletește cretin pletele
amurg volatilizat în cifre de zgură
bulevarde cu automobilele pe gură
se deschid cinematografele sporting-cluburile
fabricile-și desfac părul țignalele.

Și populăm bulevardele tăiate cu noi
cu becuri în torente de volți
și aluminium lichefiat.

.....
Dumnezeu plimbă indiferent copii în parcuri
copii cu genunchi, suflet și inimă de arcuri
nici un copil nu-i ateu
pentru că fiecare e bun coleg cu Dumnezeu.

.....
Locomotive pleacă magnetizând aritmetic
vagoanele

o mie locomotive vin aplaudând
cetate răvășește-ți jazz-urile
noi suntem pectoralii tăi
satură-te

STEPHAN ROLL

LE GROUPE (plus nombreux chaque jour) de ceux qui ont tout embrouillé

Nous sommes partis sans savoir
quels morts nous poussaient-vers les villes
encore à créer, vers les districts noirs
encore à creuser-et vers les îles.

Batisseurs étonnés eux-mêmes de leurs gestes
porteurs impatients des miracles nouveaux
hommes-plans, arpanteurs, chimistes, géomètres.

Le désordre nous plaît des purs matériaux.

Verrons-nous des simouns délivrés de tornades ?
des pays tatoués de plaques de chaleur ?
des forêts ? des canyons ? des fleuves ? des rapides ?
des pirogues ? le dos rouge des payeurs ?

Verrons-nous les prairies d'herbe grise et les Andes
tournoyantes du vol des pythotogaës ?
au-delà des rios des villes nous attendent
dont le port ignoré déjà nous reconnaît.

Les ludiens assis sur le seuil de leur porte
s'indigneront de voir nos propisteurs si longs
il faudra que les morts nous escortent
puisque'ils savent déjà quels deserts nous cherchons.

JULIETTE ROCHE

CRONICA DRAMATICĂ

Premiera piesei „Dinu Păturică” a fost un adevărat eveniment artistic. Trebuie să fim cu toții recunoscători d-lor Ion Pilat și Adrian Maniu, cari pe lângă opera de popularizare a frumosului roman „Ciocoi vechi și noi”, au dăruit și teatrului românesc, în fine, o nouă piesă cu mari calități scenice și artistice. Este meschin și nedrept să căutăm, cu insistență, micile greșeli inerente, aproape, tuturor pieselor. Fiecare din noi poate căuta după cum o spune o veche zicătoare, „nod în papură”. Trebuie să uităm scenele cam lungi și monotone din actul II și actul IV și să ne ațintim toată atenția asupra caracterizării și desfășurării acțiunii. Luăm de exemplu sfârșitul actului III: Fuga servitorilor cu ultimele lucruri rămase în stăpânirea lui Andronache Tuzluc; venirea acestuia, privelește casei golițe de hoți, fuga țitoarei și vestea că ea se mărită cu Dinu Păturică, sunt scene bine înțeghebate și foarte dramatice. Deasemenea sfârșitul piesei e bun. Toți zic: de aceste calități se poate mândri Filimon, nu d-nii Ion Pilat și Adrian Maniu. Părere greșită. Autorii lui „Dinu Păturică” au, aproape, tot atâta merit ca și Filimon. Au colaborat cu el cu multă dibăcie.

D-l Bălățeanu a făcut o creație mare în rolul lui „Dinu Păturică”. D-l Șoreanu a redat pe postelnicul Andronache Tuzluc cu un calm și cu o siguranță uimitoare. Ne-a dovedit, încă odată, că priceperea și talentul d-sale sunt demne de laudă.

D-l Manu a făcut, dintr'un personaj secundar, o creație. Regia bună.

SCARLAT CALLIMACHI

ETUVA.

Ne-a făcut plăcere vestea, că autorul piesei „Masca”, a fost numit director al teatrului Popular. Ceeace ne-a mirat și intristat, în același timp, este faptul că și acest tânăr autor dramatic, a început să colaboreze cu directorii, autorii și criticii cari infectează atmosfera noastră teatrală. Ce caută, pe scena Teatrului Popular, toată caravana de spectre hidoase — aproape putregăite — fugite din creerii d-lor: V. Eftimiu, A. de Herz, Camil Petrescu, etc., etc.

Intr'un număr al „Rampei” era o listă întreagă de așa-ziși autori dramatici, cari căutau „o porțiță” de scăpare, pentru a se furișa pe scenă.

De ce simpaticul boier Moldovean vrea să le servescă de „portar”? —

D-na Marioara Voiculescu a creat, în mod magistral, rolul „la femme à barbe” din Peer-Gynt. Ideea, marei artiste, de a transforma o sală de teatru, în sală de circ, a fost foarte interesantă.

Succesul va fi, cu siguranță: „Kolossal”.

În paginile unei anumite prese, anumiți scriitori, încearcă să distrugă constructivismul — arta nouă — Sfătuim pe acești scribi să nu mai scrie. Va veni ziua în care, pe lângă palme literare, vor primi și palme supra-realiste.

UBU-ROI

LA POUPÉE AU SOMMEIL D'ALLUMETTES.

Am auzit: in qua scribebat, barbara terra fuit dar vântul e numai 40% ministru de justiție, în cuerul geografic poliandrie când voi intră mi-am atârnat reforma. — it is a rhetorical mimicry. — Vino (invinum soeculorum) mâinele tale amintesc cuvintele gândite. quel maniaque zahnschiuh für l'amore elettrico. încât sintaxa mea nu-i o epură—vai taxa lui e pură (răsetele începură) în ce pură situație fecioarele — la pătrat — concepură — ură? —virgula bis e ură — do diezoficial e ura — ura! uuraa! uuraaaa!!! —hurrah! —hip hip hurrah!! les duodecim tabularum. Visul tău înregistrează pentru baso-relief abstract cu anatonie patologică spre oglinda lăuntrică linoleum patină experimentală sau regele și regina principiilor de sânge albastru în eprubeta de aluminium antimoniu bilunar e un cerc — al patrulea — decât să te otrăvești nunțiul apostolic bate la ușă deschide nu deschide nunțiul nu e apostolic nu bate la ușă numai decât (guillaume d'orange) să nu te otrăvești — nu e al patrulea — nu e cerc nici bilunar nu nu e nici darascunde-te mai repede căci vin îngerii cu xilografii dela vânătoare. l'équilibre est le pissoir du bon dieu DONC je suis équilibriste și alaltăeri sunt eu: eri voi fi tu: azi eram el: mâine am fost noi: poimâne iar sunt voi: răspoi-mâne aș fi (Filip filosof) fost ei sau ele. cine mai vrea să fie to be or not to be? je m'homme tu t'hommes il s'homme; nous nous hommons vouvous homméz ils s'homment. senora, buen lugav, și no fuera venssa merced. vreau să isprăvesc. nu vreau să isprăvesc. Să isprăvesc? je veux finir. ich vill nicht endigen. io non voglo finire. I would'ut finish. o göftin Kalli mach ein punct in der Königin. totuși soluția e negativă (Ne-Ga-Ti-Vă) negativă negativă negativă negativă +gativă — tivă + vă.

MIHAIL COSMA

CONTIMPORANUL

75 H. P.

DER STURM H. Walden Berlin

MERZ Kurt Schwitters Hanovra

DE STIJL T. van Doesburg Olanda

BLOK Varșovia

MA L. Kassak Viena

FEUILLES LIBRES M. Raval Paris

MANOMÈTRE E. Malespine Lyon

G H. Richter Berlin

REVISTA PUNCT

REDACTOR VICTOR BRAUNER
STR. BARAȚIEI No. 37

VANITATE.

*Și când ai vrut să-mi faci și mie
flori,
din palide hârtii mirositoare,
mi-am amintit
că'n firmament sunt flori
mai parfumate ca cele de hârtie.*

*Și surâzând am aruncat,
în vânturi,
hârtiile mirositoare.*

*Tu te-ai uitat la mine
și ai visat
nenumărate flori decolorate.*

SCARLAT CALLIMACHI

1924

HAMLET.

*Lovla'n coloanele de marmoră,
profundă, neagră,
marea.*

*Și sgomotul fatidic, monoton,
se strecura'n gândirea trecătorului
răsleț.*

*Și pașii lui sunau pe plătra roasă
și umbra lui strălădea, pe negrul rece...
vlața.*

*Pe bolta cerului se'ndepărtau
suspinele 'nstelatei veșnicii,
de teamă.*

*Și el se ascundea mai mult și tot mai mult
în labirintul eternității
perfide.*

*Lovla'n coloanele de marmoră
profundă, neagră,
marea...*

Iar el mergea, mergea mereu...

SCARLAT CALLIMACHI

1922

SĂMNALIZĂRI.

Meeting, music-hall, vermut amurgul, calculează
exponentul stelelor dancing, gândul hialin Simphon
bulevardele sunt azi în voce, cerul un svon
tango și triumphi isoscel violoncel patinează.
Noaptea vine cu întârzieri, pasager citește mersul tre-
nurilor submarin.

tristă meningita pomilor felinar ancestral gelatină
frunze au aplaudat benevol vântul în rogojini cortină
serviciu municipal, nervul capital cerc deplin.
Aneurism elegant peisagiul lacul respiră politicos Wat
clopot prelungit în femur cocoș în costum civil
solfegiată nevralgia, notă de pian Hedda, pătrat inutil
cerul conform cu legea timbrelor înstelat.

S'au spart becurile de gaz fulger tăiat
uite miopia vitrinelor, foxtrot (în pupile) fetus sare
prin fiorul coroanelor taxele de înregistrare
nemotivate schelele trupul în aer înșurubat.

Funcționarism vibrează diapazon orașul permisă sinu-
cidarea BANI
toată noaptea vântul a tăiat frunză câinilor, medicament
arătare

curând străzile se vor bate cap în cap prin urmare
cordon reciproc arborii își urează „La mulți ani“.

1922

ILARIE VORONCA

Linoleum de MILIȚA PETRAȘCU

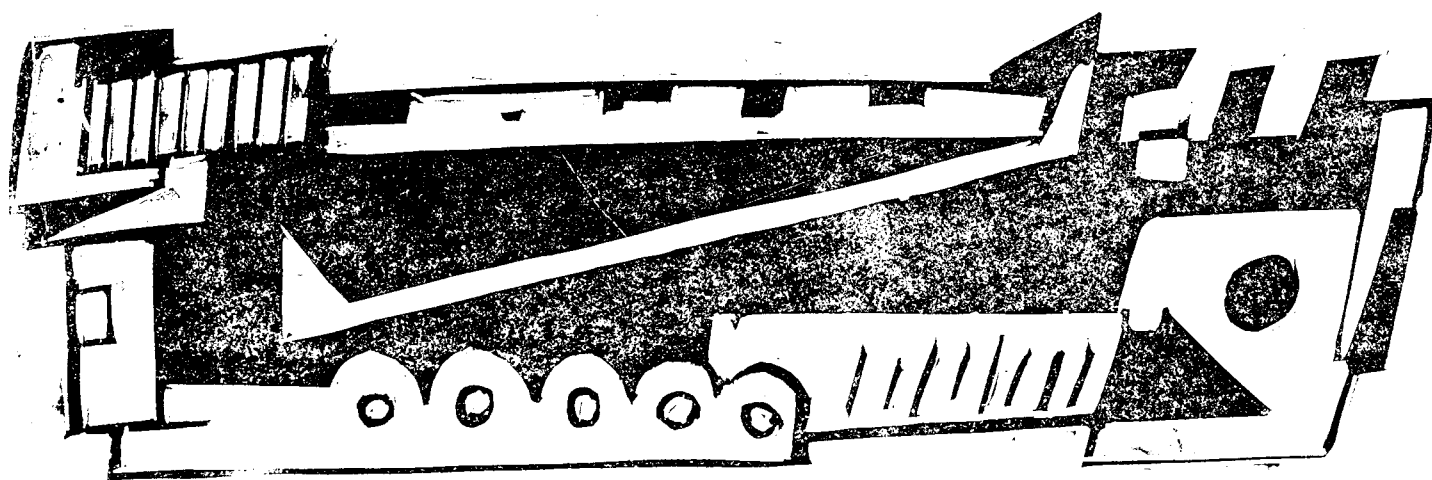
PUNCT

No. 8

REVISTĂ DE ARTĂ CONSTRUCTIVISTĂ

DIRECTOR: SCARLAT CALLIMACHI

9 IANUARIE 1925

LINOLEUM de MARCEL IANCU

CERȘETORII VAGABONZI

I.

...Și cerșetorii vagabonzi
merg pașnici și tăcuți
întocmai ca și albele cămile
pe roșul mărilor uscate.

Un cântec jalnic,
mormăit de vagabonzii-spectre,
se scutură'n halucinații dureroase

pe tot ce pare imobil
dar, totuși, merge,
merge legănat.

Și dorul LOR amorf și incolor
clădește,
la umbra unor grei palmieri,
un templu gârbovit de vremuri

Și cerșetorii vagabonzi
merg...

II.

În templu, ochii LOR
se'nfig în zidurile murdărite
de gândul omenesc.

Cu degetele LOR uscate
și bătrâne
ei sgârie peatra făurită
din nebuloasa-atomicea iluzii.

Și degetele lor se frâng,
iar sânge palid se strecoară
în porii templului fantomă.

Și obosiți de munca lor banală,
bătrânii vagabonzi
pornesc din nou.

Pe drum uitat,
ei merg cerșind
iluzia sufletului omenesc.

1922.

Scarlat Callimachi

GLASURI

Întotdeauna transformările etice au fost paralele transformărilor sociale și mai cu osebire celor tehnico-științifice. E atât de strânsă legătura dintre aceste manifestări deosebite încât ne-am putea lesne închipui un viitor savant ghicind întreagă sensibilitatea sau cultura unei epoci într'un șurub de automobil găsit în vre-o săpătură precum contemporani cercetători au realcătuit cu un singur os animale antedeluviene.

Desigur presupunerea noastră va face pe mulți să zâmbească și totuși legătura aceasta e indisolubilă. Toate experiențele științifice de laborator își au răsunet în realizările de artă. Nu voim prin aceasta să spunem că există o *conștientă* răsturnare a formelor pe urma descoperirilor tehnice.

De multe ori chiar, îndrăsnelile creatorilor artiști premere viitoarele elaborări științifice: Freudismul și toate principiile psicoanalitice au fost demult încă vestite de inconștientul cercetătorii poeți. De altfel Suprarealismul lui André Breton e o tardivă reeditare pe baze freudiene a realizărilor dela Zürich Tristan Tzara, Marcel Iancu, Arp, Eggeling. În orice caz: o nouă metodă de analiză matematică ori psihologică un nou mijloc de a călători vor da loc la o altă sensibilitate și mai ales unui altfel de exteriorizare a acestei sensibilități.

Firește, ecoul primenirilor științifice nu se mărginește aici: rezultanta lor va fi în aceeași măsură resimțită în pedagogie în metodele de instrucțiune în aspectul întregului angrenaj social.

Dar fecundarea cea mai deplină o va avea arta cu multiplele ei înfățișări.

Artistul nu se interesează niciodată de gradul de *comprehensibil* al operei sale. Dimpotrivă: cu cât mai incomprehensibilă îi va fi opera cu atât va reprezenta o mai mare valoare de artă. Pentru că arta e un amnar care scapără numai pe urma unui efort a unei împotriviri, a unei lupte. Inteligibile vor fi mereu listele de bucate sau ordonanțele anunțând o dispoziție administrativă. Opera de artă devenită dintr'odată pe placul spectatorului nu e cu nimic mai presus salatei provocând spontan entuziasmul consumatorilor. Opera de artă adevărată, va avea mereu farmecul unei virginități reînnoite.

Gustul, ochiul, urechea spectatorului trebuiesc neîncetat violate. Opera de artă trăește numai prin ignorarea tuturor regulilor cunoscute. Tabloul, poezia, unice, vor domina personalitatea imbecil impersonală a spectatorului. Opera de artă nu poate fi o ușă deschisă, prin care ghetele murdare ale publicului să tropăie insolent. Uimirea spectatorului va provoca timiditatea sau îndrăzneala lui: de aici cumplitul efort cerebral va aduce pură, abstractă înțelegere de artă. Spectatorul deci trebuie siluit. Cu chipul acesta arta e salvată de platitudinea necurmat amenințătoare. Fiecare cuvânt va izbucni dinamic, fiecare linie va tresări fecund.

De bună seamă, arta nu poate trăi în înțelegere cu logica. Spuneam totuși că noile investigațiuni făcute în domeniul filosofiei, științei în genere, profită artei. Un caracter unitar deci, se va imprimă peste tot. E marca de produse a epocii. Semnificația lui e de vădită însemnătate.

În manifestările actuale de artă, vom găsi așa dar o trăsătură comună tuturor manifestărilor de azi.

Și aceasta e: *sinteza*.

Poezia, plastica, drama, muzica și mai ales arhitectura toate converg într'un acord abstract pe acelaș drum arcuit ca o coardă: *sinteza*. Sintetice au fost experiențele lui Einstein, tot astfel cercetările lui Freud. Pretutindeni se manifestă un acelaș impuls de deplinătate, de sinteză. Artă nu se mai risipește fragmentar. Gândire, plastică, dans, merg unite într'un elan viguros, desțelinând peisagii inedite. Până la arta de azi (observația e a lui André Salmon) pictura eră mereu cu 20 de ani în urma literaturii. Acum artele s'au încheat fecund. E de altfel în aceasta, cea mai aspră tărie a curentului contemporan. Nici unul dintre curentele anterioare nu s'au bucurat de acest unitar *sintetic* în expresia diverselor forme de artă. Astăzi, realizările de *artă sintetică*, poezie, construcție, vestesc tumultuos, viril, **SECOLUL-SINTEZA**.

În plastică România prin cele câte-va elemente puternice se află pe un plan perfect european.

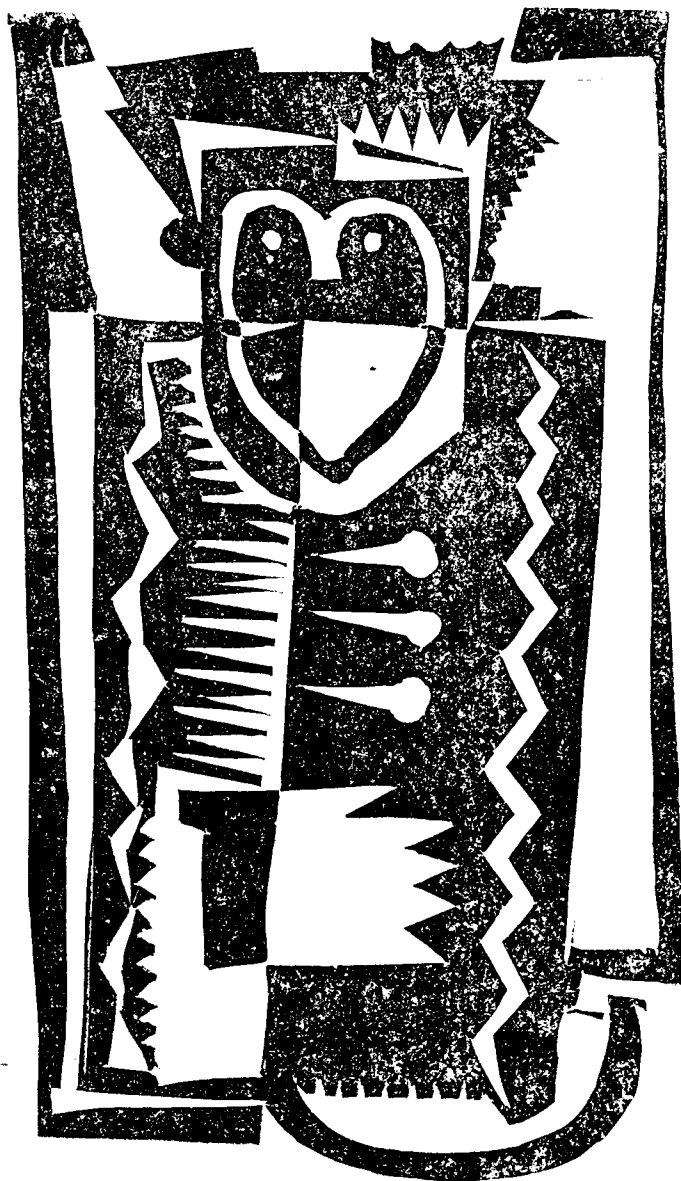
În poezie aceeaș siguranță se anunță.

Comprehensibil sau nu, efortul acesta universal sfârșimă și construiește pretutindeni ca un torent în țărâm. Constatarea și ignorarea acestor realizări începe să devie ridicolă.

E asemenea ignorării unui continent înălțându-se persistent. Desigur, despre arta nouă s'a scris și s'a vorbit mult. Și încă foarte mult rău. Cu atât mai bine. Ribemont-Dessaignes spune pe drept că o lovitură de ciomag e mai eficientă decât o alintare untdelemnă. Războiul pornit împotriva literaturii și artei de azi (reprezentată la noi prin „Continuoranol“ „75 H. P.“ și „Punct“) dovedește însăși, tăria și temeinicul acestei arte.

Cuvântul adevărat nu l-a rostit încă nimeni: cubism, futurism, constructivism s'au revărsat în acelaș dărz cerc: **SINTEZA**.

Toate străduințele omului de azi și de totdeauna, toate realizările din orice fâgaș, matematică, astronomie, medicină, chimie, inginerie toate s'au cumulat fecund în arta aceasta al cărei nume îl vom striga în plin: **SINTETISM**.

L'NOLEUM: VICTOR BRAUNER

Eu. (1918)

Păclă și brumă
 jertfa hornurilor nu mai e primită
 Lumini sgâriate pe cer
 N — S — E — W — vibrații
 farurile beau nimbul în care înaintea
 sonerii treieră chemări în sală —
 laolaltă împreună
 cu toții lunecăm spre o clipă la fel
 fără steaguri coborâm veacul
 cu umbra noastră vestmânt.

ZERO (1919)

Luna slove în nisip tăcere
 luminează-mă cu mâna pe inimă
 Diana nume pulberat Diana —
 Suvenir, salcâmi cu dinții albi
 răd și azi —
 e lin atât ca toate miresmele
 se svârcolesc ca pisicile.

Ion Vinea

LUCIDITATE

Ochi simplii cu răceală de safire
 cozi pieptănate 'ncet de vis,
 sexul scris
 pe gura suptă de iubire.

Haotica pornire!
 Eu leg de-o stea un gând
 Și-apoi curând
 pornesc un dric cu visu'n adormire.

O, să iubim!
 — Nu.
 De ce atâta moarte și iubire?

F. Aderca

taphysiques. L'avenir vient enfin à l'expression d'une nouvelle dimension dans la réalité des trois dimensions, ni dans le dynamisme, ni en statisme, ni en utilisme, ni en art, ni en composition, ni en construction, mais dans la pénétration de tous les éléments d'une création nouvelle de la réalité sur une base générale.

Depuis le groupement du mouvement „De Stijl” (1916) en Hollande, les peintres, architectes, sculpteurs etc. sont arrivés en travaillant pratiquement (à la Haye, à Amsterdam, Rotterdam, etc.) à la définition et l'application des lois qui amèneront à une nouvelle unité de la vie.

Aujourd'hui, on peut parler seulement des constructeurs de la vie nouvelle.

L'exposition du groupe „De Stijl” dans les salles de „l'Effort moderne” (Léonce Rosenberg) et dans l'Ecole spéciale de l'architecture à Paris, avait pour but de démontrer la possibilité de créer collectivement sur ces bases générales.

Soutenu par un enthousiasme montant, gagné par beaucoup d'années de travail sérieux, les constructivistes du groupe „De Stijl” sont en marche de perfectionner le problème d'une construction collective.

Paris 1924.

Vers une Construction collective

Nous devons comprendre que l'art et la vie ne sont plus des domaines séparés. C'est pour cela que l'idée «Art» comme illusion séparée de la vie réelle doit disparaître. La parole «Art» ne nous dit plus rien. Au lieu de cela, nous exigeons la construction de notre ambiance dans laquelle nous vivons d'après les lois créatrices dérivant d'un principe fixe. Ces lois adhérentes à celles de l'économie, des mathématiques, de la technique, de l'hygiène etc... amènent à une nouvelle unité plastique.

Pour définir les relations de ces lois réciproques, il est nécessaire de les comprendre et de les fixer.

Jusqu'à maintenant, le domaine de la création humaine et ces lois constructives dans l'art n'ont jamais été examinés scientifiquement. On ne peut pas les imaginer: elles existent. On les constate seulement en travaillant collectivement et par l'expérience.

La base de ces expériences est fondée sur le savoir simple des éléments d'expression primaires et universelles, pour arriver à la méthode de les organiser vers une nouvelle harmonie. La base de cette harmonie est fondée sur la connaissance du contraste, du complexe des contrastes, de la dissonance etc... qui rend visible tout ce qui nous entoure.

La multiplicité des contrastes donne des tensions énormes, qui créent par la suppression réciproque un équilibre et un repos.

Cet équilibre des tensions forme la quintessence de la nouvelle unité constructive.

Alors, nous exigeons l'application ou la démonstration réelle de cette unité constructive dans la pratique.

Notre époque est l'ennemie de chaque speculation subjective en art, science, technique etc. L'esprit nouveau que gouverne déjà presque toute la vie moderne est contre la spontanéité animale, contre la domination de la nature, contre la frisure dans l'art et la cuisine artistique.

Pour construire une chose nouvelle, nous avons besoin d'une méthode, c. à. d. d'un système objectif. Si on découvre, dans différentes choses, les mêmes qualités on a trouvé une échelle objective. Une des lois fondamentales et fixes est, par exemple, que le constructeur moderne rend visible (par son propre moyen de sa branche) le rapport des choses en elles-mêmes.

La méthode spéculative, maladie infantile, a arrêté le développement sain de la construction d'après les lois universelles et objectives. Le goût personnel inclusivement l'admiration de la machine (machinisme en art) n'a aucune importance pour la réalisation de cette unité de l'art et de la vie.

Le machinisme en art est une illusion comme les autres (naturalisme, futurisme, cubisme, purisme, etc.) est encore plus grave que chaque speculation métaphysique.

Le développement de l'art nouveau en outre suppose, la domination de l'emploi des moyens élémentaires de la construction et la suppression de toutes les illusions métaphysiques.

THÉO VAN DOESBURG (Paris)

E C R A N

între pătrate și epoci tăcerea ortodoxă.
 Inchise laboratoarele Europei centrale
 adjective de cântor în cartierul de lemn
 și arborii scrâșnesc zăhăr cubic.

Ape înmănușate afișe cnouck ut
 pe gâtul cerului eczemă și tipografii
 toate senzațiile mestecă postav.

Melodia ta vigne.ă pentru panoul serii
 trup trecut ca ulei de os-ars
 la prăznuirea sfântului Ioan.

Inimă desprinsă din coapse și lotci
 autograful stelelor dăruie morfină
 intuiția ta numără salomeii geometrice

fiecare plop și-a cumpărat câte un porte-feuille
 prin retina urbei aburi și orchestre
 tosfos prin ortografia tăcerii cu biberi
 pe lună faruri în desuetitudine.

Stephan Rolé

Impresii.

Un râset tomnatic
 în cercuri cenușii,
 o gamă de moarte culori
 în praful tăcutelor frunze.
 Toamna.

Și totul se duce spre malul
 ce minte:
 cântarea năzuințelor pădurii
 și oftatul nopților senine.
 Visul.

Și totul dispăre 'n goana febrilă:
 acordul mângâierilor ne'ngăduite
 și aspra cupă policromă
 a sărutării veștejite.
 Moartea.

1921.

Scarlat Callimachi

Redactor : VICTOR BRAUNER

București, Strada Bărăției, 37.

Ion Iancovescu

Ion Iancovescu. — Numele lui atrage, din zi în zi, mai mulți spectatori. Cu toate articolele unor critici meschini și incompetenți, gloria lui Puiu Iancovescu rămâne aceeași. Scrisorile sale — de un colorit viu — gesturile sale, vocea și mimica sa, au pe scenă tot atâta viață ca și pe stradă, în cafenea, ori acasă. Când trece — înto-deauna grăbit — cu pălăria lui mare, neagră, de gondolier, pare mai mult un cavaler decât un actor. Numai culisele «Teatrului Mic» cunosc, într-adevăr, sufletul și gestul acestui mare comedian. Cine a părăsit, o dată, sala acestui Teatru fără să fi râs cu hohote?

E inutil să înșirăm pe această pagină tot cortegiul de personaje, pe care ni le-a înfățișat D. Ion Iancovescu. Toate creațiile sale sunt prea vii în mintea tuturor spectatorilor, pentru a avea nevoie unor scurte schițări.

Cine nu l-a văzut în: «Cafeneaua cea mică», în «Păunul», în «Triunghiul», în «Școala Cocotelor», în «Iluzionistul», în «Marea Ducesă și chelnerul», etc., etc.?

Cine nu și-a dat seama cu câtă ușurință poate juca, acest artist, și comedie și dramă? Naturaleta, vocea și gesturile lui sunt o comoară, pe care ar vrea s'o aibă mulți artiști.

Munca sa titanică va dovedi — celor cari îl invidiază sau îl urăsc — că înlătură toate obstacolele micii și murdare, care îi sunt aruncate în drum.

Cine poate lupta cu un actor de mare talent, când acesta mai posedă energie și dorință de muncă?

Iancovescu este marele nostru actor de azi și de mâine.

Scarlat Callimachi

1925

Atelier de artă constructivistă :

arhitectură,

interior, mobilă,

arhitect :

MARCEL IANCU

pictor :

VICTOR BRAUNER

planuri și execuții la școala

de arte decorative

Director : VESPREMIE

Strada General Berthelot, 104

PUNCT

No. 9

REVISTĂ DE ARTĂ CONSTRUCTIVISTĂ

DIRECTOR: SCARLAT CALLIMACHI

17 IANUARIE 1928

Desen de DIDA SOLOMON

Pourquoi danser sur la corde?...

Pourquoi danser sur la corde,
quand les trottoirs sont si doux?
Sous ton peignoir rose et jaune,
je devine tes genoux...

Cependant, mes tristes frères
tressent pour ton front trop nu
des guirlandes de poèmes
dont tu diras: C'est connu!

S'ils pâlisent, quels désastres,
ô ma soeur de lait! Jadis,
tu t'envolais mieux... Hélas,
maintenant, tu, vas, tu vis!

Tu es comme tout le monde,
avec une âme et des mains.
La Terre est parfois si ronde,
qu'il ne faut jurer de rien!

1922.

LOUIS EMIE

CEI MULȚI

Cucernic, monoton, lovia, în mările
de gheață,
vântul și valul greu, rătăcitor pășia,
fățarnic.

Un nor de gânduri ucigașe
se prăbușiau,
pe țărm de negre sărutări,
furtuna.

Și singuri — ca îndrăgostiții ziilor
trecute —
se avântau, spre zorile polare,
uitații...

Scarlat Callimachi

EMIL GAYK

Emil Gayk este singurul civil care poartă pe umărul drept un susținător de armă. El are gâtjeul totdeauna supt și moralul foarte ridicat. Nu poate fi ostil multă vreme cuiva, dar din privirea-i piezișe, din direcțiunea ce ia uneori nasul său ascuțit precum și din înprejurarea că este aproape în permanență ciupit de vărsat și cu unghiile netăietate, îți face impresia că este în tot momentul gata să sară pe tine pentru a te ciuguli.

Ascuțit bine la ambele capete și încovoiat ca un arc, Gayk stă totdeauna puțin aplecat înainte, astfel că poate ușor domina împrejurimile. Ține să fie bine pregătit pentru orice eventualitate și de aceea doarme numai în frac și mănuși albe, păstrând ascunse sub pernă o cantitate respectabilă de pesmeți și... o mitralieră.

În timpul zilei Gayk nu poate suferi altă îmbrăcăminte decât câte o perdeluță cu brizbizuri, una în față și alta în spate, și cari se pot foarte ușor da înlături de ori-cine cu permisiunea sa.

Timpul și-l petrece înotând încontinuu 23 de ore, însă numai în direcțiunea Nord-Sud, de teamă de a nu eși din neutralitate. În ora liberă ce-i mai rămâne se iuspără dela muze cu bocanci.

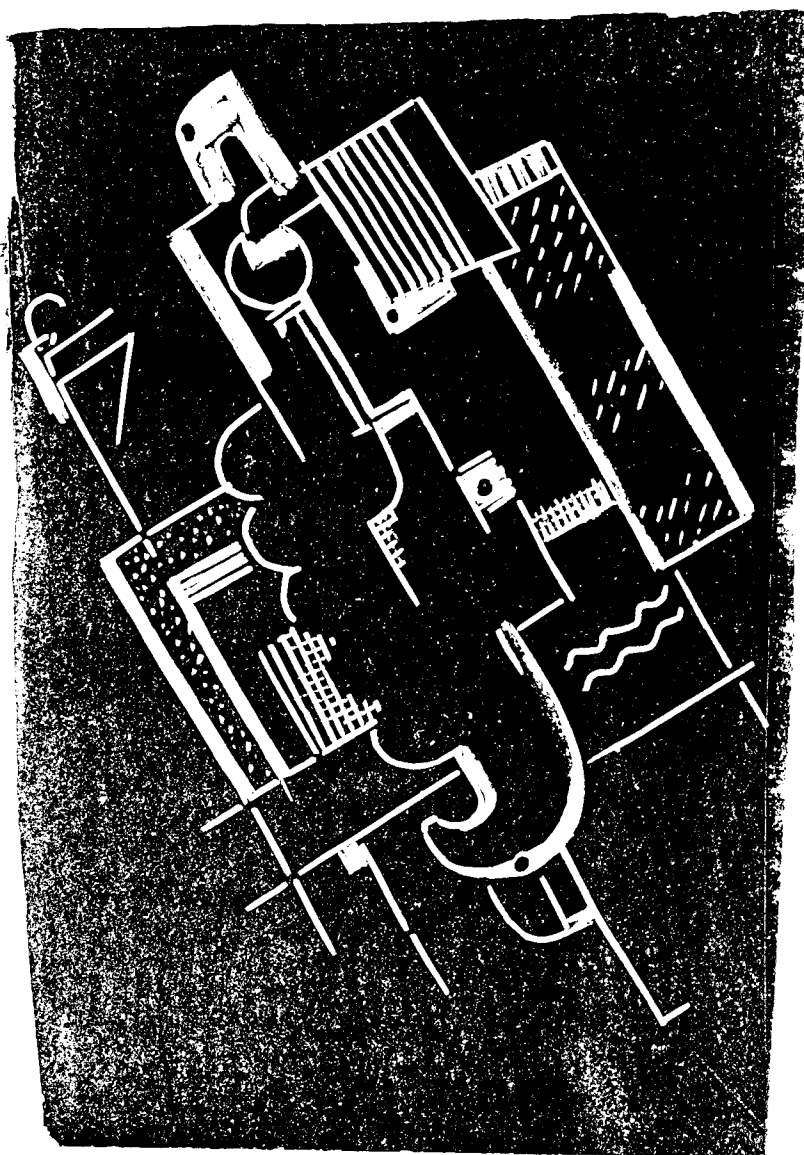
A reușit în curând să ne dea o nouă îndrumare în politica noastră externă, emitând cel d'întăiu și cu multă autoritate, părerea că trebuie să luăm pe transilvăneni fără Transilvania; susține însă că trebuie cu orice preț să obținem pe cale diplomatică Năsăudul cu treikilometri, kilometrii situați nu însă împrejur, ci aliniați unul lângă altul în lungime alături de oraș și cu direcția spre ducatul de Luxemburg, ca semn de admonestare pentru că a permis să-i se violeze neutralitatea de armatele germane.

Emil Gayk nu are copii. A adoptat însă pe când era încă elev în gimnaziu pe o nepoată a sa, în momentul când aceasta lucra la gherghief. Nu s'a dat înapoi dela nici un sacrificiu pentru a-i da o educație aleasă — având grijă să-i trimeată în fiecare zi, la institutul unde o internase, câte un chelner care să o roage din partea sa, să se spele în fiecare Sâmbătă pe cap și să-și formeze neapărat o cultură generală.

Foarte sânguitoare și conștiințioasă, această nepoată a sa ajunge în scurt timp la maturitate și observând încă una din zile că a reușit să dobândească o cultură generală, a cerut iubitului său unchiu să o libereze din pension și să fie acasă... la câmp. Încurajată că a fost atât de ușor satisfăcută, ea nu pregetă mai târziu să ceară să i se garanteze și accesul la mare. Gayk atunci, drept orice răspuns, sări brusc asupra ei și o ciuguli de nenumărate ori, ceia ce dânsa găsind că i s'a făcut contra ori cărui uz internațional și fără nici un avis prealabil se consideră în stare de război, război care îi ținură angajați mai mult ca trei ani de zile și pe un front de aproape șapte sute de kilometri. Amândoi luptară având hrana în bani și cu foarte mult eroism, însă în cele din urmă Gayk fiind avansat pe câmpul de luptă și negăsind acolo nici un ceaprazar militar pentru a-și pune galoanele noului său grad, renunță de a se mai bate și ceru pace. Aceasta conveni dealtfel de minune și nepoatei sale, care tocmai atunci căpătase un foruncul și căreia nu-i se mai trimetea de nimeni nici fasole și nici benzină.

Primul schimb de prizonieri, îl făcură la cassa Teatrului de operațiuni, obținând pentru ei prețuri modeste. După aceea conveniră să încheie o pace rușinoasă. Gayk își luă angajamentul să renunțe pentru totdeauna de a mai ciuguli pe cineva, mărginindu-se de acul înainte numai la câte o litră de grăunțe, ce se obliga nepoata să-i aducă zilnic sub garanția și controlul Marilor Puteri, iar nepoata sa obținu în sfârșit un drum liber la mare însă fără dreptul de a se dispensa de pantaloni de baie. Totuși în cele din urmă amândoi rămaseră pe deplin satisfăcuți căci o clauză secretă a tratatului le dădea dreptul să-și poată ridica fiecare pe viitor cât va putea mai mult... moralul.

Hurmuz

Linoleum de

MARCEL IANCU

Despărțire

Vasul plutește pe mare; e aproape de ziua.
Tu singur pe punte, brațul întinzi înapoi
Să nu vezi în scame
Sufletul pe care ți-l umfla și sfășie timpul...
Te doare că-l scapi; te doare că-l ții —
Doar trupul în sine plânsul și-asculta

Cea dintâi stea a murit —
Când a fost sufletul mult peste ape?
Țipatul trupului șuera spre gura
gata să spintece noaptea...

Zările larg se desfac ca un pat de mireasă.

Plânge gura plânsul de ieri...
Ochii mari zările curând...

Pe direle timpului, apele l'au supt.
Unde e? Unde e? — Șerpii îl biciue. Rechini
spre fina-i mătase și-arunca botul lor de cai...

F. Aderca

ARHITECTURA

În general curente de idei (și mai ales cele de artă) sunt departe de fecundarea marilor mișcări sociale. Câmpul lor magnetic e mult mai restrâns. Sunt pentru spectator, asemeni peștișorilor cu solzi de argint pe care-i privești confortabil din dosul unei vitrine. Contactul cu ele nu poate deveni încă supărător. Certitudinea că o serie de transformări se petrec într-un domeniu ireal, intangibil față de raportul capital — muncă, nu poate neliniști pe nespecialiști. Așa se explică cum cubismul, purismul, chiar futurismul (în mai mică măsură) *simple curente de pictură* au stat multă vreme departe de marile scandaluri publice. Singur dadaismul a izbit în plin, izbutind cel mai puternic răsunet din câte au cunoscut poate curente de idei. Pentru că dadaismul reprezintă, mai mult decât o atitudine de artă, o *ideologie generală* o stare de spirit universalizată cu repercusiuni în etică, filosofie, literatură, religie. Purta deci în el microbul interesului obștesc.

Firește, însăși această universalizare însemna vremelnicia lui. Dadaismul nu putea fi decât o stare de spirit pregătitoare a maselor pentru un efort ignorat. Prin scandalizarea generală marea public avea să ia cunoștința de formidabila muncă depusă, alături de el, în ultimii ani în laboratoarele artei.

Contactul odată făcut, literatură și plastică aveau să-și urmeze normala lor evoluție.

Din experiența dadaistă însă cubismul a ieșit mult înăvuit. Preocuparea lăncezindă de atelier avea nevoie de o îmbrăncire manifestă în stradă. S'a petrecut întrucâtva, un fenomen asemănător celui din vechea pictură, când pictorii (revoluționari) părăsind lumina de atelier au eșit cu paleta la câmp în soare.

Cubismul, până aici, era o muncă de laborator restrânsă numai la expresia plastică. E adevărat, prin efortul acesta pictura ajunsese la un grad de evoluție superior literaturii: poezia lui André Salmon, Max Jacob, chiar a lui Guillaume Apollinaire, era mai puțin îndrăzneată decât pânzele lui Picasso sau Braque. Dar acțiunea lui era stearpă. Acidul nu disolvase încă, nu dăruise nici un precipitat.

În lupta dintre cubism și dadaism nu cubismul a învins. Ci cu totul un alt curent (*constructivismul*) diferențiat de cei dintâi tocmai prin acest caracter de viață manifestă în spațiu pe care cubismul nu o putuse obține. Aproape toți cei cari au luat parte la mișcarea dadaistă astăzi construiesc: Theo van Doesburg, Kurt Schwitters, Marcel Iancu, Richter și alții. Tristan Tzara posedă o sensibilitate pură de poet și poezia lui va stârni mai presus de curente.

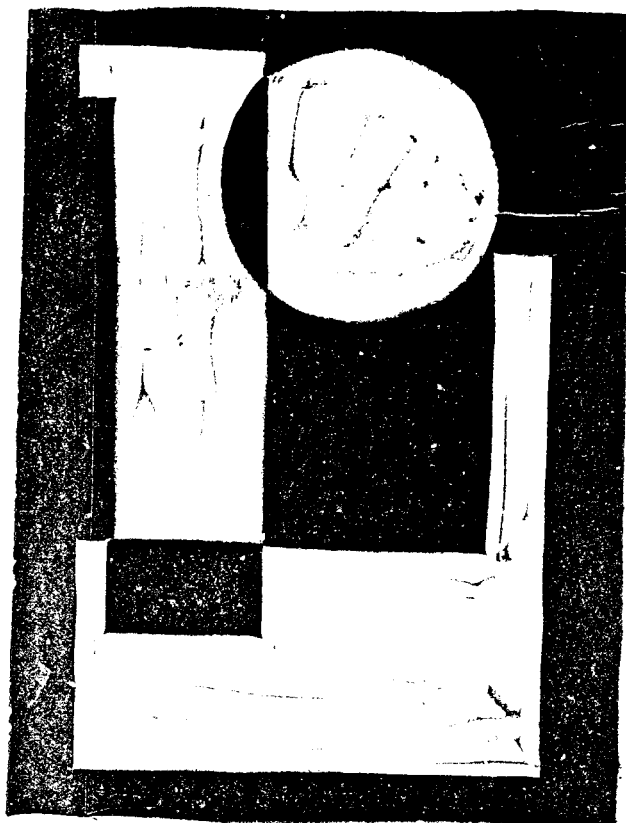
Constructivismul e pentru plastică ceea ce e a patra dimensiune pentru geometria modernă. *Expresionismul* — de esență romantică — era: obiectul privit ca *expresie subiectivă*. *Cubismul*: Obiectul privit științific în el — însuși fruct al unei observații impersonale, rece. *Futurismul*: obiectul privit într-o succesiune de mișcări. *Constructivismul* (a patra dimensiune) înseamnă o *armonie abstractă cu legi fixe, o creație pură, în care obiectul e cu raporturi de linie și culoare echilibrate*.

Constructivismul are nevoie de stradă, de oraș. Prin el, strada ar putea deveni o *scoală de educație estetică și deci morală*. Constructivismul cere arhitectura pură statică a materialului înconjurător. Desigur în sensul acesta constructivismul devine, prin el-insăși, *stilul epocii, expresia secolului*. Sufletul contemporan își cere orașul construit nou. Arta modernă prin această revărsare peste cetăți, drumuri, și-a găsit pecetea definitivă. Arhitectura constructivistă prin armonia abstractă, prin echilibrul formelor esențiale, se învârtă ca o necesitate dărză de neînălțurat. Casele nu mai pot rămâne dese-

chilibrat aruncate pe marginea ulițelor desfundate. Casele trebuiesc construite masiv, constructivist tipărind întreaga sensibilitate dură a vremii.

Și să gândească cu toții la strigătul absolut: „*pătratul*”, pe care (după observația revistei „G”) mulți îl întrebuințează, dar puțin îl înțeleg.

Ilarie Voronca

Linoleum de

VICTOR BRAUNER

ACORD

În sferă bivoli geografici

Plastici cu tăcerea dură.

Noaptea împletește cerului cravata

Simți întunericul de clei ?

O stea : un jar cuprins între litere

Sug în ganguri trompete de vânt

Auzi : măduva apelor tace.

Orice fereastră a stins o făclie:

în buzunarul vremii

vată pentru hemoragie

la șurubul nopții :

puls stins de cord.

1922

Stephan Roll

REBECA

Partea a doua.

Acelaş decor. O lână mai târziu.

Rabinul. — Ies. (Către Isaac Levi). Prânzeşti cu noi, doctore?

Rebeca. — Mult nu-i putem da oaspei nostru.

Isaac. — Mă mulţumesc cu puţin.

Rabinul. — Mă întorc îndată.

Rebeca. — La revedere, tată.

Isaac. — Intoarce-te cât de repede! Fără tine suntem atât de singuri.

Rabinul. — Rămâneţi cu bine, copii. (Rabinul iese).

Rebeca. — (Punând un şal mare pe umeri). Mă duc până la bucătărie.

Isaac. — Vii cu dumneata?

Rebeca. — Nu. Aşteaptă-mă! (Rebeca iese. Doctorul priveşte pe fereastră).

Isaac. — Mă crezuse mort... Pe morţi îi uităm repede... Cine ştie. Mă uitase, poate... M'am reintors oare din iubire, din gelozie?... O iubesc, da o iubesc... Intotdeauna m'a privit cu răceală. Nu mă iubeşte. (Pauză mai lungă). Căsătorindu-se cu mine, se jertfeşte pentru tatăl ei... (Tăcere). Voiu pleca astăzi, acum chiar... Fără s'o revăd... Sunt îngrozitor, monstruos, ridicol... Plec. (Pauză). Nu, nu voiu rămâne. Va fi a mea. Va asculta pe tatăl ei. E bătrân şi îl iubeşte. (Râde). Va fi a mea, a mea... (Rebeca intră).

Rebeca. — Ce ai? Pari mâhnit, inspăimântat.

Isaac. — Aşi vrea să-ţi vorbesc. Se apropie de dansa). Nu sunt nici frumos, nici bogat, totuşi, cu învoirea tatălui dumitale, ai primit, acum doi ani să te logodeşti cu mine. (Pauză). Dar până astăzi n'am putut şti, dacă m'ai iubit vreodată?

Rebeca. — (Zăbind). Aşa dar te îndoiieşti de dragostea mea? Cuvântul tatălui meu nu-ţi ajunge?

Isaac. — Ieşti fără milă. Mă chinuieşti cu patimă... Sau cu inconştienţă... De ce zâmbeşti? Sunt trist... Mă iubeşti?

Rebeca. — Da.

Isaac. — Acest „da” e rece.

Rebeca. — Găseşti?

Isaac. — (După câteva clipe de tăcere). Cât sunt de crude femeile. Ele nu cunosc mila. (O priveşte în ochi).

Rebeca. — Te ascult.

Isaac. — Rebeca, de ce minţi?

Rebeca. — (Râzând). Ți se pare.

Isaac. — Tatăl dumitale mi-a promis c'o să mi te dea. Au trecut, de-atunci, doi ani. Doi ani lungi au săpat între noi, o prăpastie adâncă... Nu-i așa?

Rebeca. — Dumneata o spui.

Isaac. — Pe de o parte, iată-te singură... Cine ştie!... Singură, ori poate cu bărbatul pe care îl iubeşti.

Rebeca. — Destul!

Isaac. — De cealaltă parte sunt eu: în genunchi înaintea prăpastiei. Plâng. Sunt fără puteri. Şi, deodată, toată întunecimea, dumneata şi... El... (Încet). El... Totul începe să rădă. Şi totul răde, răde de-a lungul orelor, orelor fără sfârşit.

Rebeca. — Vorbeşti de lucruri foarte ciudate.

Isaac. — (Ca şi când s'ar deştepta dintr'un vis rău). Rebeca, vrei să fii nevasta mea?

Rebeca. — Da.

Isaac. — Peste câteva zile?

Rebeca. — Da.

Isaac. — Atunci, mă iubeşti?

Rebeca. — Da.

Isaac. — Spui că mă iubeşti, dar nu pot s'o cred. Când am părăsit acest oraş, la moartea tatălui meu, ai fost fericită. Am plecat cu inima frântă, având

presimţirea că te voiu pierde... A murit departe de singurul său fiu, chinuit de soldaţii armatei roşii, a murit în închisoare ca un câine. De ce a cutezat să vorbească împotriva acestor ucigaşi? Ei nu cunosc mila. Eră bătrân, foarte bătrân. Am trăit doi ani departe, ascuns sub un alt nume... În sfârşit am revenit. Şi, dumneata, ce-ai făcut în acest răstimp?

Rebeca. — Te-am aşteptat.

Isaac. — Aşteptat? (Râde). M'ai crezut mort, gândul acesta te-a bucurat.

Rebeca. — Eşti bolnav, Isaac.

Isaac. — Nu. (Surâde). Vroiam să ştiu, cât de mare e răutatea femeilor... Nu-mi răspunzi nimic?

Rebeca. — Vorbele mele sunt prea slabe faţă de atâtea învinuiri nemiloase.

Isaac. — Rebeca!

Rebeca. — Te-ascult, vorbeşte.

Isaac. — Rebeca! Spune că mă iubeşti: voiu fi sclavul dumitale credincios.

Rebeca. — Da.

Isaac. — (Cu tristeţe.) Sunt fericit.

Rebeca. — De ce o spui cu o voce atât de chinuită?

Isaac. — Dragostea ne întristează. (Uşa se deschide cu sgomot. Intră Fedor. Privirea lui e rătăcită).

(Va urma)

Scrie Callimachi

Linoleum de

Mallis Teutsch

Redactor : VICTOR BRAUNER
Bucureşti, Strada Bărăţiei, 37.

PUNCT

No. 10

REVISTĂ DE ARTĂ CONSTRUCTIVISTĂ

DIRECTOR: SCARLAT CALLIMACHI

24 IANUARIE 1925

Plecarea în străinătate

Preparațiile voiajului, cea mai mare parte erau îndeplinite. În cele din urmă reuși să plătească și chiria, ajutat fiind de cele două bătrâne rațe ale sale și așa nici de astădată nu-l lăsara să alerge la mila vecinilor. Singurul lucru pe care-l cer în schimb, era ca să fie și ele primite cel puțin o oră pe zi, în camera sa de lucru care exala un așa de dulce și îmbatător miros de minge. Se sui în corabie.

Sentimentul puternic și neînvins de tată îl trase însă înapoi la țară unde cu o mișcare disrată și nervoasă și în mijlocul nepoșilor iubii își cusu două tampoane de sugatoare pe captușeala mușegaiului a smokingului său și imediat după aceasta, și fără a mai pierde timpul, se furișă, neobservat de nimeni, în camera secundă din fundul curții, trecând la religionea mozaică.

Nemai avea nici un moment de pierdut. Intrase în al șaptezecilea an al existenței sale, lăsând în urmă un trecut glorios și acum zilele îi erau numărate. Singura dorință ce mai avea era să-și serbeze nunta de argint. În acest scop chemă pe toți argații și după ce îi invită mai întâiu să ciugulească din niște sâmbânța de cânepă îi aruncă într-o cistelașă de var. Urmară apoi trei împiegați definitiv de clasa III-a și un arhireu! El însuși ca să poată liniști mulțimea, care începuse să cârtească își ciunti trei degete dela mână stângă și se sui apoi pe un scaun de cismarie cu trei picioare de unde, în sfârșit, spre satisfacția tuturor, ciocul său, mătăsos, putea să atârne, plutind liber și nesupărat de nimeni, pe apa rece și proaspătă a pârâiașului cristalin.

Dupa aceea se sui din nou în corabie. Bătrâna sa soție refuza însă sa-l urmeze, roasa fiind de viermele geloziei din cauza legaturilor de inimă ce bănuia că el va fi avut cu o foca. Totuși conștiința de îndatoririle ei de soție, și pentru a nu se arăta prost crescută, îi oferi la plecare două lipii, un caet de desen de Borgovanu și un zineu cu speteze din patru, pe care el le refuză, cu indignare, scuturând niște alune într'un sac.

LINOLEUM: VICTOR BRAUNER

Ambițioasă ca orl-ce femeie și neputând suporta afrontul unui asemenea refuz, netrebnica soție îi puse atunci o piedică, în urma careia bătrânul căzu în bucătăria corăbiei.

Desgustat de viață și încărcat de glorie și de ani, își scoase căciula și luă tot atunci ultimele dispozițiuni cari erau și ultima sa voință. Renunța la toate titlurile și la întreaga sa avere, se desbrăcă în pielea goală, rămânând încins numai cu o funie de tei și după ce, în această stare, părăsi pentru întotdeauna corabia, se sui în prima căruță cu arcuri ce întâlni în cale și ajungând la orașul cel mai mare din apropiere merse de se înscrie în barou.

concluziune și morală

De vreți cu toți în timpul nopții un somn în tihnă să gustați,
Nu faceți schimb de ilustrate cu cei primar din Cârligati.

Urmuz

COMA (1916)

Mère si tu savais
confesse toi souvent et confesseur prudhomme élis
aie le coeur piteux et doux aux mésaisés
que tu fasses messe chanter pour m'âme
après me fait coucher sur un lit de cendres couvert
— donnez-nous Dieu que nous puissions despire la prospérité —
 Mère si tu savais
fait chanter messe moult solennellement devant moi
si sonnèrent trompettes parmi l'ost

Mère si tu savais
où les bannières ventelaient
où l'on put voir armures, armoiries, bannières, pennones
et par especial l'oriflamme
de m'âme
qui avait grand foison de bonne chevalerie et de noble
et trop en sus de tous les autres
— et jà finie lui bailla il sa main --
Mort et occis en servant son seigneur

mère si tu savais
comme mon sort
nennil incertaine
Ha! comme mal le semblaient
ceux qui à autre portes étaient allés
le péril pour esquiver
 Mère si tu savais
je pleure à grand plente --

Ion Vinea

PIAN

Sângele a bătut ore în trecut
 plopii se țin de mână proverbial
 ploaie elegantă în caiet englezesc
 până în gând cerul e de metal
 orice pasăre un afiș ceresc.

Cât de scump calendar compartiment
 în tub câmpul răgușit magistral
 trenul politicos a jucat foot-bal
 aici orașul s'a deschis ca un porte-cigarettes.

Pe trotuar târziu becuri își fac de cap
 magnetic podul peste case inodată
 ingeri trec prin reumatism colorat
 chiamă glasul în moloz VA URMA.

Ilie Voronca

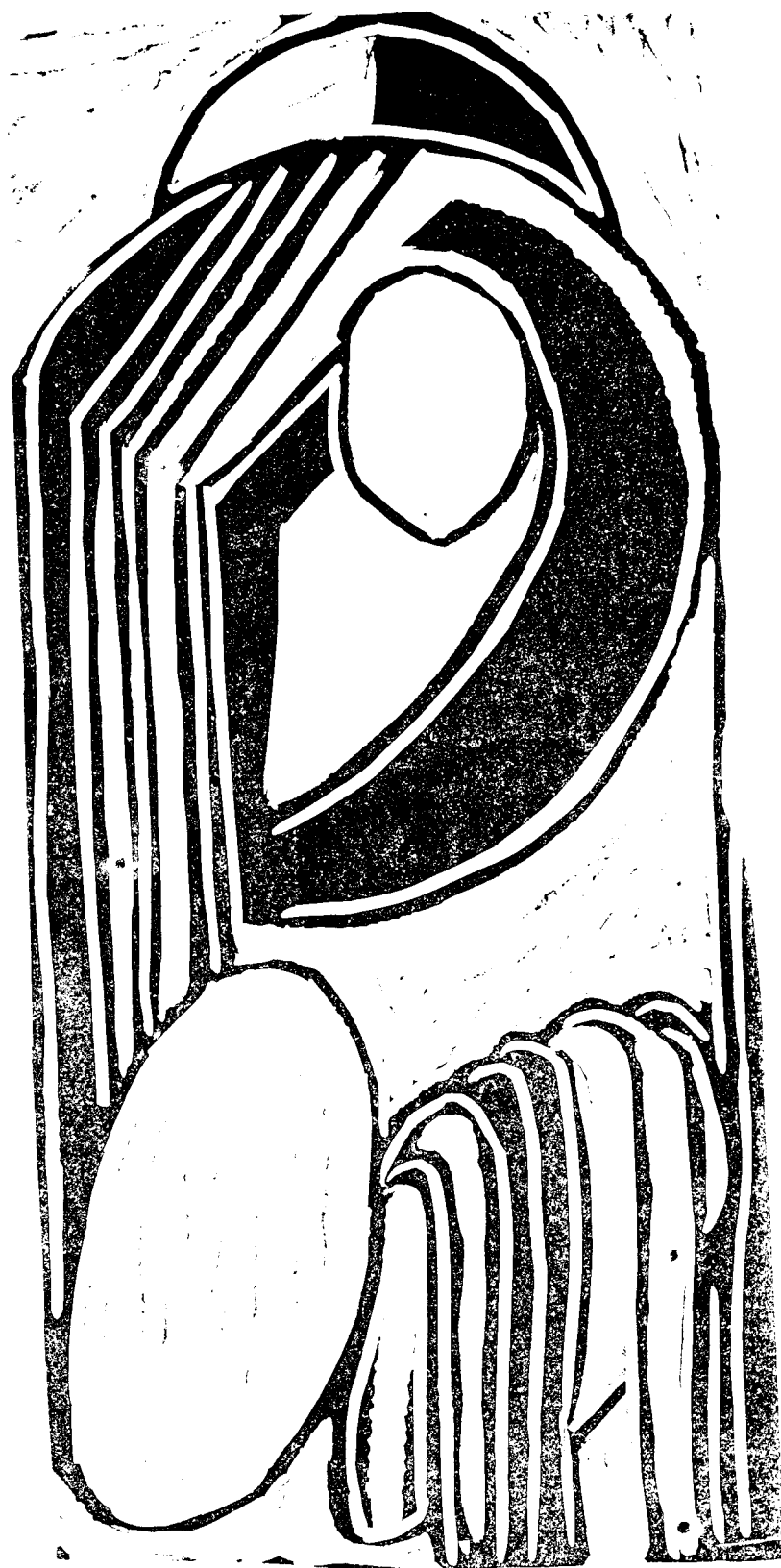
F I L M

Pe coridoare occidentalul bătne clandestin și mar
 oraș cu ochelari americani de baga
 felinarele respiră mucava
 vântul a bătut spirt denaturat.

Compoziție unanimă, patiaaj imobil și bar.
 Casele sar de bucurie spre West-Sud.
 Fabriici fumează țigări Huyicar.
 cerul a scos bule de lapte crud.

Apusul respectă tratatul de la Versailles
 Longines ținute în spația 6 pînăze.
 ecoul își numără degetele între paranteze
 în fântâni fraze cu orificii și măști din Paraguay.

Stephan Roll

LINGLEUM: Mihaela Petrașcu

REBECA

Partea a doua.

Rebeca. — (cu spaimă). Tu ?

Fedor. — Am venit să-mi iau răspunsul.

Rebeca. — (cu bunătațe). Fedor !

Fedor. — Am avut puterea să nu te văd două săptămâni.

Rebeca. — Fedor !

Fedor. — Trebuie să vorbesc. Trebuie să știi c'am rătăcit zi și noapte, în jurul acestei case derăpă-nate... Tu mă uitaseși. Celălalt era fericit.

Isaac. — (cu ură) Atunci, de ce ai revenit ?

Fedor. — Ea trebuie să-mi răspundă.

Isaac. — Rebeca vorbește! (Cu nerăbdare.) Il iubești pe el, poate ?

Rebeca. — N'am ce să-ți răspund. Tatăl meu îți va vorbi.

Fedor. — El te-a dat lui. (Arată în spre Isaac).

Rebeca. — Da.

Fedor. — O știu... O știam de mult. (Foarte încet) Dar nu te va avea. Te iubesc prea mult.

Rebeca. — (Cu groază) Fedor ! (Pauză.)

Fedor. — Ninge. Țipetele corbilor mă îngroziau. Vântul îmi ardea fața. Albul zăpezii îmi chinuia ochii și, cu toate acestea, am rămas ore întregi, ca să zăresc, pe fereastră, chipul tău. (O privește cu dragoste).

Rebeca. — Trebuie să mă supun.

Fedor. — Il iubești ?

Rebeca. — Trebuie să ascult pe tatăl meu.

Fedor. — Imi ascunzi adevărul. Il iubești, vrei să fii a lui.

Rebeca. — Destul !

Fedor. — Glasul meu te degustă, ochii mei te înspăimântă, mâinile mele tremurând ți reamintesc vedenii însângerate.

Rebeca. — Destul, destul !

Fedor. — Nu trebuie să m'ascuți. Vorbim pentru cea din urmă oară. Trebuie să-mi spui tot adevărul.

Rebeca. — Il cunoști tot atât de bine, ca și mine.

Fedor. — Nu. (Pauză.) Il iubești într'adevăr ?

Rebeca. — Da. (Plânge).

Fedor. — (Cu furie). Asta-i adevărul ! Nu tatăl tău te silește să te măriți cu el. Tu, tu, îl iubești. (Pauză.) El e învingătorul ! (Scoate un urlet înăbușit. Apoi, repede îndreaptă un revolver către ea).

Rebeca. — (Îngrozită). Fedor, ce vrei să faci ?

Fedor. — (Repede.) Vei fi a mea pentru vecie. (O omoară).

Rebeca. — Și... eu... te... iubesc... (Cade la picioarele lui Fedor).

Isaac. — Ce-ai făcut ?

Fedor. — (Plângând) Iești a mea.

Isaac. — (Se apleacă peste Rebeca.) Sânge... Moartă... Ai ucis-o ! (Îi mângâie părul). Pleacă ! Lasă-ne ! (Tăcere).

(Rabinul intră).

Rabinul. — Ce, ce s'a întâmplat ? (Pauză). Fiica mea ! (Se aruncă pe jos.) Copila mea iubită ! Moartă, moartă pentru totdeauna... (Pauză lungă).

Fedor. — Eu am ucis-o. O iubesc. Omoară-mă ! Cu bucurie. E dreptul dumitale. E legea voastră. Nimeni nu te va pedepsi.

Rabinul. — Mica mea copilă !... Rece... Sânge pe piept și pe buze.

Fedor. — O iubesc.

Rabinul. — Moartă ! Sărută pe fiica sa. Nu va mai vorbi niciodată. Voi fi singur. (Pauză). E un vis urât. Vreau să mă trezesc ! (Se uită cu mirare, în jurul lui). Moartă...

Fedor. — Am ucis-o ! Răsbună-te ! (Afară se aud țipăte și detunături de armă).

Rabinul. — Răsbunare ?...

Fedor. — (Vorbind repede) Ucide-mă ! Vreau să mor. (O lumină roșie de flăcări se zărește pe fereastră și strigătele au slăbit).

Isaac. — (Mergând spre fereastră). Soldații au dat foc casei vecine.

Rabinul. — Ce roșu e cerul ! (Exaltat).

Fedor. — Ucide-mă !

Rabinul. — (Cu vocea răgușită) Nu.

Fedor. — (Cu scârbă). Ieși un laș !

Rabinul. — Prin vocea lui Christos, Dumnezeu a grăit !..

Fedor. — Lașule !

Rabinul. — Trebuie să iertăm !

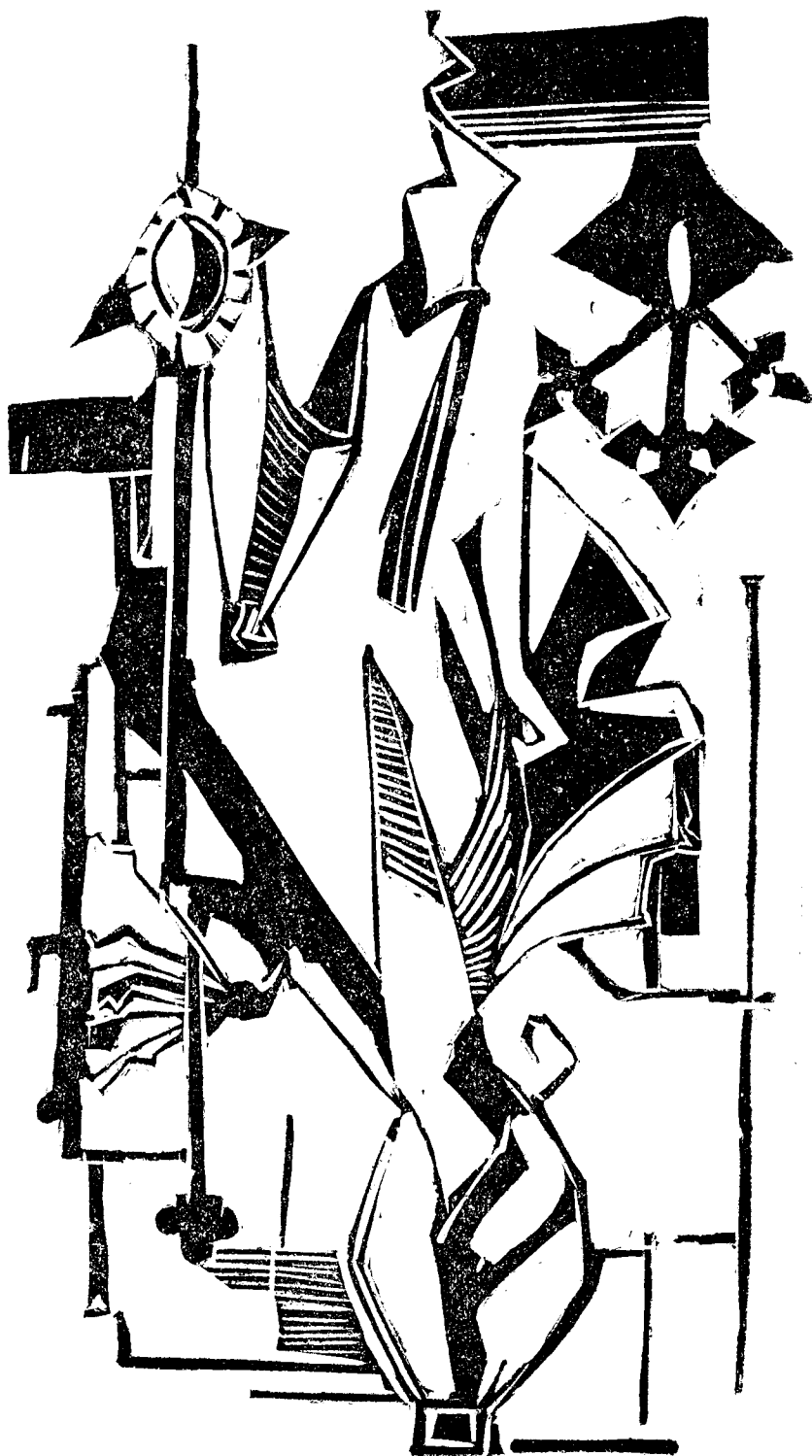
Fedor. — Niciodată. (Lumina roșie pâlește din ce în ce).

Rabinul. — (Transfigurat) Am văzut zorile... zorile.

(Cortina) Sfârșit.

1921

Scarlat Callimachi

1916.

LINOLEUM: Marcel Iancu.

TEATRUL

TEATRUL NAȚIONAL DIN CERNĂUȚI

D. Valjean, actualul director general al Teatrelor grație energiei și iubirii sale de artă, a daruit orașului Cernăuți un ciclu de reprezentații excepționale.

La Teatrul Național din Cernăuți s'au reprezentat în zilele de 17, 18, și 19 Ianuarie „Candida” „D-ra Iulia” și „Ce știa satul”.

Candida lui Bernard Shaw a fost admirabil interpretată de D-na Ana Luca și de D-nii R. Bulfinski și Ion Tâlván. Ei ne-au dovedit încă o dată, cu prisosință, că sunt artiști desăvârșiți.

D-ra Iulia ne-a dat prilejul să revedem, în fine, pe D-na Dida Solomon în creația ei puternică, care a impresionat atât de mult pe intelectualii noștri. La Cernăuți ca și la București d-na Dida Solomon a inspirat, rând pe rând, mila, ură, desnădejde. E inutil să adaogăm alte cuvinte. Toată lumea știe cât de puternică este talentul D-nei Dida Solomon.

D. Ion Tâlván în lacheu — a fost covârșitor, sarcastic, cu înțonații demonice. Trecurile d-sale de la smerenia din partea întâi la brutalitatea din partea doua au fost într'adevăr extraordinare. E fără îndoială cea mai mare creație a acestui tânăr artist.

Ce știa satul — comedia satira — a D. Valjean a fost jucată cu multă ironie și fineță de D-na Ana Luca și de D. R. Bulfinski.

TEATRUL SIDOLI I A Ș I

D-ra IULIA, de A. Strindberg

cu

D-nele, Dida Solomon, Sonia Cluceru
și D-l Ion Tâlván o o o o o o o o

TEATRUL SIDOLI I A Ș I

Poveste de Scarlat Calimachi

cu

D-na Dida Solomon și D-nii I. Tâlván
S. Sidery, și Vasiliu o o

UBU-ROI

Linoleum: Matis Teutsen

A apărut No. 52 din „Contemporanul” consacrat d-lui
C. Brâncuși. Semnează proză și versuri: I. Vinea, M. Iancu
M. Petrașcu, I. Costin, Ilarie Voronca, etc.

75 H. P.

DER STURM H. Walden Berlin

MERZ Kurt Schwitters Hanovra

DE STIJL T. van Doesburg Olanda

BLOK Varșovia

MA L. Kassak Viena

FEUILLES LIBRES M. Raval Paris

MANOMETRE E. Malespine Lyon

G H. Richter Berlin

Zenit Mitzitsch, Belgrad

Surrealisme Ivan Goll Paris

Revista **PUNCT** Redactor **Stephan Roll**

STR. BĂRĂȚIEI No. 37 — București

PUNCT

No. 11

REVISTĂ DE ARTĂ CONSTRUCTIVISTĂ

DIRECTOR: SCARLAT CALLIMACHI

31 IANUARIE 1925

Oval

lui Stephan Roll

Strâns saltimbanc fiecare genunchi un clavir
Plop trecut ca absint prin calendar
Ținutul are un singur ochi lângă trotuar
Ca jurnale vitrinele s'au deschis în cartier

Tire-bouchon gândul instalat aerian
Vocale prin trup ca prepelițe înaintând
Pupila ca o panoplie alunecând
Cerul pântec de capră maximum un an

Pneumatic orașul cu cicatrice în surâs
Cât de brusc cerul osificat în săltar
Tapetat peisaj ultimul amurg în dicționar
Prin coardele veacului glasul tău sacăs

Stelele scârțâie ca ușile la interval
Și vireaza foileton acest concert urban
În coaste inima ca un tren subteran
Pomii îți dăruie cărți poștale automnal.

Ilarie Voronca

YOST

Prin lume soneriile planetelor.
Arcurile înserării atrofiază nervi optici.
Noaptea vine cu elastic lângă afișajul Mosse

Avion esterie, cerul înflorit cu lăzi brașovenști.
atelierele Dunării rup voci în pergament
secolul svârle monezi de eter

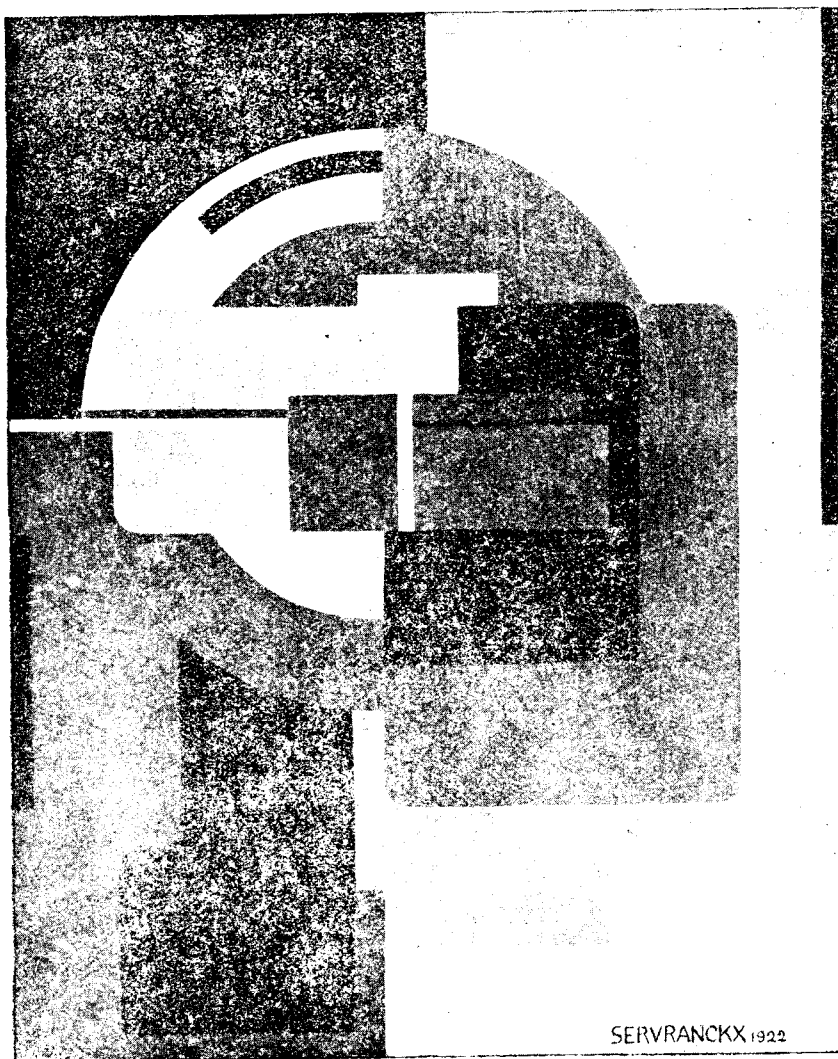
Sgomot în spirale prin frânghii
Fruete citadine s'au copt: becuri
Stelele au răsărit scolastic.

Prin memoria serii tramvai și cointreau
Toamna elocventă cu plopii subțioara
orice dialog dizolva pastile de eucalipt

Pe asfalt audie autografe de claxon
În inimă linie aeronautică București-Paris
Vibrații hermafrodite dancing luna medy în Gerneny

Orașul pipăie creerii cartierelor
Pian evanghelic câmpul manevrează extensoare.

Stephan Roll

SERVANCKX 1922

Compoziție: Victor Servranckx (Belgia)

PSIHANALIZĂ

MĂ DOR

OCHII ORBULUI DE PESTE DRUM.

I. Vinea

LE FOU

Cântă:

*Durerea
e floarea bolnavă
a nervilor mei.*

*Durerea albă, care
Respiră parfumul stelelor triste.*

*Durerea albă, care
surâde fecioarei
invinsă de privirea
necunoscutului ironic.*

*Durerea albă, care
șoptește
copilului bolnav,
cuvinte uitate.*

*Durerea
e floarea bolnavă
a nervilor mei.*

*Durerea albastră
cu funerar-i strigăt,
cu gesturile ei
banale
și comice...*

*Durerea
e floarea bolnavă
a nervilor mei.*

*Durerea neagră,
ascensă în negrul nopții,
în negrul furtunii,
în mauzoleul negru al
etericului sens
al morții.*

*Durerea neagră, care e
îndrăgostită de
privirea nebună a
femeii spânzurate.*

*Durerea
e floarea bolnavă
a nervilor mei.*

Cântă...
Cântă...

PARIS 1910

Scarlat Calimachi

Suggestions

Par quelle admirable lucidité, qui semble à première analyse caprice, notre monde, fait d'aisance et de confort, de vitesse, manifeste-t-il avec une intensité toujours accrue, l'esprit laborieux et magique de recherche? C'est à la conscience de cette passion que l'on doit demander la compréhension de tout effort moderniste.

Notons, d'ailleurs, que les découvertes des ingénieurs ont multiplié, pour des passants qui réfléchiraient, un sentiment aigu de l'inconnu. Grâce à la T. S. F., le plus bruyant concert traverse la ville en silence, sans appui visible, mais impatient de se livrer cent ou mille fois. Exemple improvisé. Chaque instant urbain est mystère maîtrisé. Est-il sage en une telle ambiance d'exiger de la plastique relation aimable d'anecdotes? Le grand rêve orgueilleux de l'époque: machines, foules, rythmes et lignes complexes et divers, assigne à tous les arts une mission hautement innovatrice.

Victor Servranckx a beaucoup fréquenté l'usine et le bureau. Peintre et sculpteur, il a essayé de capter le secret de formes et de couleurs dont la vie industrielle extrait son exaltation. De grossir jusqu'au monumental de petits éléments il ambitionne, sans jamais sacrifier l'exactitude minutieuse à l'élan. Tel, patient, praticien éprouvé, il porte en sa robuste fièvre une foi tourmentée, que traduit un hymne sobre de beaux tons et de libres géométries, mais cependant révélateur de valeurs absolues.

Pierre Bourgeois

Linoleum: Matiss Teucht

T. S. F.

Dialogue entre le bourgeois mort et l'apôtre de la vie nouvelle.

L'apôtre : Avez-vous des nouvelles d'outre tombe ?

Le mort : Non.

Da ich gehört habe, dass die Vereinigung zu einer Richtungsgruppe für abstrakte Kunst geworden ist, muss ich ihnen meinen Austritt erklären.

L'apôtre : (ouvrant la porte, invite le cadavre à partir.)

Le mort : (cabré) Ich bin für's Vaterland gestorben, ich darf wissen, was ihr vom Volke wollt. (Il sort de sa poche le numéro d'immatriculation) Ihr glaubt, dass heute nur die abstrakte, gegenstand-slose Kunst, Kunst ist.

L'apôtre : Voyons, le Kitsch est partout possible, mais si vous voulez apprendre quelque chose écoutez : seulement avec l'abstraction l'art s'est affranchi de l'esclavage sentimental. Employer l'abstraction en art, c'est vouloir et posséder l'absolu en art. Cette découverte est pareille à un éclair puissant et nerveux dans une nuit noire. A compter depuis cette heure nous aurons une nouvelle ère de civilisation.

Le mort : Und die reine, hohe Kunst ?

L'apôtre : C'en est fait de cela. L'abstraction tuera cette vermine, comme le SO_2 tue les puces. L'abstraction nous pousse dans la vie. Nous voulons être reconnu comme facteur nécessaire pour lever le niveau spirituel du peuple. Pour que le métier revienne à l'artisan.

Le mort : Ich bekenne, dass ich nichts schöpfen kann. Als Schöpfer betrachte ich GOTT allein. Ich bin zu dumm.

L'apôtre : Monsieur le mort, ayez l'obligeance de ne pas trop parler de vous même. L'Avenir va vous persuader que les aéros seront les plus utilisés moyens de communications que l'art abstrait fleurira les rues, les villes, les monuments et les maisons du peuple. Pour créer à nouveau l'intelligence du peuple pour l'art affranchi, nous allons plonger l'avillissant commerce d'art dans les gazes les plus asphixiantes. Les expositions voyageront en ballon de ville en ville et auront seulement des buts idéels. Eggeling, L'Edison du nouvel art parcourera avec son cinéma (la nouvelle musique du plan) tous les coins du mapamonde.

Le mort : Ballon, Cinéma ? Est ce de l'art industriel que vous causez.

L'apôtre : L'art appartiendra de nouveau à tous et le contact entre artiste et peuple ne sera plus jamais infecté par quelque discours d'un critique d'art, mais sera toujours rendu vivant par les belles proportions, les villes peintes et l'esprit social avec lequel l'artiste bâtera.

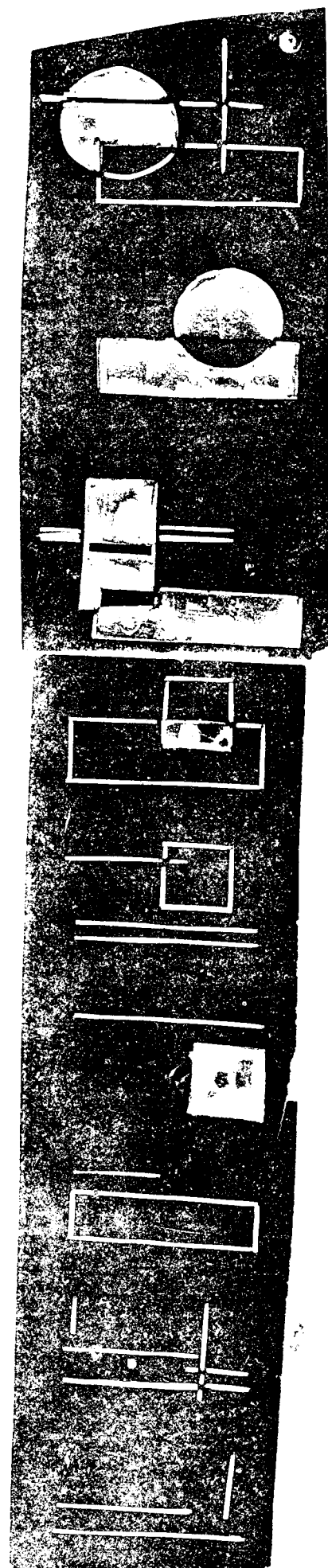
Le mort : Aber bitte, hier werden Sie doch politisch ! . . .

L'apôtre : Et la plus grande joie de l'art créera l'anonymat, le point de départ pour une tradition nouvelle. Nous aurons dans la société de demain le pouvoir de résoudre nous même les problèmes d'art. Nous créerons un support vivant au métier et surtout nous allons rendre à l'ouvrier pensant, pour combattre l'exploitation immorale des machines, la joie de son travail.

Le mort : Es tut mir leid, dass ich Sie eigentlich nicht verstehe.

Jan. 1918.

Marcel Iancu

Alfabet formal de MARCEL IANCU

Cotadi și Dragomir

Cotadi este scurt și pântecos, cu musculatura prominentă, cu picioarele îndoit de două ori în afară și odată înăuntru și veșnic nerăs. Părul negru ca pana corbului e plin de mătreață și încărcat cu scâlbitori și scumpi piepșeni de baga.

Cotadi nu are mai niciodată pozițiunea verticală, din cauza unei îmbrăcăminte de șită ce-i formează un fel de cuitasă și care deși-l jenează teribil, o poartă însă cu o desăvârșită abnegație direct pe piele și sub cămașa țărănească cu ciucuri, de care nu se desparte niciodată. O particularitate a lui Cotadi este că, fără să vrea devine de două ori mai lat și cu totul străveziu, dar aceasta numai de două ori pe an și anume când soarele ajunge la solstițiu.

Cea mai mare plăcere a lui Cotadi (în afară de aceea de a-și lipi cu gumă-arabică, diferiți nasturi și insecte moarte pe pielea fină și catifelată a gușei sale) — mai este și aceea că, din dosul dughenei unde șade, să caute să atragă cu șiretenie pe câte un client al său în discuții, la început cât se poate de plăcute și din ce în ce mai animate, până ce reușește, înțind tonul, să facă să fie cel puțin odată contrazis — pentru a răspunde interlocutorului său prin mai multe lovituri puternice ce le dă în dușumea cu muchea unui capac de cutie de pian pe care îl are înșurubat la spate, deasupra fesselor și pe care îl pune todeauna în mișcare în asemenea ocazii, punând în nedumerire pe clienții săi și băgând în sperieți pe cei mai slabi de inger.

Acest capac mai servă lui Cotadi și ca perete pe care se urînează mai ales iarna, când e frig afară și nu poate eși din prăvălie, deși trebuie să-i fie destul de dezagrabibil aceasta, capacul fiind atașat la spate iar nu în față. De asemenea el servă la nevoe de urinar și pentru ceilalți clienți mai vechi ai magazinului și pentru întimii casei deși, încă dela început, Cotadi, cu ocazia instalării mecanismului, nu era dispus să facă nici o concesie, probă că pusese pe un zugrav de firme să i scrie pe acel capac: «Murdăria oprită».

Despre origina și rudenile lui Cotadi nu se știe aproape nimic precis — se crede că face parte dintr-o familie nobilă al cărui ultim descendent nu a rămas decât o mătușă a lui bătrână, care șade la mahala și care zilnic îi trimite scrisori pline cu epigrame spirituale compuse în dialectul macedonian, precum și pachetele mici cu tărâte, sperând prin aceasta să-l abrutizeze și să-l facă să renunțe de bună voie la partea de moștenire ce i s'ar cuveni după moartea ei. Toate acestea ea i-le trimite printr-un băiat foarte deștept, cu urechile nichelate și cu pantalonii vârgați, numit Tudose.

Cotadi, care este însă un om care judecă, știe să rabde toate acele curiozități ale bătrânei și se consolează de toate mizeriile vieții cu sincera prietenie ce-i-o arată Dragomir, vechi camarad de școală și tot deodată cel mai bun prieten.

Dragomir este foarte lung, cârn, cu ochi rotunzi și foarte mobil; având gâtul subțire de culoarea cafelei cu lapte și fasonat ca la strung, și purtând două smocuri fine de păr, lustruite și negru ca pana corbului, care-i atârnă ca un decimetru pe ceafa-i rotunjită și lăsând să se scurgă din ele la vârfuri câte două picături limpezi de undelelemn franțuzesc.

Dragomir are o inimă foarte bună. Când vede pe iubitul său Cotadi că, cu toate pocniturile ce le dă în dușumea cu muchea capacului de cutie de pian, nu a putut reuși încă să pună în nedumerire pe naivul care a

avut imprudența să-l contrazică, atunci Dragomir, bănuind cât de delicioasă trebuie să fie senzația artistică și rafinată ce o urmărește prietenul său, îi sare în ajutor și spre a da învins pe clientul său atât de tare de inger, își lungește gâtul cu un supliment de mîucava, de un metru și 20 c. m., pe care se sue grațios edera și alte plante agățătoare și care are în partea de sus un aparat care arată cele patru puncte cardinale,

Pentru toate aceste importante servicii, precum și pentru acele că ține contabilitatea prăvăliei, că dă în fiecare zi grăunțe la păsări și că-l reprezintă pe Cotadi ca procurator mai în toate procesele ce le are, Dragomir este răsplătit cu vârf și îndesat, putând însă să ia ori și când masa de seară la Cotadi și care se compune din picioare de caracatiță și pâine; pe lângă aceasta se mai adaugă în fiecare Duminică și sărbători bisericești câte un lighean mare plin cu scorușe în care de multe ori se ascunde câte un bobinaș de armiciu pentru dres cio-rapii, — ceiace face lui Dragomir o surpriză din cele mai plăcute. În plus Dragomir mai are dreptul că, de câte ori va fi timp de ploaie să poată împreună, cu întreaga sa familie, petrece noaptea în jumătatea din stânga unei firide situată în zidul de la poarta locuinței lui Cotadi, cealaltă jumătate fiind rezervată pentru vardistul de zi.

De multă vreme nu se mai aude vorbindu se nimic de cei doi mari eroi. Ultima veste ce se mai știe despre dânsii este că Cotadi, om puternic știind pe ce amic prețios și excepțional a pus mâna, spre a putea acapara pentru totdeauna sursa eternă a bogățiilor din capul lui Dragomir a lăsat prin testament ca să fie îngropat în aceeași groapă cu acesta, în speranța că din câte două picături de undelelemn franțuzesc, de cea mai fină calitate ce se scurg la fiecare secundă din smocurile de păr ale acestuia, vor răsări cu timpul livezi întregi de măslini deasupra, livezi cari împreună cu terenul devenind de drept proprietatea familiei sale, aceasta va avea astfel la îndemână destul undelelemn gratuit spre a întreține candela după obiceiul creștinesc.

Urmuz

A apărut: **Conservator et Co.**
de N. Davidescu

CONTIMPORANUL

75 H. P.

DER STURM H. Walden Berlin

MERZ Kurt Schwitters Hanovra

BLOK Varșovia

MA L. Kassak Viena

Zenit Mitzitsch, Belgrad

Surrealisme Ivan Goll Paris

Revista PUNCT Redactor **Stephan Roll**

STR. BĂRĂȚIEI No. 37 — București

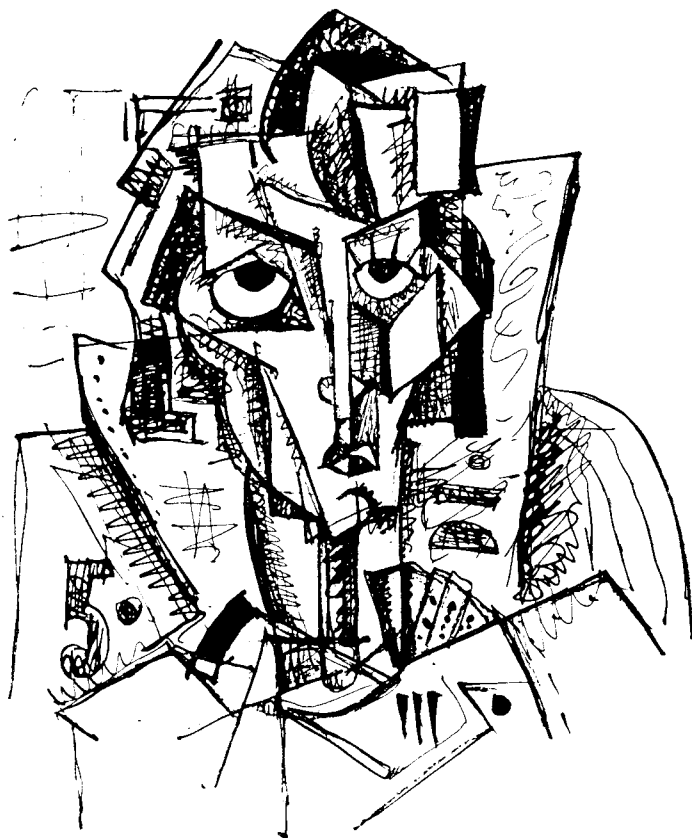
PUNCT

No. 12

REVISTĂ DE ARTĂ CONSTRUCTIVISTĂ

DIRECTOR: SCARLAT CALLIMACHI

7 FEBRUARIE 1925

DIDA SOLOMON de **Victor Brauner**

Dida Solomon și **Ion Tâlván** au obținut
de curând — la Iași și Botoșani — mari succese
în piesele **D-ra Iulia** de August Strindberg
și **Poveste** de Scarlat Callimachi.

Pour ma „Chambre de rêves“

en attendant les petits poissons, vous savez lanco ?

J'ai escaladé (oui cher Monsieur à l'oeil sévère) le balcon de la belle Vénitienne dont la chevelure rayonnait au soleil de midi !

J'ai pris mes petits ciseaux et lui ai ravi quelques mèches d'or pur !

J'ai demandé à son voisin, le jeune rasta aux cheseux luisants, de me laisser faire une légère tonsure sur son crâne d'ébène.

Puis, d'un saut (j'ai été, cher Monsieur, jadis écuyère de cirque) j'ai bondi dans la prairie où j'ai rencontré les brebis blanches et j'ai fait une ample moisson de petites boucles de laine frisée !

En passant près du ruisseau, j'ai ramassé les cailloux bleus et roses et cueilli la mousse humide !

Et voilà mon „Paysage de Rêves“,
Les chovnt d'or seront : les vagues chatoyantes
Les petites boucles de laine : leur écume
Les mèches noires : leur profondeurs
Les petits cailloux bleus et roses : les galets
Qu'elles rouleront sur la grève !!!

Car, (cher Monsieur à l'oeil sévère qui va se plisser tout à fait) tous ces matériaux seront mobiles ! Des fils invisibles les maintiendront dans l'orchestre que je choisirai !

Puis, à la paroi où j'accrocherai mon tableau, j'installerai un ventilateur et des prises électriques et quand il me plaira de vous inviter, cher Monsieur à l'oeil, et vous chers camarades à la grimace sceptique, je ferai jouer vent et lumières colorées dans mon „Paysage“, toujours dans un orchestre choisi, puis je courrai encore frapper à la porte de ma méchante voisine, et j'ouvrirai la cage de l'oiseau emprisonné et lui rendrait son vol dont il animera mon „Paysage de Rêves“

Saurez-vous, alors,
(oeil plissé et grimace sceptique)
vous émouvoir un peu
à ce nouveau spectacle ?
Saurez-vous enfin entendre le mot :
Liberté, liberté, liberté !!!
Mais non !!!!!

Vous êtes tous (sauf le respect que je vous dois, cher Monsieur, et le sourire que je vous garde, chers camarades.)

tous des MOUTONS !!!

Au moins si je pouvais vous tondre !!!

Mais non !!!!!

Mes petits ciseaux y perdraient leur tranchant aiguise !
Et ce serait dommage !

Alice Baill

ZAIL STURM

Piesă în 7 Tablouri

PERSOANELE:

Zail Sturm. 32 de ani.
Sonia Vasilievna. 30 de ani.
Ivan Ivanovici Gribunin. 67 de ani, neguțător bogat.

Trecătorul
Olga Ivanovna
O femeie, 45 de ani

Un doctor
Un brancardier
O infirmieră

Intâiul rănit
Al doilea „
Al treilea „

Intâiul soldat. — Al doilea soldat.
Soldați. femei. etc.

În Rusia: 1914—1918.

Tabloul I

O stradă. O bancă de lemn.

Toamna. Frunze veștejite cad. Noaptea se lasă treptat.

Nici un trecător.

Zail Sturm și Sonia Vasilievna stau pe bancă și vorbesc cu o voce scoborâtă.

Zail: Sunt fericit!

Sonia: În sfârșit ne-am regăsit.

Zail: După trei ani de grea suferință.

Sonia: Am plâns mult.

Zail: Mă credeai mort?

Sonia: Credeam că te-au omorât.

Zail: Am suferit, am plâns.. m'am rugat...

Sonia: Te-au chinuit.

Zail: Da.

Sonia: Da, mult de tot.

Zail: Mi-au distrus viața. Nu mai sunt nimic, nu mai am suflet. Mi-e trupul pângărit și frânt de mâinile și loviturile lor. Bați câinii. E groaznic să bați un om... un om slab.

Sonia: Trebuie să te răzbuni.

Zail: De ce să mă răzbun? Vreau să uit. Incerc să încâtușez în uitare, acești trei ani... Clupele de uitare sunt scurte... Apoi, trecutul revine mai puternic, mai crud... (Se gândește) Sunt nopți, când mă culc devreme, — trupul mai puțin oșit, gândirea limpede, — ca să mă pot gândi mai bine la ziua de mâine, la ziua zdrobită de trei ani, trăiți în închisoare. În acele nopți lupt împotriva suferințelor mele, loviturilor cari-mi ard mereu trupul și înjurăturilor care-mi rănesc sufletul... Trebuie să beau... Trebuie să mă'mbăt cu băutura cea mai rea, atunci, beat, nebun, străbat drumul viitorului meu...

Sonia: Viitorul tău e în răzbunare, în sânge.

Zail: Nu... Când puterile mă părăsesc, când toată ființa mea tremură de oboseală, de frică, — mă rog...

Sonia: Nu trebuie să te rogi. Trebuie să te răzbuni.

Zail: Să ucid?

Sonia: Da.

Zail: Sânge... iară sânge...

Sonia: Crimă, iată destinul nostru. Fiecare om poartă, în el, o crimă, a lui... Și trebuie s'o săvârșească.

Zail: Dar cei ce nu ucid?

Sonia: Săvârșesc fapte mai grozave decât crima.

Zail: Nu-i adevărat, Sonia. Glumești. Vrei să mă'n spăimânți.

Sonia: Să te înspăimânt?

Zail: Vrei să mă'ntristezi.

Sonia: Nu Zail, ai îndurat prea mult. (Îl privește cu dragoste.)

Zail: (Privind la frunzele care cad domol) Ce Toamnă... frig... foame... săraci, peste tot săraci...

Sonia: Îmi place toamna. Toamna poți plânge mai ușor. Îmi place să plâng, când frunzele sunt veștede, când tăcerea vibrează în ramurile negre... și mute.

Zail: Uită-te la grădina aceasta. Aleele sunt deșarte. Se pierd în necunoscut, așteaptă frigul, mizeria iernei... (O pauză).

Sonia: Zail!

Zail: Mă mai iubești?

Sonia: Da. (Sensuală și optimistă). Sărută-mă. Vreau sărutări.

Zail: Da, da...

Sonia: Sărutările trecutului. (Se îmbrățișează).

Zail: Aceleași.

Sonia: Mai sărută-mă odată. (Pauză).

Zail: Se'ntunecă.

Sonia: Mai rămânem. Vreau să iubesc, aici în singurătate, departe de oameni.

Zail: Fie.

Sonia: E voința Domnului.

Zail: A Domnului?

Sonia: El a creat omul. Iar crima e în om.

Zail: Nu.

Sonia: Ba da. Privește-mă! Port crima în mine. Mă înveselește, mă întărește, mă face să sufăr, să strig... Se întinde ca lepră. Și într-o zi voi săvârși crima... crima mea.

Zail: Sonia, nu, nu!

Sonia: Zail, aș vrea să ucid. Pe cine? Nu știu... pe un necunoscut, pe un trecător... pe un om. Vreau să mă liberez de crima mea, de această obsesi covârșitoare, hidoasă putredă... Când merg, câte-

odată pe stradă și întâlnesc un om slab, obosit, aș vrea să-l strâng de gât... Apoi, sunt sigură c'ași regăsi liniștea, poate fericirea.

Zail : Sonia, să mergem.

Sonia : (Cu bunătate). Nu încă. (O pauză) Vorbește-mi de tine, de cei tui ani...

Zail : Nu.

Sonia : Vorbește-mi de odăița noastră.

Zail : În fundul unei curți murdare, era o scară îngustă și neagră. Ducea la camera noastră.

Zail : Cine știe ce suflet mizerabil stă închis, astăzi, între cele patru ziduri reci și incolore.

Sonia : Vre-un frate de al nostru.

Zail : Un sărac.

Sonia : Da, de sigur.

Zail : Un om plâpând.

Sonia : Plâpânzii sunt lași.

Zail : Lași ?

Sonia : Da. Trebuie să fim tari și cruzi. Trebuie să răz-bunăm.

Zail : Nu.

Sonia : Trebuie să răzbunăm pe cei ce suferă.

Zail : Mie groază de sânge.

Sonia : Doar sângele purifică.

Zail : Sonia, nu, nu.

Sonia : Trebuie să-ți reamintești trecutul și tot ce ai suferit, trebuie să te gândești la ceilalți.

Zail : Urăsc oamenii.

Sonia : Nu-i adevărat.

Zail : Ba da.

Sonia : Trebuie să fii neînduplecat.

Zail : Sunt slab.

Sonia : Trebuie să lupți.

Zail : De ce ?

Sonia : Viața e un sacrificiu. N'ai dreptul să tremuri pri-vind în ochi pe cei cari ți-au făcut rău (O pauză) Iubitul meu, ești trist... Grozav de trist... Te în-țeleg. Ți-au frânt inima...

Zail : Mi-au distrus tinerețea, toate speranțele.

Sonia : Ei distrug zilnic alte vieți.

Zail : Am fost student și am lucrat zi și noapte pen-tru a cunoaște tainele medicinei. Am vrut să-mi dau viața pentru cei ce suferă în sălile triste de spital. Ei m'au arestat și m'au condus la închi-soare. Am trăit 6 luni într-o celulă ca un criminal. Și de ce ?

Sonia : Ai scos o broșură pentru muncitori, vorbeai de Țarul — Dumnezeu, de nebunii — miniștrii și de hoarda numită : armată.

Zail : M'au bătut până la sânge. Mi-au dat să mănânc pâine putredă și apă stătută... (Cu o voce sco-borâtă) Mă înjurau și mă scuipau în față... „Iudă” „Jidov scârbos!... Apoi, se îndepărtau răsând.

Sonia : Sunt îngrozitori. (O pauză mai lungă) Ah !...

Zail : Să mergem. Vreau să beau.

Sonia : Nu Zail. O să-ți faci rău.

Zail : Trebuie să beau. Băutura mă împiedică să ine-bunesc. Mi-e frică să nu-mi pierd mințile... Orice sgomot îmi pătrunde în creier, ca un vârf de cu-țit... capul îmi arde, numai pricep nimic, e îngro-zitor...

Sonia : De când ?

Zail : De când m'au bătut.

Sonia : Spune, spune !

Zail : Nu mai pot.

Sonia : Vreau să știu, ce ai făcut în acești trei ani.

Zail : Am plâns, gândindu-mă la tine. Mă temeam.

Sonia : Ți-aduci aminte de noaptea noastră din urmă ?

Zail : Noaptea aceea de dragoste ?

Sonia : Da.

Zail : A doua zi, dimineața, m'au arestat. Era frig, ninge. Străzile erau pustii și închisoarea de-parte. Un câine urla în fundul unei curți — și un bețiv se clătina cântând.

Sonia : Iți mai aduci aminte de atâtea nimicuri ?

Zail : Da.

Sonia : Erai obosit. O presimțire vagă te-a ținut treaz toată noaptea.

Zail : Mă credeam în vis.

Sonia : Ce vis urât.

Zail : Da, urât.

Sonia : Și vrei să uiți ?

Zail : (Lipsit de convingere) Nu...

Sonia : Poți uita ?

Zail : (Cu multă energie) Nu !

Sonia : Dacă ești slab, îți iau eu locul.

Zail : (Cu blândețe) O să mă ajuți ?

Sonia : (Cu pasiune) Da.

Zail : Nu mă vei mai părăsi ?

Sonia : Nu.

Zail : Sunt atât de singur.

Sonia : Ești un nenorocit, (Se uită lung la el O pauză. Se sărută).

Zail : Nu te 'nspăimântă suferința ?

Sonia : (Cu ură) Nu, Nu.

Zail : Drumul e lung. (O pauză).

Sonia : Povestește mai departe.

Zail : ...Și am trăit 6 luni într-o celulă unde nu pătrun-dea lumina zilei, (Râde) apoi m'au judecat. În lipsă de dovezi m'au condamnat la 2 ani închi-soare... Fără lumină... nici-o carte în singurătatea aceea rece.

Sonia : Așa, vezi trebuie să ucizi. E dreptul tău.

Zail : Sânge... sânge...

Sonia : Vor plăti scump faptele lor.

Zail : Sonia ! (Ii mângâie mâinele).

Sonia : Te-am așteptat trei ani.

Zail : Sonia ! (Ia capul Soniei între mâini și-l sărută lung) Femea mea. (Câteva clipe tăcute). Vei fi soția mea.

Sonia : După izbândă.

Zail : Ești crudă.

Sonia : (Zâmbind) Nu...

Zail : Câte odată.

Sonia : Nu. Săruță-mă... Imi plac buzele tale. (Pauză). Să plecăm.

Zail : Privește cerul.

Sonia : E negru.

Zail : Vine furtună.

Sonia : Haide ! (Se scoală) Unde ești ? La ce te gândești ? (Pleacă amândoi. El, uitându-se la ea).

Cortina

Scarlat Callimachi

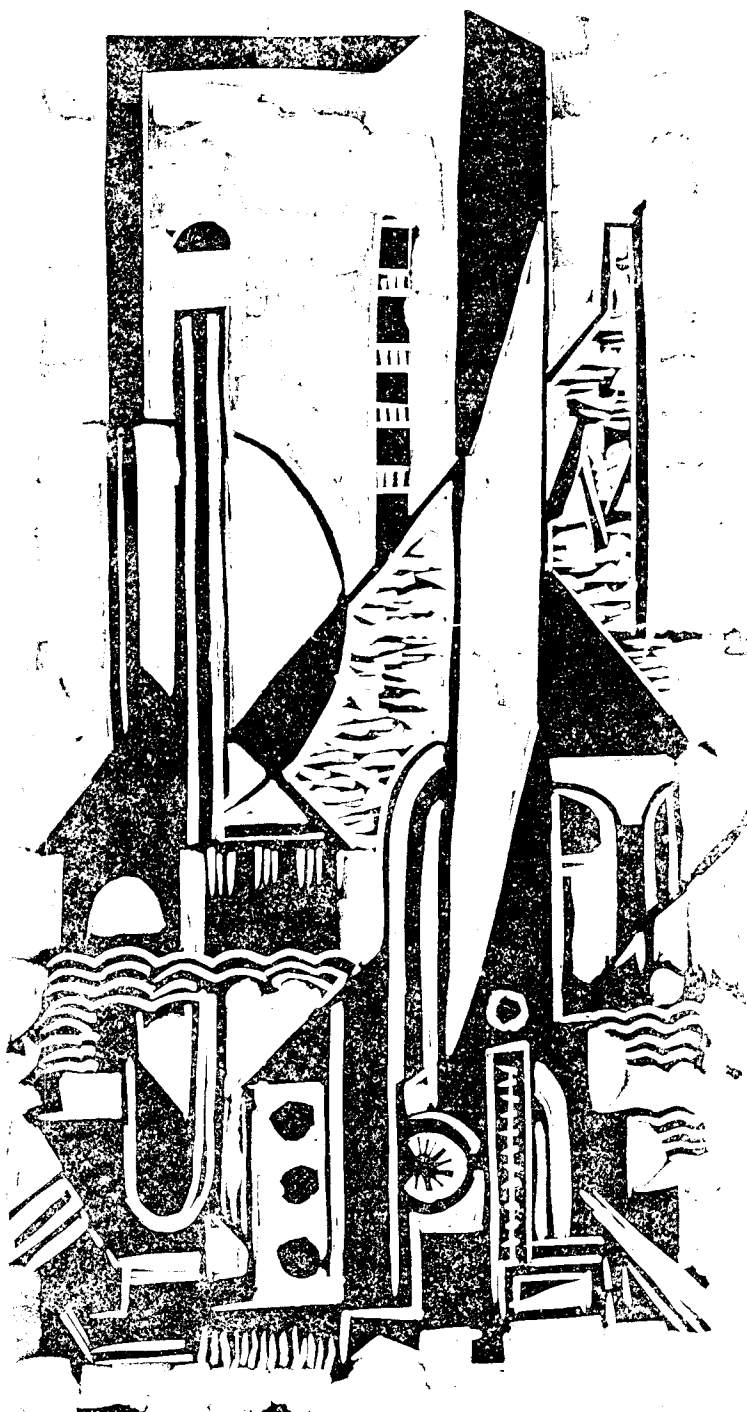
Sondă

Seară descinsă dela etaj cu trenurile de marfă
nervii semnalelor excită jass-ul geologic
mineral luna a intervenit inutil și logic
pe gâtul bulevardului cinematografele eșarfă

drum vulcanizat vibrări pe cerul de cauciuc
tramway cabotin pe cablu dansator
identic arborii cu bani de zinc au sărit într'un picior
vântul trosnește la încheieturi ca fotoliile de nuc,

tăcerea s'a răzimat de azilul comunal
Citröen patinează cu spontaneități și magnet
orice frază filtru de alcool violet
emancipat orașul a tipat la arsenal.

Stephan Roll

Construcție: MARCEL IANCU

3 Februarie

Equator fruntea sub sărutul amar
tren spre trecut gestul ca album sau vis
tuse ceasul prin pomi început de Făurar
amforă surâsul tău în coaste închis

Mereu pașii se destramă ca vorbe
aur acest gând ți-l dăruie inel
rătăcim ca'n biblie prin coridor în stea
în crescut un cuvânt ca o privire.

Trup dizolvat în peisaj acid
elastic psalm printre grădini și scut
anotimp avion în piept desfăcut
după tine ușile cerului se deschid

os în nisip liniște întreruptă ca inimă
amurgul sparge fluier și saltimbanc
rânile aerului glasul tău le vindecă

Ilarie Voronca

— — —

E T U V A

Nu suntem împotriva tinereții. Din potrivă. Pretindem, însă, că fiecare vârstă își are necesitățile ei.

În fașă copiii își administrează mici lacuri proprii. În școlile primare mângălesc pereții. După ce cunosc tabla lui Pitagora e de preferat să așină calea servitoarelor, decât să se dedea la practice de autofecundare. E și mai grav, însă, cazul când tinerii liceeni împart dragostea de unul singur, utilizând-o în poezii și în proză.

În cazul acesta cred că fac literatură.

În loc să utilizeze normal funcțiile speciei, dicționarul-româno-francez, gramatica, compoziția, plimbările la aer liber, grădina zoologică, ei agită o flamură și petrec clipă după clipă înmulțind vertiginos, repetat și pasionat, frisoanele unui sex, care încă nu e format.

Regretăm sincer acest proces de degenerare. Nădăjduiam că generațiile noi vor părăsi, — dacă vreți — „Crucea de piatră“ pentru un local mai igienic, ocrotit sanitar. Dar, nici într'un caz, n'am fi dorit ca junețea țării noastre să cheltuiască bani experimentând teoriile unui străin, care, în țara lui, a făcut școală în economie politică, nu în viață.

Decât o flamură stearpă, mai bine un chieș cu prăjituri și midinete.

Ubu-roi

A apărut: **Conservator et Co.**
de N. Davidescu

Revista PUNCT Redactor Stephan Roll

STR. BĂRĂȚIEI No. 37 — București

PUNCT

No. 13

REVISTĂ DE ARTĂ CONSTRUCTIVISTĂ

DIRECTOR: SCARLAT CALLIMACHI

14 FEBRUARIE 1928

Pour le métier

Ce n'est pas en voulant rendre l'artisan artiste mais l'artiste artisan qu'on relèvera le métier d'aujourd'hui.

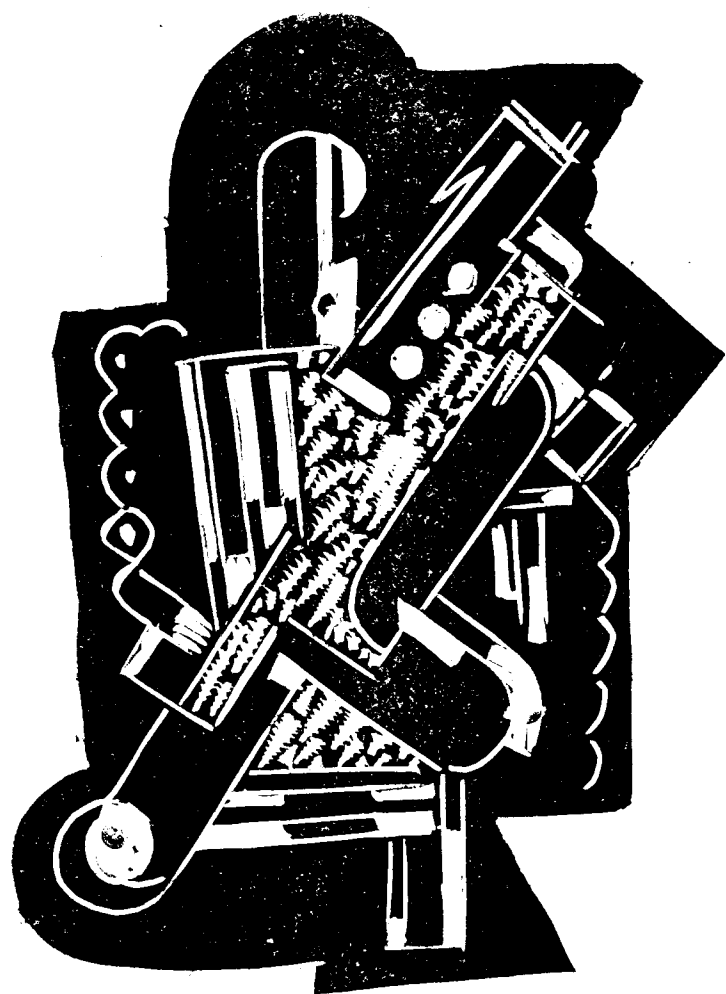
Pourquoi jadis le métier fleurissait, aux campagnes comme aux villes? Pourquoi le plus simple vase était harmonieux comme une composition musicale? Notre époque est-elle dégénérée? Combien de merveilles avons-nous vu naître pourtant? L'aéro, les machines, la guerre, le cinéma. Il faut, je crois, en chercher ailleurs que dans les conditions d'intelligence la vraie cause.

Une sentimentalité malade n'est elle pas la cause du mal? L'homme doué de jadis ne réfléchissait pas bien longtemps à choisir son métier et toute son ambition était de devenir maître dans celui-ci. Combien de noms illustres de ciseleurs de tapissiers de peintres de vases de marquetier ébénistes ou décorateurs l'histoire ne vous a-t-elle pas conservés? On ne saurait démentir l'influence d'une tradition puissante qui a surtout su prolonger jusqu'au milieu du siècle passé l'état heureux du métier d'antan. Car déjà sous la renaissance on prêchait que l'artiste, être surnaturel, ne doit rien avoir de commun avec l'artisan. Les avantages sociaux que l'artiste du temps désirait étaient soutenus par le monde humaniste. J'ai dit ailleurs si l'artiste du temps a eu ou non raison de prétendre être autrement traité qu'un serviteur ou artisan du noble seigneur mais aujourd'hui on fait par sentimentalité bien trop d'abus avec cette dignité d'artiste. De nos jours quiconque griffonne une image se dit artiste, croit se réserver par ce titre des libertés et droits et, trempé par la sentimentalité douce des Lavaliers, ne s'abaisserait au prix de la plus grande misère à devenir artisan. Combien de bras et d'intelligences perdus pour la société, pour l'art. Non! L'artiste est un homme comme un autre. Son art devrait être métier et cette fierté lâche procurant la dig-

nité à bon marché est aussi la cause des vilanes classifications que l'„artiste“ invente: art appliqué et art pur, art industriel, métier d'art et métier ordinaire etc., etc.

Il existe un métier qui devrait aussi être de l'art. Il existe le beau et le laid conditionnant l'art n'importe s'il est question d'un tapis à pendre ou à jeter par terre, d'une peinture sur toile à accrocher ou sur vase, d'une ciselure ou de l'enlèvement d'Europe. Comment veut-on préfixer la valeur et la distance entre l'art appliqué et celui nommé „pur“.

Cet état de chose indigne ne durera plus longtemps, et le secours viendra du côté d'où on l'attend le moins. On regarde encore avec frayeur ce qui demain sera unanimement applaudi. Qui n'a pas parcouru une exposition de tout jeunes sculpteurs, peintres, architectes? (On les nomme cubistes, futuristes abstraits). Tous ils s'occupent d'un métier encore utopique. Les uns scient des formes en bois, les autres forgent des lignes de fer pour les appliquer à quelque cylindre ornemental, l'un coupe des reliefs en gips pour l'architecture intérieure, un autre fait des tapis tissés en toutes couleurs. Cette jeunesse s'enthousiasme pour l'art nègre byzantin gothique parce qu'elle y voit la beauté d'un vrai métier, elle y admire, les matériaux, l'invention sans entrave et la pureté d'expression.

Construcție : MARCEL IANCU

Cette jeunesse qui commence à embrouiller la critique la plus docte (bonne augure) qui a'accroît de jour en jour est unanime à proclamer un désir vivant de revenir au métier : Les Tschèques, s'occupent d'architecture, les Italiens d'une nouvelle coréographie du théâtre, marionnettes, les français de sculpture et reliefs, les Suisses de meubles tapisseries, d'étoffes et architecture intérieure typographique. Les Suédois de cinéma abstrait. L'artiste moderne ne veut plus être l'esclave d'un commerce d'art vil et dégradant. Il désire redevenir un facteur puissant de culture.

Les nouveaux moyens d'abstraction, vrai langage de l'art qu'ils emploient, signifie aussi une victoire sur le goût surannée du naturalisme antiquisant.

Nous assisterons à un combat acharné entre cette jeunesse et l'artiste vieilli éclectique pasticheur. Mais aucun livre compulsé, aucun club d'art ne pourra faire barrière à leurs justes et heureux désirs.

Paris 1918

M. Iancou

STEALIA MORȚILOR

Ploaia prin somn pășește în noroi
Soli goi trec cu milioanele —
Dece fășiile negre?
Suferă fața galbenă în ele.

Femea caută azil
pentru picioarele reci
pentru sufletul de câine ud.

Femea, bate la toate ferestrele
oamenii dorm noaptea pământului —
— la margini grădina cu flori vestede
în care luminile tremură,
caută băncile putrede —
paznicul însuși în vis scapătă.

Femea poartă-ți pretutindeni semnul
ca o cruce besna te copleșește,
pe sub portaluri pe sub părăgini
prin toată lumea tusea ta descrește.

Umbră din umbră deslușită
gândul zăbranic asupra-ți pregetă —
în rătăcire pierde-te, pierde-te —
cetatea e surdă și zăvorâtă.

1920

Ion Vinea

CAPITAL

În pieți centrale arteră cu metropole în spirală
simt telescop creșterul și precizia simplonului
audiția cartierului cu nervi coreografi
viziune în suflet jass-band în cabaret

viteza numără 19 kilometrii pe minut
lumina a tipat chimic în laboratoarele inimii
plămân vibrant pentru etajul secolului
sângele'n trup ca sârmele'n beton

combustibil alfabet oraș cu telefonii și ascensor
dimineți botanice și avionul fluierului de fer
clădirile sunt la ora de geometrie
pașii trenului sfărâmă sincopa epocii

ecoul perde monede din buzunar în gările de Est
orchestra dansului cu traverse și eter
pathefon puls din tipografii și arhitecturi

citadini cu mușchi ca mine cu cocs
toate dimensiunile în metal și cub
licut planetelor trece lângă perfecția Occidentului.

Stephan Roll

METAMORPHOSES

Pour Hélène Kra.

Nous avons donné
nos plus belles joies
Nous avons aimé
nos plus beaux sourirs
Que nous reste-t-il
Un peu d'eau à boire

Un oiseau descend
du plus haut nuage
Un geste d'adieu
au poisson d'avril
Tout est bien fini

La feu du ciel brille
La douce lumière
Le bel éventail
Lorsqu'il se déplie
se métamorphose
la plus belle rose

Otes ton chapeau
prends le téléphone
Appelle au secours
Le plus grand silence
La plus belle nef

Le bel ascenseur
aux ailes de gaze
Une demoiselle
une libellule
un papillon noir
L'ampoule s'éteint

Le cristal du ciel
la mousse de l'eau
les plumes du feu
Tous les cataclysmes
Toutes les lumières

Une jeune fille
plaine de beauté
regarde la mer
Les vagues s'envolent
Jeunesse perdue

Passons, il fait clair
la lune est un ange
les arbres poreux
Il faut être sûr
Les chemins sont bons

Treize chiffre treize
quoi ce beau bras nu
La chère âme est triste
Il faut l'endormir
La nuque s'incline

Mes amis sont beaux
mes amis sont blonds
Ils font la grimace
Ils pleurent parfois
Je sais leur sourire

Bordeaux

Louis Emié

ZAIL STURM

Tabloul II.

Kiew. Interior de crâșmă. Sală mică, întunecoasă, de un aspect sărăcăcios și neîngrijit. Două ferestre: se poate vedea o stradă strâmtă, câțiva trecători grăbiți și multă zăpadă.

În sală câțiva lucrători și burgheji mai simpli. La o masă șade gânditor Ivan Ivanovici Gribunin, bea, fumează țigarete lungi. Alături de el, la o altă masă șade «trecătorul» tânăr. părul roșu, figura fină, expresia dulce feminină. El urmărește cu multă băgare de seamă toate mișcările lui Ivan Ivanovici.

Ivan Ivanovici (După câteva minute, plictisit.) Te interesez atât?

Trecătorul: Sunt uimit că te văd.

Ivan: (Cu nerăbdare) Că mă vezi aici?

Trecătorul: Da, în localul acesta în care se întâlnesc oamenii nenorociți.

Ivan: Dar nici nu mă cunoști

Trecătorul: (Cu ironie) Cine știe... poate... puțin... mult... poate chiar prea mult...

Ivan: Nu te cunosc.

Trecătorul: Nu.

Ivan: Atunci ce vrei dela mine?

Trecătorul: Nimic... mă uitam la d-ta cu atâta atenție căci întreaga d-tale persoană, încă azi, după atâția ani, seamănă cu fotografia pe care am avut-o odinioară.

Ivan: Fotografia mea?

Trecătorul: (Cu blândețe) Da.

Ivan: Odinioară... când odinioară?

Trecătorul: Sunt aproape zece ani de atunci.
Ivan: Zece ani?
Trecătorul: Da. Erai mai tânăr pe atunci la corp și la față.
Ivan: (Cu un râs forțat) Ha, ha, da... Iată un adevăr... acum zece ani eram mai tânăr, am îmbătrânit, nu-i așa?
Trecătorul: Da, ai îmbătrânit mult.
Ivan: Mi-au albit barba și părul...
Trecătorul: Vocea d-tale nu mai are farmecul de odinioară.
Ivan: (Cu desgust) Măinile mele tremură
Trecătorul: Privirea d-tale e stinsă.
Ivan: Privirea mi-e stinsă?
Trecătorul: (Cu o voce tristă) Da.
Ivan: Băutura și fumul îmi întunecă privirea.
Trecătorul: Sau umbra timpului
Ivan: (Cu violență) Nu, nu.
Trecătorul: Suntem cu toții destinați unui sfârșit mai mult sau mai puțin hidos și grotesc.
Ivan: Un sfârșit? (cu frică) crezi că o să mor în curând?
Trecătorul: (Cu bunătate) Nu dar, cu toții trebuie să coborâm în pământ. Alții vin în locul nostru.
Ivan: E drept,
Trecătorul: Este îngrozitor! (o pauză lungă se aude vântul urlând și vocile înăbușite ale celorlalți clienți).
Ivan: Mă cunoști?
Trecătorul: Da.
Ivan: Eu sunt Ivan Ivanovici...
Trecătorul: Gribounin.
Ivan: Da.
Trecătorul: Bogatul neguțator de ceai la Moscova.
Ivan: (Nerăbdător) Dar cine ești?
Trecătorul: Un necunoscut, un sărac.
Ivan: Un copil.
Trecătorul: (Cu putere) un idiot... un om fără curaj... fără onoare... (încet și fără putere) un creștin.
Ivan: (Îl privește îndelung) De ce aceste vorbe tinere?
Trecătorul: Amintiri...
Ivan: Amintiri?
Trecătorul: Da.
Ivan: (Violent) Dar vorbește odată — vreau să știu cine ești, ce vrei de la mine, de unde mă cunoști, vorbește...
Trecătorul: (Cu blândețe) cine sunt? (face un gest vag cu mâna dreaptă) Ce vreau? (o pauză) Nimic... nimic... nimic...
Ivan: Atunci?
Trecătorul: De unde te cunosc?
Ivan: Da.
Trecătorul: De ce să vorbim de trecut?
Ivan: (Cu o voce rugătoare) Vorbește!
Trecătorul: (O pauză) Ți-aduci aminte de Olga, cu părul negru și ochii albaștri.
Ivan: Nu.
Trecătorul: Ți-aduci aminte de o voce slabă și dulce.
Ivan: Nu.
Trecătorul: Olga era sora mea.
Ivan: (Cu o voce aspră) Cine e această Olga?
Trecătorul: Mica mea soră. Copila iubitoare și credincioasă pe care a-i smuls-o unei familii spre a o arunca în prostituție.
Ivan: (Se uită împrejur cu frică) Nu vorbi așa de tare, ne pot auzi.
Trecătorul: Nu, nu. Ei beau ca să uite.
Ivan: Și ce vrei acum?
Trecătorul: Nimic.
Ivan: Bani?
Trecătorul: (Cu un glas înecat) Nu! Nu. A murit.
Ivan: A murit?
Trecătorul: În brațele altei prostituate.

Ivan: (Vorbindu-și) Olga?... Olga?...
Trecătorul: Privește (îi întinde o mică fotografie) Uită-te...
Ivan: Oh...! Olga Andreevna...
Trecătorul: Da.
Ivan: A murit?
Trecătorul: Da, de o boală crudă, de sifilis...
Ivan: Oribilă boală.
Trecătorul: (Cu ură) A d-tale...
Ivan: Eu... eu?... (Se uită la el cu spaimă)
Trecătorul: D-ta ai infectat-o.
Ivan: Nu, nu.
Trecătorul: Din prima seară' când ți s'a dat în toată inocența ei.
Ivan: Destul, nu-mi mai vorbi, pleacă.
Trecătorul: Ți-e frică?
Ivan: (Încet) Nu.
Trecătorul: Nu te omor, nu sunt idiot, sunt creștin. Te-am iertat.
Ivan: Mă ierți?
Trecătorul: Am iertat.
Ivan: (Mișcat, vesel) Multumesc, lasă-mă să te sărut
Trecătorul: Nu. Ascultă-mă încă două clipe.
Ivan: (Mulțumit) Cu plăcere.
Trecătorul: A plecat într-o zi de la noi. Locu-iam împreună. Părinții noștri sunt niște bieți țărani din Gubernia Tula. Eu îi eram tată și mamă... o iubeam și mă iubea. Într-o zi a plecat fără să-mi fi lăsat o vorbă, fără să se gândească la mine. S'a dus să te întâlnească și să-i adauge o plăcere în plus. Era o biată copila, și D-ta!.. Plăcerea d-tale egoistă n'a luat în seamă dragostea ei. Ai uitat-o lesne pentru a o înlocui cu alta, (își acoperă fața cu mâinile) Într-o zi s'a reîntors tremurătoare și bolnavă, bolnavă.
Ivan: I-am dat bani.
Trecătorul: Mulți bani, pentru niște țărani săraci.
Ivan: Destul, (Cu o voce rugătoare) Destul.
Trecătorul: Te-am iertat (Cu forță) Te cunoșteam. Am găsit la ea fotografia d-tale, te iubea încă — îi plăcea vocea d-tale, gesturile d-tale mângâietoare, cuvintele d-tale inspirate... inspirate de minciuna imensă... (pauză).
Ivan: Iartă-mă!
Trecătorul: E prea târziu...
Ivan: (Cu o voce surdă) Iartă-mă!..
Trecătorul: Am iertat odată — nu mai am putere să mai iert încă odată.
Trecătorul: Străine!
Ivan: La revedere.

(Intră o femeie)

Ivan: Nu pleca. Eu... eu...
Trecătorul: A venit ea.
Ivan: Cine? (Vede pe Sonia Vasilievna) Cine?
Trecătorul: La revede. (Se îndepărtează și ese)
Ivan: Bună ziua, mica mea Sonia. (O privește) Nu te-am văzut când ai intrat... Ți-e frig?
Sonia: Da. (Sonia are figura slăbită și trăsăturile obosite. E îmbrăcată simplu. Își scutură haina care e înălbăcită de zăpadă) Da mi-e foarte frig. (către crășmar) Un ceaiu fierbinte pentru doamna... Repede!
Ivan: Ivan Ivanovici la ce te gândești?
Sonia: La nimic (Surâde)
Sonia: Vorbeai cu cineva, când am intrat.
Ivan: Da.
Sonia: Cu cine?
Ivan: Cu un necunoscut. Mă enervase cu privirea lui bizară și tristă.
Sonia: A plecat.

Ivan : Mi se pare, (Privește în jurul lui.) Mulțumesc lui Dumnezeu. Imi vorbise mereu.

Sonia : Despre ce ?

Ivan : De vremea urâtă, de frig, de săraci... Trebuie să fie tare sărac.

Sonia : Da, sărac și bolnav.

Ivan : (Mirat) Bolnav ? Așa dar l'ai văzut ? L'ai văzut bine ?

Sonia : De sigur, fața îi era palidă, buzele vroiau să strige și în ochii lui tremurau lacrimi.

Ivan : Era atât de palid ?

Sonia : Da.

Ivan : Vroia să strige, să plângă ?

Sonia : Da, plângea.

Ivan : (Mișcat) Săracul ! (Cu un efort vizibil) E viața, așa ! Nu poți râde întotdeauna.

Sonia : Îi era foame poate.

Ivan : Nu.

Sonia : I-ai dat ceva bani ?

Ivan : Nu.

Sonia : Și de ce ? De ce nu i-ai dat ? Tu ești bogat el e sărac.

Ivan : Sunt mulți săraci pe pământ.

Sonia : (După o pauză, se uită lung la Ivan. Cu o voce insinuantă.) Îl cunoști ?

Ivan : Nu... da.. da... prea puțin ..

Sonia : Deci, ști de ce plângea.

Ivan : Nu, nu. (Cu violență) Nu ! Să vorbim de altceva. Să vorbim de noi, de dragostea noastră... de...

Sonia : Mi-e milă de nenorociți. (Pauză.)

Ivan : Nu fii tristă Sonia Vasilievna.

Sonia : Viața e groaznică.

Ivan : Nu când iubești.

Sonia : Chiar când iubești.

Ivan : Nu, când ai ochi ca ai tăi... mari, turburi de dragoste.

Sonia : Dragoste ? Un cuvânt... o zi, un ceas, o clipă Măine vei iubi pe alta...

Ivan : Nu, nu te iubesc decât pe tine.

Sonia : (Cu ironie) De ce-ți place minciuna ?

Ivan : Sonia ! Cuvintele tale sunt grele și triste ca picăturile de ploaie.

Sonia : Iubesc adevărul.

Ivan : Te iubesc, nu te-am iubit decât pe tine.

Sonia : Minți ! Minți ! (Își aprinde o țigaretă.)

Ivan : (Incet) Nu. (După o clipă) Pentru prima oară îmi vorbești așa.

Sonia : Da.

Ivan : De ce ? Îți dau totul : sufletul și averea mea.

Sonia : Nu mă iubești.

Ivan : Sonia nu-mi vorbi așa.

Sonia : Nu mă iubești.

Ivan : Pentru cine am venit în crâșma asta murdară ?

Sonia : (Ironică) pentru mine.

Ivan : Pentru tine. Să aștept pe aceea pe care o iubesc.

Sonia : Nu mă iubești, mă vrei...

Ivan : Ești mai fericită cu bărbatul tău ? (Un timp.)

Sonia : Să nu mai vorbim de el.

Ivan : De ce ? Te-a luat de soție fiindcă pretindea că te iubește.

Sonia : Se poate.

Ivan : De ce te-a făcut să suferi ?

Sonia : Băutura a făcut din bărbatul meu o brută... o brută fără conștiință, fără respect, fără simțiri, fără milă... M'a iubit, poate, Mă îndoiesc astăzi.

Ivan : Nu te a iubit niciodată.

Sonia : (Cu violență) Nu poți să știi.

Ivan : Nu. (Cu bunătațe) Imi închipui.

Sonia : M'a iubit.

Ivan : Te-a înșelat.

Sonia : Da.

Ivan : Te chinuește.

Sonia : Da, când e beat.

Ivan : Adesea,

Sonia : Da.

Ivan : Și poți răbda ?

Sonia : (Doborâtă, zdrobită) Răbd.

Ivan : Care este scopul tău în viața asta desgustătoare ?

Sonia : Ea.

Ivan : Care ea ?

Sonia : Vera.

Ivan : Ah !.. da, ai o fetiță... aveți un copil... Pentru ea mori astfel.

Sonia : Da.

Ivan : Părăsește-l, Sonia, mica mea Sonia. I ați copilul cu tine, vei fi fericită.

Sonia : Nu.

Ivan : Vei avea casa ta.

Sonia : (Violentă și răutăcioasă) Nu, nu, nu.

Ivan : Sonia, ne aud.

Sonia : Vrei să-l părăsesc, să primesc banii tăi, casa ta... darurile tale.

Ivan : Da (Cu blândețe) Te iubesc mică Sonia.

Sonia : Nu vreau să-l părăsesc, ca să trăiesc în casa... în casa, pe care mi-o dai. Nu vreau să cad în rândul femeilor întreținute, care se vând, femei de care te apropii numai ca să-ți satisfaci poftete.

Ivan : Și amorul liber ?

Sonia : Da, amorul liber într'altă societate, în care morală burgheză nu va mai apăsa, cu minciuna ei oamenilor...

Ivan : Sonia ! (O privește) Ești nervoasă. Te chinui. (Vrea să-i sărute mâinile.)

Sonia : Lasă-mă !

Ivan : Vreau să sărut aceste mâini...

Sonia : Sau alte mâini. (Râde.)

Ivan : Mâinile tale.

Sonia : Nu-l voi părăsi. Voi fi nevasta lui și metresa ta. Trebuie să trăiești în minciună, voiu trăi.

Ivan : Părăsește-l iubita mea.

Sonia : Nu. Măine vei căuta alta. Vei spune aceleași cuvinte, vei da aceeași dragoste.

Ivan : Nu.

Sonia : Știu, cine ești, ce viață ai dus, cât prețuești sufletul și... cuvântul tău.

Ivan : (Intr'un strigăt) Sonia, (Pauză.) Sunt bătrân, slab... (Cu vocea tremurândă) Voi muri în curând (Geme.)

Sonia : Minți ! Vrei să mă cucerești... mă vrei numai pentru tine. (Tăcere.)

Ivan : Îți dau tot, tot ce am.

Sonia : Nu vreau nimic.

Ivan : (Se uită la ea îngrozit.) Nimic ?

Sonia : Nimic.

Ivan : (Cu vocea stinsă) Ca și el...

Sonia : (Neînțelegând.) Ca cine ?

Ivan : Ca el.

Sonia : (Privindu-l cu nedumerire) El ?

Ivan : Ca el... (Plânge. O tăcere. Nimeni nu mai vorbește în crâșmă. Ninge mereu.)

Cortina

Scarlat Callimachi

Revista PUNCT Redactor Stephan Roll
STR. BĂRĂȚIEI No. 37 — București

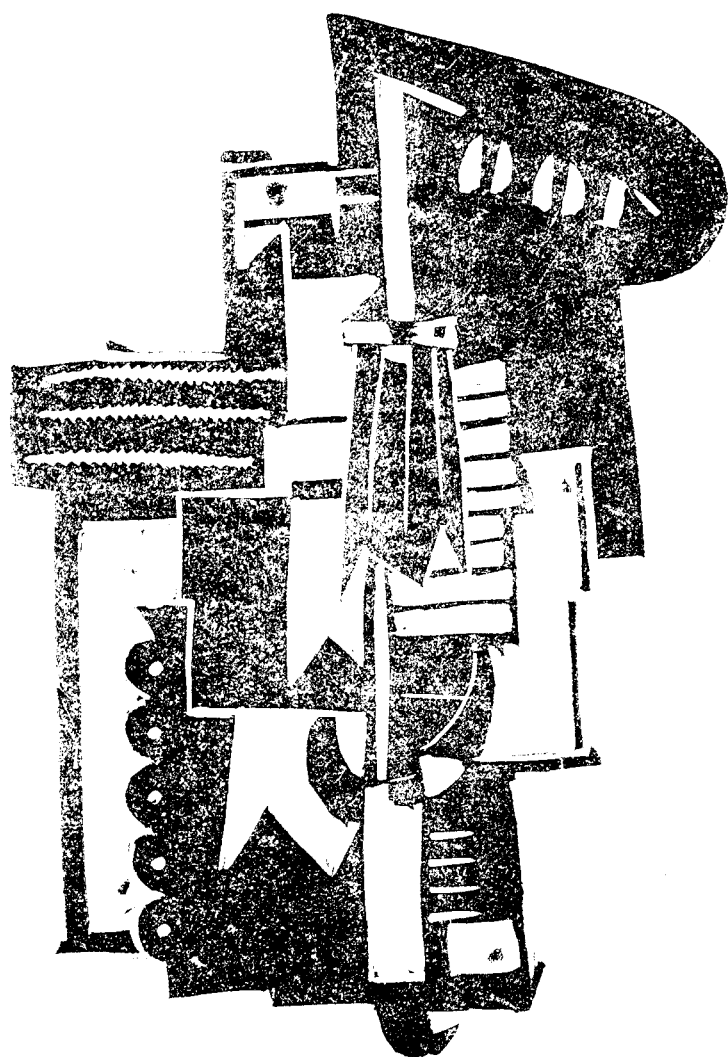
PUNCT

No. 14

REVISTĂ DE ARTĂ CONSTRUCTIVISTĂ

DIRECTOR SCARLAT CALLIMACHI

20 FEBRUARIE 1928

Linoleum de Marcel Iancu

Punct & Contimporanul

Sont les seuls organes de l'avantgarde roumaine

„Tatăl Nostru“

Noaptea ne-a zidit
pe pământ înfloresc lămpile

Veghe între patru pereți
închin gloriei singurați
pentru venirea de mai târziu
inutila

Uscat a gândului perete varuit —
poate înțeleg că mi-am greșit menirea —
— Fa-ne, Desertaciune zâmbetul poruncit
și pâinea ta cea de toate zilele
dă-ne-o noua azi.

1916

Ion Vinea

Ami? Non

Notre reunion est aussi pure que les verres
de la table avant le repas.

Nous sommes nombreux.

Nous ne chantons pas, nous ne rions pas,
nous ne pleurons pas

Nous parlons peu.

Nous ne faisons des gestes qu'en rêve,

Nos yeux sont noirs chez l'un, bleu chez

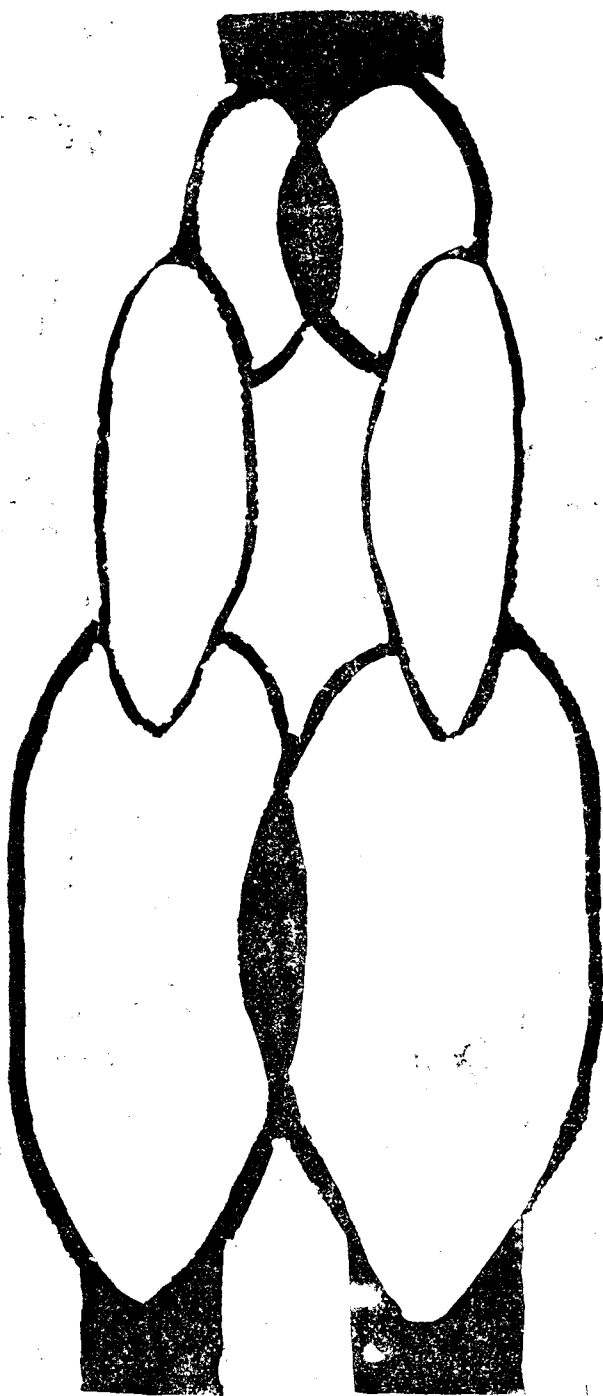
l'autre, gris chez moi,

Mais il est nécessaire,

Nécessaire que nous ne nous connaissions pas.

Paris

Paul Eluard

Linoleum de Melița Petrașcu

Vorbe goale:

Metro, metronom, mecanic, constructiv: nickel, express, radium, telefon, T. F. F., cablu, ascensor, termometru, bitum, calcul integral, vermouthe, vitessă, passport, radiator; arc voltaic, pneumatic, motor, alcool, turbină, etc.

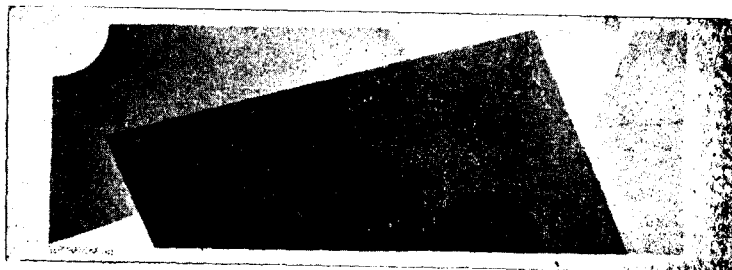
L'opinion courante est que rien qu'en employant un vocabulaire de contre maître d'usine, en guise de paroles en liberté, on devient pour cela, poète moderne...

C'est une révolution de lexique.

C'est une conception de garçon-coiffeur autodidacte.

A quand la révolution de la sensibilité, — la vraie?

I. Vinea

Victor Servranckx: Peinture

Lettre de Belgique

Peinture

La peinture dite flamande influence le monde.

Rubens, Teniers, Van Dyck, l'école hollandaise, Rembrandt, les leçons d'Italie, la Renaissance, les primitifs, Breughel, font un total important.

Aujourd'hui, comme une cime, trône la peinture d'avant garde. Plus d'anecdotes ou de mièvreries. L'artiste se préoccupe de la signification cérébrale des volumes. Pas des cubisme pur, mais plus justement du volumisme.

Quelques-uns se servent des procédés expressionnistes, cherchent leur voie à travers le Fanconnier ou Chagall, étudient Degas, Gauguin, Picasso...

D'autres semblent adapter, comme un trait d'union le romantisme à la pensée actuelle.

Certains équilibrent les formes plastiques et cherchent l'émotion spéciale de la peinture abstraite.

Une élite discute Zadkine, et Archipenko, et les Roumains du „Contimporanul" dont nous connaissons les oeuvres seulement par reproductions.

D'ici, comme à un sommet d'angle, les yeux se tendent curieusement vers le Sud et vers l'Est.

Car l'existence d'une civilisation se joue sur l'Europe et les artistes accomplissent un rôle émouvant.

Georges Linze

Vient de paraître aux éditions du Sagittaire :

Anthologie de la nouvelle poésie française.

depuis Baudelaire jusqu'à Tristan Tzara.

un fort volume en 420 pages.

ZAIL STURM

TABLOUL III

Odaia lui Zail Sturm, mică și întunecoasă. Zidurile sunt cenușii și pătate, mobilele se compun: dintr'un pat de fier, o masă, două scaune, un lavabou. Pe masă sunt cărți și sticlețe. Zail e bolnav și dormitează. Câte-va minute trec în tăcere. Intră Sonia cu un pachet în mână.

Ora 10 dimineața.

Sonia : Bună ziua. Zail,
Zail : Bună ziua, micuța mea,
Sonia : Nu m'ai auzit, când am plecat de dimineață?
Zail : Nu.
Sonia : Cum te simți?
Zail : Rău.
Sonia : (Punându-i mâna pe frunte) Îți arde fruntea.
Zail : Imi arde tot corpul.
Sonia : Ești totuși mai puțin nervos.
Zail : Poate.
Sonia : (Într-un scaun și se așează lângă pat) Doamne!
Zail : M'am săturat...
Sonia : Te cred, sunt trei săptămâni de când ești bolnav.
Zail : Febra asta blestemată nu vrea să mă părăsească.
Sonia : Încă puțină răbdare Zail, ori ce boală are un sfârșit.
Zail : Da... (Pauză) și tu trebuie să muncești și să cerșești pentru mine.
Sonia : Trebuie.
Zail : În frigul acesta.
Sonia : Azi a mai scăzut gerul.
Zail : (Uitându-se pe fereastră) Cerul e cenușiu.
Sonia : Da.
Zail : Peste tot stoluri de corbi. O să mai ninga. Ce iarnă.
Sonia : Plâng pe acei cari sunt mai nenorociți ca noi pe cei ce nu pot lucra, pe cei ce nu găsesc de lucru, pe cei infomețați, pe cei ce n'au lemne, să-și încălzească odaile. Noi trebuie să fim fericiți, nouă nu ne lipsește nimic, nici hrană, nici lemne...
Zail : Ție trebuie să-ți mulțumesc.
Sonia : Nu.
Zail : De ce?
Sonia : Nu trebuie să-mi vorbești de ceeace fac pentru tine.
Zail : Nu?
Sonia : Nu. (Pauză)
Zail : ...Picăturile, dă-mi picăturile... Repede! Iar mi-e frig.
Sonia : (Dându-i picăturile într'un pahar) Bea. Te vei simți mult mai bine peste câteva clipe.
Zail : Mă calmează.
Sonia : Îți fac mult bine.
Zail : Ași vrea să știu dacă sunt scumpe medicamentele mele.
Sonia : (Privindu-l) N'ai nevoie să știu.
Zail : Totul costă scump.
Sonia : Nu... trebuie să te îngrijești.
Zail : Sunt un păcătos.
Sonia : Nu.
Zail : Lupt contra destinului meu, contra minciunii care zace în sufletele noastre, contra instinctelor murdare care frământă pe oameni.

Sonia : Minciuna...
Zail : Minciuna este fericirea și forța burghezului.
Sonia : Câte odată trebuie să minți.
Zail : Nu, Sonia. Minciuna este sfârșitul odihnei sufletului și a corpului, al veseliei, al fericirii noastre scurte. Minciuna, Sonia, e o otrăvă ireductibilă.
Sonia : Avem nevoie de minciună.
Zail : Da, cei slabi, cei lași, pentru a ascunde crimele lor.
Sonia : (Distrată cu vocea mai tristă) Cei slabi?
Zail : Cei slabi și cei lași.
Sonia : Noi suntem toți slabi..
Zail : Și lași,
Sonia : Da.
Zail : De ce simțiți nevoia ei?... Pentru că ne temem de adevăr. Vrem o iluzie cu ori ce preț.
Sonia : Cu prețul unei vieți, sau a mai multor vieți.
Zail : Cu prețul adevăratei fericiri.
Sonia : (Tristă) Adevărata fericire? Nebunie, al cărei început și sfârșit nu-l cunoaștem.
Zail : Eternitatea.
Sonia : Tu vorbești astfel?
Zail : Da, eu un Evreu.
Sonia : Crezi în eternitate?
Zail : Da.
Sonia : O minciună.
Zail : Ca s'o numești minciună, trebuie mai întâi s'o poți dovedi.
Sonia : (Distrată) Da... (Pauză) Nu-ți place minciuna?
Zail : Nu.
Sonia : N'ai mințit nici odată în viața ta?
Zail : Nici odată. (Se gândește) Ba da. ... două rânduri (Surâde) Aveam 12 ani. Furasem zahăr dela mama mea. Am mințit de teamă să nu mă bată. Nu-mi plăcea să fiu bătut. E o pedeapsă oribilă, degradantă.
Sonia : (Cu o voce înăbușită) Eu am mințit.
Zail : Sonia! (O privește)
Sonia : Mint.
Zail : Minți?
Sonia : Da.
Zail : De ce?
Sonia : Mi-e frică, grozav de frică.
Zail : De cine?
Sonia : De tine.
Zail : De mine! (O pauză) Glumești.
Sonia : Nu. Mi-e frică să nu-ți fac rău.
Zail : Să-mi faci rău?
Sonia : Nu vreau să te văd plângând. Te iubesc...
Zail : Nu faci bine, dacă ascunzi ceva.
Sonia : Te iubesc Zail... e adevărat, foarte adevărat
Zail : Știu.
Sonia : Nu am curajul să te fac să suferi. (Pauză. Se privesc ținând)
Zail : Vorbește!

Sonia : Nu.
 Zail : Sonia !
 Sonia : Nu, nu astăzi, mâine, poate...
 Zail : Mâine ?
 Sonia : Poate ?
 Zail : Vorbește-mi acum.
 Sonia : Nu. Nu pot să-ți spun adevărul.
 Zail : Sunt bolnav.
 Sonia : (Cu mai multă putere) Nu.
 Zail : Foarte bolnav... voi muri... în câteva zile.
 Nu-i așa ? Ți-am spus...
 Sonia : N'ai să mori.
 Zail : Ți-a spus tot adevărul...
 Sonia : (Neînțelegând) Cine ?
 Zail : El.
 Sonia : (Distrată, obosită) El ?
 Zail : (Cu nerăbdare) El, doctorul.
 Sonia : A spus că te vei vindeca... Răbdare.
 Zail : (Cu bucurie) Atunci ?
 Sonia : Sunt atât de neliniștită.
 Zail : (Gânditor) De câteva zile ești atât de tristă...
 Imi vorbești cu frică. Pare că ți-ar fi frică de mine. Ai urme de oboseală pe față. Privirile-ți sunt duse... mâinele-ți tremură, când mă atingi. Plângi adesea.
 Sonia : (Incet) Plâng ?
 Zail : Plângi în ascuns.
 Sonia : Zail !
 Zail : Vorbește-mi !
 Sonia : Peste câte-va zile.
 Zail : De ce-mi ascunzi ceva ?
 Sonia : Nu... da... mâine, mâine...
 Zail : De ce mâine ?
 Sonia : Ești bolnav, slab...
 Zail : Vorbește-mi ! Mi-e teamă de necunoscut. Omul e atât de slab și soarta sa atât de crudă.
 Sonia : Crudă ?
 Zail : Spune-mi adevărul.
 Sonia : Mâine...
 Zail : Nu...
 Sonia : Lasă-mă. Fii bun și mare.
 Zail : Mâine voi fi și mai slab.
 Sonia : Nu. (Tăcere lungă).
 Zail : Dumnezeu a făcut omul mic și slab. Universul e mare și rece, iar ființa mică care se numește «om» umblă în acest univers și tremură, căci totul în jurul lui țipă, plânge sau râde : viciul și nebunia... (Cu ură) virtutea, iertarea, dragostea și toate aceste spectre nu sunt făcute decât ca să roadă sufletul și corpul acestui «om». Nu mă ascuți ? Dumnezeu a creat omul ca să-și rădă de el.
 Sonia : Zail (Cu frică) Destul !
 Zail : Iată omul său, (Râde)
 Sonia : Ești nebun ?
 Zail : Nebun ? Nu... dar ziua fatală va sosi și rațiunea mă va părăsi..
 Sonia : Destul ! (Cu frică) Destul !
 (Linște)
 Zail : Dă-mi o carte... Vreau să citesc.
 Sonia : (Cu blândețe). Ai să obosești iubitul meu.
 Zail : Vreau să citesc.
 Sonia : Nu mult.
 Zail : Nu mult. (Ea îi dă cartea) Ești supărată ?
 Sonia : Nu.
 Zail : Sunt bolnav, foarte bolnav.
 Sonia : Nu e adevărat.
 Zail : Da, sunt foarte bolnav, trebuie să ai multă răbdare cu mine...

Sonia : Da.
 Zail : Lasă-mă să citesc. (O privește cu disperare; Citește, iubitule.
 (Zail încearcă să citească. Sonia se retrage într'un colț al odăii).
 Sonia : Zail ! (O pauză de câteva minute) Zail ! (Se apropie de pat și se pune în genunchi) Zail ascultă-mă !
 Zail : Iar ți-e frică de mine ?
 Sonia : Eu... eu...
 Zail : (Cu bunătațe) Suntem toți slabi.
 Sonia : Mă iubești ?
 Zail : Da.
 Sonia : O să mă iubești întotdeauna ?
 Zail : (Cu o voce stinsă) Da.
 Sonia : Trebuie să vorbesc. Zilele și nopțile trec încet și durerea mea devine din oră, în oră, mai grea. Mă simt slabă, fără puteri. Numai pot să mint... să te mint... Da, să te mint.
 Zail : Să mă minți ?
 Sonia : (Cu vocea răgușită și repede) M'am... m'am vândut...
 Zail : Te ai vândut ? (Suspină profund. Se uită lung la ea).
 Sonia : Ne trebuiau bani.
 Zail : (Ca un ecou) Bani.
 Sonia : Trebuia să plătesc medicamentele.
 Zail : Picăturile mele.
 Sonia : Și lemnele.
 Zail : Și doctorul...
 Sonia : (Cu violență) Tăci ! Destul.

(Continuarea în numărul viitor)

Scarlat Callimachi

LA REVUE EUROPEENNE

Edmond Jaloux

Valery Larbaud

André Germain

Philippe Soupault

G □ Richter, Berlin

Der Sturm, H. Walden Berlin

Les Feuilles Libres, Paris

Alta Tensione, Milano

ATTENTION !

Bureaux : Str. Batiște 31 Bucurest

CALLIMACHI

Tip. «REFORMA SOCIALĂ»

PUNCT

No. 15

REVISTĂ DE ARTĂ CONSTRUCTIVISTĂ

DIRECTOR: SCARLAT CALLIMACHI

28 FEBRUARIE 1923

Pictură de Marcel Iancu

În curând două mari Spectacole cu DIDA SOLOMON și cu concursul celor mai mari artiști. Regia va fi încredințată d-lui I. M. DANIEL, care a lucrat în străinătate pe scenele cele mai mari.

Vom anunța la timp piesele și artiștii.

La fumée d'une cigarette...

La fumée d'une cigarette
tremblait, azur irrésolu...
Les mains vers toi, penchant la tête,
j'implorais... Quoi? Je ne sais plus...

Tu lisais. Soudain, le silence
s'approfondit. Plus grave encor,
tu murmurais cette cadence:
Guillaume Apollinaire est mort...

1918 Bordeaux.

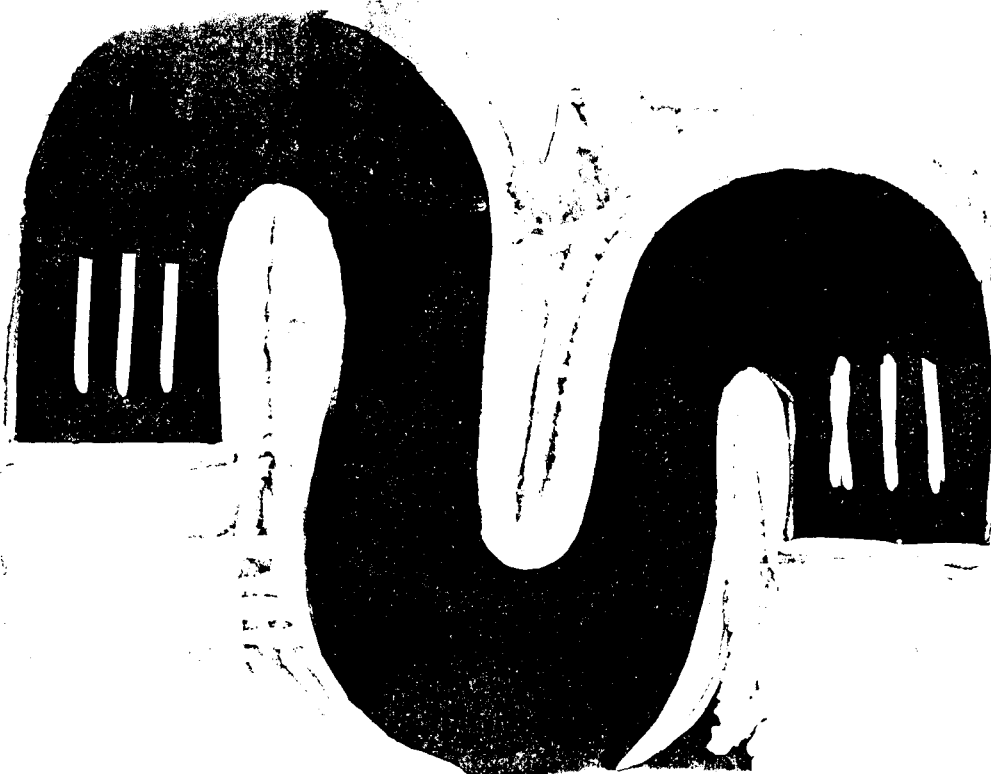
Louis Emié

Chansons

Monsieur Miroir
Marchand d'habits
est mort
hier
soir
à Paris
Il fait noir
Il fait nuit
Il fait nuit noire à Paris

■ ■
Le petit Edouard Maisonnnet
vit dans sa petite maison
Il pêche les poissonnets
de son ami le forgeron.

Philippe Soupault

Linoleum
de
**MELIȚA
PETRAȘCU**

Visul Spânzuratului

Spânzuratul vânat din grădină
plin de rouă și de frunze noi
se'nvârtește'n axa-i de lumină
fără frică de ninsori și ploi
și râzând cu ochii amândoi.

Spânzuratul până'n dimineată
pe acelaș fir s'a legănat
agățat de stele cu o ață
ușurat de dragoste și viață
și simțindu-se neatârnat

Astfel făcea haz spre ziuă
ascultând prin arborii vecini
păsările ce bat apa'n piuă
și când soarele-i trimise spini
gădilatul vânat ca o floare
și cu limba amenințătoare
își strănută sufletul, deplin,

1915

I. Vinea

Avènement

A mirer les anges
à siffler les nues
à boucler le sort
elle est devenue
si belle et si nue
qu'à la voir on dort

Marcel Raval

Tramonto

Piume di odori fragranti cantano una nenia di colori
giocoiere il cielo lancia manciate di piccole palline oro oro oro
oro giallo che copre la rotondità delle nuvole
il mio occhio ri ricorda d'esser maestro di chimica-

Presto assistente, la

serie del cromo, c'è la gradazione completa!

Poeta, poeta dimmi che il tramonto è bello!

Millegusti succhiare dietro l'orecchio su baci di donna

Sentii rispondere e tacere;

prendi l'anima tua e guarda come su specchio

il tramonto, tu, io, tu, il tramonto

c'è tutto lì dentro

corri con i colori al trasformismo profumato

vestiti di vetri sottili veli

e dopo lunghe pause fiancheggiate da ovatta

pensa ad un carnevale fermato di colpo.

Sul tramonto

veder lontana una locomotiva sgambettare

lanciando bombe di fumo

e sentire inceppare la mano contro la parole Sole radiolanciata.

Dal cuore a stufate partono le percezioni del senso

ed ogni colore è raccolto su panni caldi.

finché rimane solo

il rosso solo

DOMANI; Meccanismo;

In un bagno pubblico riprodurre il tramonto!

Riempire le vasche di liquidi densi variopinti caldi freddi

odorosi

accercchiarsi di donne calze camiciette musica d'organo leccornie

appendersi ad una gru girevolissima veloce

tuffarsi gradatamente violentemente

fino alla notte degli occhi

Alberto Vianello

ZAIL STURM

TABLOUL III

Sonia : Iartă-mă !
 Zail : (Cu ură) mi-au luat și femeea.
 Sonia : M'am vândut unui neguțator bogat, unui bătrân. Se numește Gribunin. Te cunoaște. (Repede) I-am spus că ești bărbatul meu, că avem o fetiță, că ești mereu beat, că mă faci să sufăr. Am mințit, plângând.. Am mințit pentru ai lua câți mai mulți bani. Mă iubește... sau, cel puțin crede că mă iubește. (Râde nervos) Imi dă bani, mulți, bani... Suntem bogați... noi. (Urlă) Destul !

Zail : Iartă-mă.
 Sonia : Pentru a trăi, am trebuit să-mi dau ultima bogăție. Numai am nimic... Sunt un mizerabil... (Cu ura înfuriat) să fiți blestemați !... sângele lor trebuie să curgă, trebuie să spele rănilor noastre... rănilor celor slabi... celor chinuiți... celor buni... (O pauză) Cei bogați, cei puternici n'au milă de noi. (Se uită lung la Sonia). Sufletul meu e curat.

Sonia : (Ironie) Crezi ?
 Zail : Da.
 Sonia : Da ? (Râde)
 Zail : Ești crud, Zail.
 Sonia : Nu, nu este adevărat. Minți... minți... m'ai mințit totdeauna. De trei săptămâni încoace mă minți în fiecare zi, în fiecare clipă. (Obosit) Tu nu mai ești pentru mine, decât o prostituată...

Sonia : Zail !
 Zail : (Trist) Ești opera celor bogați.
 Sonia : Ești murdar.
 Zail : Nu, nu.
 Sonia : Ți-e frică de sacrificiul meu.
 Zail : Nu.
 Sonia : Ești mic, și slab.
 Zail : Nu.
 Sonia : (Într-o ultimă sforțare) Sacrificiul meu este prea mare pentru tine... și ești sărac... nu poți să mi-l plătești.

Zail : Nu.
 Sonia : Ți-e frică Zail... (Se uită la el). Iești hidos.
 Zail : (Într'un strigăt) Sonia ! Sonia !
 Sonia : Nu-ți mai cer nimic...
 Zail : Mi-e frică. Sunt un laș. (Ii sărută mâinile).
 Sonia : Ești atât de slab.
 Zail : (Cu vocea înecată de lacrimi) Nu... Nu, trebuia să-mi spui... să-mi spui...
 Sonia : Adevărul... iubești adevărul.
 Zail : Tot e îngrozitor : adevărul și minciuna.
 Sonia : Trebuie să alegi. Nu poți să trăiești două vieți deodată.

Zail : (Se gândește, trist) Iubesc adevărul.
 Sonia : Minciuna e mai îngrozitoare de cât frica. E în noi, cu o voce care urlă cuvinte fără sfârșit și sterpe.
 Zail : Mulțumesc. (Ii acoperă mâinile de sărutări)
 Sonia : Suntem slabi.
 Zail : Ca niște copii.

Sonia : Știi de ce ți-am vorbit azi ?

Zail : Din milă.

Sonia : Nu... desfătarea celui alt m'a facut fricoasă. Mi-era teamă să creez o fericire și să zdrobesc un...

Zail : suflet..

Sonia : Te iubese Zail. (Tăcere).

CORTINA

Scarlat Callimachi

Linoleum de Mattis Teutsch

Zenitosophie oder energetik des schöpferischen zenitismus

I.

Nie können Tote unsere Gefährten sein. Nur das lebende Leben des Lebens!

Unser Gefährte ist der künftige Zenit-Mensch, der zentrale Transformator unserer lebenden und revoltierenden Funken, unserer wilden und barbarischen Energien

Und das Leben? Oft erscheint mir dieses armselige Leben als eine metakosmische Fabrik, in welcher Tausende Tausender Neuronen und Millionen von Millionen Elektronen unermüdlich arbeiten. Noch ist die Zahl jener unermässlich die nicht arbeiten und faulenzten.

Diese Erscheinung ist weder kosmisch noch tierisch erdhaft. Tiere wissen ja nicht um das System der spekulativen Philosophie, noch weniger kennen sie das indische Opium Buddhismus. Diese Erscheinung ist ganz menschlich, demnach ganz banal.

Privilegierten Menschen ist es erlaubt und süß dem Herrgott die Tage zu stehlen hej!

II

Erstenacheden Sünden hinausgetreten. Darum haben wir Serben keine Philosophie.

Schlagt nicht doch wieder auf dem verrückten Schädel. Ich tauchte die alte Feder ein, um das neue Märchen von der Geburt des Gotteskalbes zu schreiben.

Geburt des Gotteskalbes! Gotteskalb!

Herrlich ist der phänomenale Tänzer auf blutigen Seil in naher Vergangenheit für uns errichteter Galgen.

Ehre den Galgen! Wir stürzten sie mit den Zähnen nieder, zielend in das Maul das Todes. Nicht einen einzigen Zahn schlugen wir ihm aus trotzdem unsere Geburt todbringend war, wie die Geburt des Gotteskalbes oder der Aufruhr der zenitistischen Bewegung.*)

Ehre den Galgen auf der Höhe!

So, nach all diesen tanzte schliesslich auch der Zenitismus, wie ein wahnsinniger und phantomer Tänzer auf balkanischen brennenden Strahl, des „genialen Vanums“.**)

III.

Unser Wort in der neuen Kunst und in der neuen Menagerie vom „Ismen“, war magisch, war neu und war das Letzte. Wie gewöhnlich: das Letzte, aber diesmal in den ersten Reihen stehend: tatkräftig!

Nur einige Worte in Verbindung mit diesen letzten und abschliessenden „Ismus“ einer anschwellenden Epoche, da er der einzige „Ismus“ von eminent nachkriegszeitlichen Charakter ist.

Energetik des Schöpfens ist der puls des Zenitismus, welcher entschlossen die Synthetisierung aller Phänomene in den höchsten Grundformen des Lebens und der Welt verlangt und sucht.

Nennen wir diesen Schöpfungstrieb: Energetischer Imperativ, neben den „Kategorischen Imperativ der zenitistischen Dichterschule“ den ich mir die Freiheit nahm, im Frühling 1922 zu veröffentlichen, zum Schrecken aller Serben und übrigen grossen Nationen ohne zenitistischen Geist.

Von diesem Tag datiert objektiv die erste Revolution in der gesamten anomischen und eklektischen Poesie (und in den übrigen Kunstgebilden) aller Süd-Slaven, ohne Anerkennung von irgendwelcher Seite, bis heute.

Tant mieux!

Bestimmt: es gibt keinen grossen Künstler, Dichter oder Philosophen, der nicht den Keim oder den Trieb des Zenitismus in sich trägt, weil der Zenitismus in sich selbst entspriessst und weil er kein künstliches Erzeugnis moderner Bourgeois Reklame noch weniger das Erzeugnis irgendwelcher imperialistischer Kultur-Spekulation ist.

* Vanum = Serbisch-zenitistisches Wort, welche heint: aürserdem der Wernünft.

* Zenitismus wurde durch den Dichter Lioubomir Mitzitch mit dem imfern, feilschrift „zenit“ am 1 Februar 1921, in die Welt geschleudert.

(Va urma)

Lioubomir Mitzitch

Les trois Cygnes

à Louis Durey.

J'ai vu, sur une onde farouche,
trois cygnes aux graves blancheurs.
Un avis défend qu'on les touche:
je sais les retrouver ailleurs.

Ailleurs, c'est le dormant rivage
que ton regard approfondit
parce que trois nobles plumages
le font rêver du Paradis...

1919 Bordeaux.

Louis Emié

LA REVUE EUROPEENNE

G ☐ Richter, Berlin

Der Sturm, H. Walden Berlin

Les Feuilles Libres, Paris

Alta Tensione, Milano

Bureaux : Str. Batiște 31 Bucarest

CALLIMACHI

Tip. «REFORMA SOCIALĂ»

PUNCT

No. 16

REVISTĂ DE ARTĂ CONSTRUCTIVISTĂ

RECTOR: SCARLAT CALLIMACHI

7 MARTIE 1923

Scarlat Callimachi, Marcel Iancu, Ion Vinea, directeurs du CONTIMPORANUL et du PUNCT désirant unir leurs forces de propagande afin de mieux soutenir l'effort moderne en Roumanie, ont décidé la fusion des deux revues en une seule sous le nom de CONTIMPORANUL, qui paraîtra augmenté, une fois par mois et se vendra au prix de 3 lei.

PROMENADE

Ballade retournée

Deux voix se choquaient en rebondissant
on dirait la mer
et voici des arbres
jes pas les paroles et les troncs rapeux
là-haut le soieil choisit des feuilles mortes.

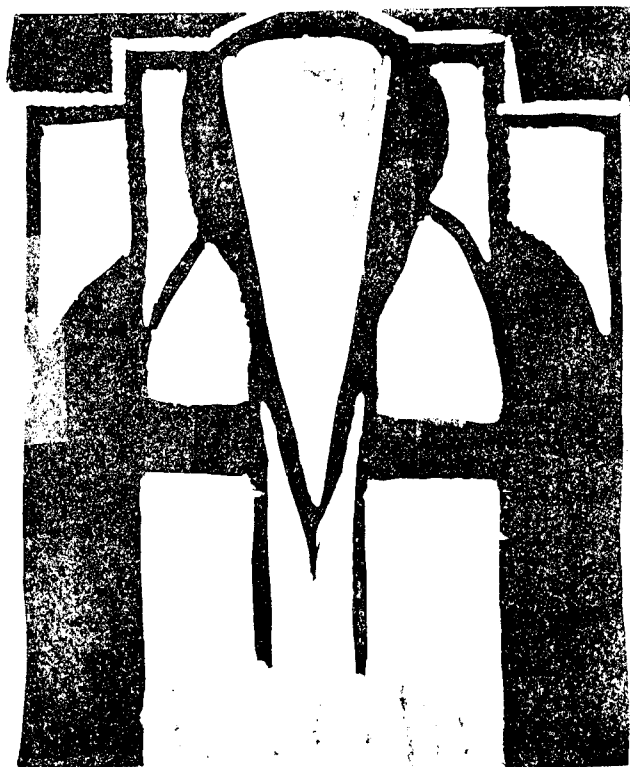
Deux voix se choquaieet en rebondissant
Paris n'est, pas loin
Le train s'inclinant tourne minuscule
Le calme est bruyant
la route s'en va mélancoliquement
Douze doigts poilus éffraient quelques mages
Une formme de pin tape à ton chapeau

Deux voix se choquaient en rebondissant
ainsi qu'un souvenir qui grinçait des dents
la molle mousse est là et la liberté
regarde là-bas
les voix sont passées
Trois rochers ventrus acceptent mes bras

Linoleum de Marcel Iancu

Philippe Soupault

LINOLEUM : de Melița Petrașcu

Reclama

La „Ciobanu“
luncă pe chitire soare
Câtă umbră sub pădure
în vitrina fructelor răcoare

Au sosit
struguri timpurii din Sud
banane în piele de căprioară
nucile de cocos
teribil testicular
unde râsetele negrilor se aud
aici, aici

unde cumpără Lily Popovici
sună-ți anii în călătoria tare
pipăe meride în București-Paris.

I. Vineanu

Métamorphoses

pour Hélène Kra

Sous les réverbères
la lumière est jaune
Sous la Tour Eiffel
le soleil crible
moi je suis aveugle

Des ponts de cristal
un arc-en-ciel
une mousseline
du papier de soie
des mouches du verre

Quatorze juillet
Le ciel mécanique
dans un autre monde
saurons-nous vieillir
lanternes bouquets

Les zèbres piétinent
le riche gazon
une autre prairie
des paons et des cygnes
Défense d'aimer

Tragique Alaska
les bars les bougies
une rose rouge
Vous Mary voyons
et ce matelot

Ténèbre embaumée
riches violettes
la dernière nuit
le mouchoir s'agite
Les larmes sont roses

Les plumes d'autruche
sur la panoplie
éventent l'air pur
Ne vous gênez plus
Nous fermons les yeux

Fraîches arabesques
au plus clair du monde
le cœur ne sait plus
frapper en mesure
Arpèges de harpe

Neiges et parfums
aurores oranges
au fil du rasoir
le silence coupe
les fruits le hasard

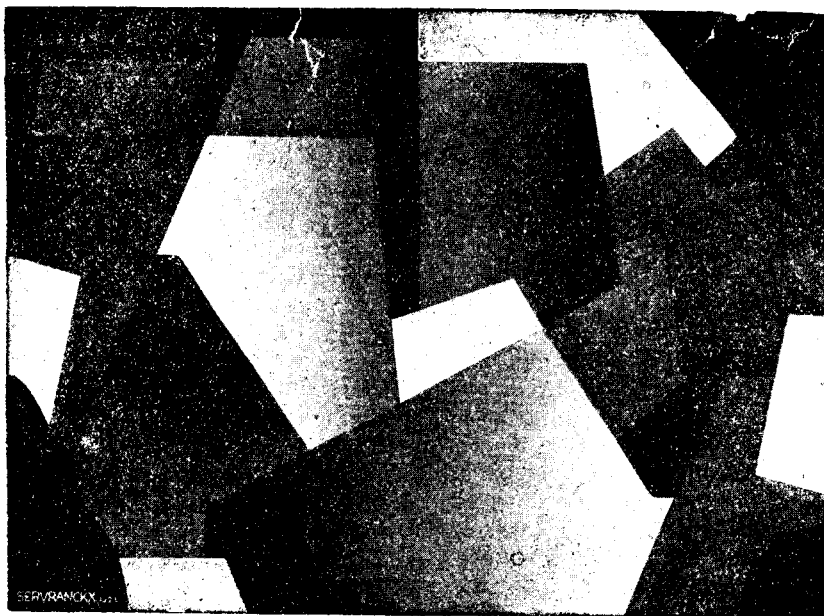
Mettre pieds à terre
le ballon captif
le cap est doublé
que la mer est belle
sous cet autre ciel

Le jeu est fini
la porte se ferme
Il ne faudra plus
Des langes de soie
des anges des lois

Bordeaux

Louis Emié

PEINTURE :

Serv

Z A I L S T U R M

T A B L O U L I V

Frontul, aproape de Minsk.

O noapte ploioasă de toamnă. Anul 1916. Casă de țăran. O odaie puțin luminată. Peste tot răniți : unii sunt pe jos, alții sunt culcați pe brancarde. Un doctor și o infirmieră le dă ajutoare. Gemete și horcăituri.

Infirmiera: (doctorului, încet) Bătrânul moare...

Doctorul: Rană adâncă în pânțele. Suferă mult. Se mișcă.

I rănit: Apă.

Infirmiera: Vin (li da să bea.)

I rănit: Doamne !... Sfântă precistă !... Apă !... mi-e sete... Mă arde gâtul... mor...

Doctorul: Ai să te vindeci.

I rănit: Am doi copii... doi... sunt mici... apă... (Închide ochii și oftează.) Sfântă, prea curată... Eu... eu... (Un țipăt.)

Infirmiera: A murit.

Doctorul: Da.

Infirmiera: Biet necunoscut !

Doctorul: Încă unul !

Infirmiera: E al zecilea până acum.

Doctorul: Răni grave, îngrijiri târzii.

II rănit: Mi-e foame. N'am mâncat de trei zile.

Infirmiera: În curând vei mânca.

II rănit: Nimic... nimic... nimic...

Doctorul: (Aprinde o țigare) Nu mă mai țipi picușor. De 24 ore se măcelăresc fără milă.

Infirmiera: Germanii ucid, ucid, zi și noapte. Au luat doștrii numai au muniții... E îngrozitor. Au luat ca vitele.

Doctorul: Sunt inconștienți.

Infirmiera: Și plâng. Țipetele lor, rugăciunile... mistre. Mi-e frică de acest sublim sălbătic... e prea sângeros...

III rănit: Destul ! Imi ardeți ochii... Vine moartea... lasați-mă.

Doctorul: (Infirmierei) O compresă rece pe ochi.

III rănit: Sânge... E negru... negru... boarele se prăvălește în nori. Auzi ? Vor să ne

mănânce. Le e foame... Sânge... Lăsați-mă ! Sunt sărac... sărac... o rublă... Mi-e sete... sete... sunt bun... bun... Vă iubesc. Negru, negru. Sânge. Vorbiți. Dece tăceți ? Soare ? (Geme) Nu, nu, mâine... e negru.

Doctorul: Deșteaptă pe ceilalți răniți.

Infirmiera: Toate camerele sunt pline. Nu putem să-l lăsăm afară. E prea umed și prea frig.

Doctorul: Nu poate trai mult.

III rănit: (Cu putere și ură) Nu ! sunt sărac... bolnav... O rublă Lăsați-mă ! Ochii ard... (Din ce în ce mai tare) Nu... Criminalii ! (Urlă.)

Infirmiera: Ce pot să-i fac ?

Doctorul: Nimic.

Infirmiera: O injecție cu morfină.

Doctorul: Nu. N'avem multă. Trebuie s'o păstrăm pentru cei, ce mai pot fi scăpați.

Infirmiera: Mi-e milă de acest om. E încă atât de tânăr.

Doctorul: Sărmanul băiat. (Se aduc alți răniți.)

Infirmiera: (Brancadierilor) Câți sunt ?

Brancard. : Șase.

Infirmiera: Culcați-i în colț, lângă fereastră.

Brancard. : Plouă înăuntru.

Infirmiera: De când ? (Se apropie de

Hârtia e udă. să facem ?

Doctorul: Bateți scânduri la fer

Infirmiera: Nu avem.

Doctorul: Atunci ?

Brancard. : Astupați ferea

Infirmiera: Să încerc

Zail: (Rănit) mă ma Sufăr...

nu,
rog
)

(...mese.)
 (...av.)
 (...mă) E cald. Ai noroc.
 scător.
) Tremură de frig. Și nu mai avem
 după ofițerul mort.
 de sânge și noroi.
 nimic.
) Zail) Te simți mai bine ?
 ... mă doare capul (Încearcă să-și ducă
 na la frunte) Aici... un glonte de mitralieră...
 nu atinge pansamentul.
 Mă doare...
) Puțin curaj și puțină răbdare.
 Răbdare ? Am avut. De luni, de când umblăm
 ca o mașină sinistă și imensă. Am văzut lucruri
 îngrozitoare. Moarte pretutindeni, sânge și urlete.
 Nu, nu e prea îngrozitor ! Când îmi amintesc
 plâng. l-am văzut scuipând sânge și pământ.
 Adunându-și mâțele din praf, aruncându-și frații
 în mormintele pierdute în imensitatea nemiloasă.
 Urlau cuvinte murdare, când țâșnia sângele din
 trupul lor... Dumnezeu era departe de toți acești
 oameni... Dumnezeu... (Geme) Mă doare... Mi-e
 frig... frig...

Doctorul : Uite o pătură, O să te încălzești.

Zail : Mulțumesc. (Fără putere.) O să înebunesc.

Infiriera : De ce ?

Zail : Glonte mi-a atins desigur creierul. Gândesc
 anevoe... sunt momente, când nu pot să-mi mai
 reamintesc trecutul. Uitarea pășește spre mine...
 E începutul nebuniei.

Doctorul : (Cu bunățate) Nu.

Zail : E îngrozitor !... Mor tot atât de ușor ca cele mai
 plăpânde ființe. Asta îngrozește... (Pauză). Tră-
 ește... o clipă după... e rece... mort... singur...
 singur de tot (Geme). Sunt încă în viață ? (Pri-
 vește cu frică în jurul lui) Morți peste tot !

III rănit : Negru... sângele e negru... sunt tot acolo... vin...
 sunt sărac... (Un strigăt de desnădejde) sărac...
 o rublă...

Zail : Nebun... (O pauză îndelungată).

Infiriera : Nu, are febră.

Zail : E nebun.

Doctorul : Nu, nu-i nebun.

Zail : Cine-i ?

Doctorul : Nu știu... Un soldat dintr'un regiment de infan-
 terie.

Zail : Necunoscutul.

Infiriera : Un er

Zail : Un m ntem niște cadavre... Dacă nu murim
 azi, mâine, sau poimăine...

Infiriera : R sfârși în curând.

Zail : (C în curând.

Infiriera :

III rănit :

Zail : t acest glas.

Infiriera : s regiment.

Zail : las, noaptea... Era o
 deau o lumină bine-
 urul meu. Deodată,
 tă, supra ome-
 strigătul unei
 ne care le-a

Za ...ndea era, când lângă mine, ...
 ...nd departe ascunsă în păduric
 ...de aude sgomotul unui bombardam.

In/ ...ermanii vor ataca din nou.

Za ...scultă un timp) E acelaș glas.

In/ ...Nu.

Za ...scultă !

In/ ...Unui rănit) Nu mai mișca brațul.

Za ...auzi ?

Infiriera : Nu.

Zail : (Doctorului) Ascultă !

Doctorul : Aud. Lupta reîncepe.

Zail : E glasul pe care l'am auzit eri,... adese
 ori...

III rănit : Sângele e negru... negru... negru..

Zail : Moartea...

Doctorul : (Cu blândețe) Odihnește-te. Nu mai vork
 cearcă șă dormi.

Zail : Să dorm ? Nu pot.

Infiriera : De ce ?

Zail : Nu sunt obosit. (O pauză, infirmierei) O să :

Infiriera : Glumești. Rănile tale nu sunt grave.

Zail : Vreau să mor.

Infiriera : Nu cred. (Îl privește cu milă).

Zail : Nu vreau să mă mai întorc pe front. ...
 vreau să mai văd atâția morți, atâția răniți,
 nu mai pot să aud urletul tunului, ciocănitul
 mitralierelor, gemetele răniților... Vreau să mor...

Infiriera : Războiul se va sfârși în curând. E o chestie de
 câteva zile.

Zail : Vreau să mor.

III rănit : Căinii !... Li-e foame.. Li-e foame...

Infiriera : Măine viața va reîncepe tot atât de calmă, tot
 atât de plăcută, ca înainte.

Zail : Nu... (O liniște adâncă).

Cortina

Scarlăt Callimachi

LA REVUE EUROPEENNE

Philippe Soupault.

G ☐ Richier, Berlin

Der Sturm, H. Walden Berlin

Les Feuilles Libres, Paris

Alta Tensione, Milano

Bureaux : Str. Batiște 31 Bucurest

CALLIMACHI

Tip. «REFORMA SOCIALĂ»